

מפתח העניינים

פרק המפקיד

מהדורת תשפ"ד

1. [הקדמה המפקיד](#)
2. [מתני' המפקיד אצל חבירו בהמה](#)
3. [שילם ולא רצה לישבע](#)
4. [אמר רב פפא שומר חנם כיון](#)
5. [הספיקות בענין הקנאת הכפל לשומר](#)
6. [אמר רב הונא משביעין אותו](#)
7. [סוגיא דשומא הדר](#)
8. [השוכר פרה מחבירו והשאלה לאחר](#)
9. [סוגיא דשומר שמסר לשומר](#)
10. [סוגיית פשע בה ויצאה לאגם](#)
11. [\(עמוד 28 עם תשובות\)](#)
12. [סוגיא האם מספיקא מפקינן ממונא](#)
13. [סיכום הסתירות בסוגייתנו](#)
14. [וכן שני כלים](#)
15. [מתני' המפקיד פירות](#)
16. [רבן שמעון בן גמליאל אומר](#)
17. [אמר רב הונא](#)
18. [לט: ההיא סבתא](#)
19. [סוגית מרי בר איסק](#)
20. [מ. הקדמה להבנת המשנה](#)
21. [מ. מ. מתני' יוציא לו שתות](#)
22. [מ. מ. רבי יהודה אומר אף המוכר](#)
23. [מ. מא. מתני' המפקיד חבית אצל חבירו](#)
24. [מ. מ. מא: בענין המחלוקת אם שליחות יד צריכה חסרון](#)
25. [מתני' המפקיד מעות](#)
26. [מג. מתני' המפקיד מעות אצל שולחני](#)
27. [מתני' השולח יד בפקדון](#)
28. [מג. מ. רבי עקיבא אומר כשעת התביעה](#)
29. [מג. מד. מתני' החושב לשלוח יד בפקדון](#)

להשיג קובץ זה ללא תשלום

יש לפנות בטלפון 053-318-7750, או במייל - s0533187750@gmail.com

לעת עתה יצאו לאור בס"ד

על הפרקים: ארבעה אבות, הכונס, אלו מציאות, המפקיד, השואל והבית והעליה.

כמו"כ ניתן להשיג חוברות על חומשים: במדבר, דברים.

בס"ד

הקדמה לפרק המפקיד

דיני ד' שומרים

שומר חנים	שומר שכר	שואל	שוכר
בפשיעה			
בגניבה ואבידה			
באונסין			

לאלו שומרים מותר להשתמש בפקדון _____ ומה הדין בהם אם מתה מחמת מלאכה _____
 והטעם (רש"י דף ל"ד. ד"ה מקנה ליה) _____
 לאלו שומרים אסור להשתמש בפקדון _____ ומה הדין אם נשתמש בו ואח"כ נאנס _____
 אלו שבועות מוטל על שומר לישבע, כשהוא טוען טענת פטור (לעיל דף ו.):
 א. _____ ב. _____ ג. _____

דיני גנב

כמה משלם אם גנב	כשהודה	כשלא הודה	כשטבח או מכר ולא הודה
שור או שה			
שאר בעלי חיים או חפצים			

רשימת מושגים בפרק המפקיד (סמן ליד כל מושג את מספר הביאור המתאים)

המושג	הביאור
מפקיד	1. בהמה שמתה בגלל עבודתה הרגילה, ללא פשיעה.
פקדון	2. המקבל חפץ מחבירו להשתמש בו, ואינו משלם עבור ההשתמשות.
שומר חנם	3. שומר חנם או שומר שכר שמשמש בפקדון.
שומר שכר	4. החפץ שנמסר לשמירה.
שואל	5. פקדון שנגנב או נאבד.
שוכר	6. גנב שור או שה, ושחטו או מכרו.
שליחות יד	7. אדם שנותן לחבירו חפץ לשמור עליו.
פשיעה	8. שומר שלא שמר כראוי על הפקדון, והפקדון ניזוק.
גניבה ואבידה	9. תשלום פי שנים שמשלם גנב.
אונס	10. שומר שרוצה לפטור עצמו בטענה, חייב לישבע.
מתה מחמת מלאכה	11. שומר שמקבל שכר עבור השמירה.
טבח ומכר	12. המקבל חפץ מחבירו להשתמש בו, ומשלם עבור ההשתמשות.
תשלומי כפל	13. פקדון שניזוק ולא היה השומר יכול למנוע את הנזק.
תשלומי ארבעה וחמשה	14. תשלום שמשלם גנב, שגנב שור או שה, וטבח או מכר.
שבועת השומרים	15. שומר שאינו מקבל שכר עבור השמירה.

בס"ד

בבא מציעא דף ל"ג ע"ב - ל"ד ע"א

מתנני' המפקיד אצל חבירו בהמה או כלים, באיזה שומר מיירי משנתנו
ונגנבו או שאבדו, האם השומר חייב לשלם
אם שילם, ולא רצה לישבע, אלו שבועות (רש"י)
שהיה יכול לפטור עצמו ע"י שבועות אלו, שהרי אמרו שומר חנם נשבע ויוצא, והוא לא רצה לישבע, אלא שילם
אם אח"כ נמצא הגנב, הרי הוא משלם תשלומי כפל, ואם טבח ומכר, משלם תשלומי ארבעה וחמשה
למי הוא משלם, למי שהפקדון אצלו, למי הכוונה
מדוע משלם לשומר, הרי אין הפקדון שלו (רש"י)
אבל אם נשבע השומר ולא רצה לשלם, אם אח"כ נמצא הגנב משלם וכו', למי הוא משלם, לבעל הפקדון.
סכס, למי משלם הגנב את הכפל או את הד' וה':
כשהשומר שילם ולא רצה לישבע _____ כשנשבע ולא רצה לשלם _____
שאלת רשות: שנינו במשנתנו, "ונגנבו או שאבדו וכו' נמצא הגנב, משלם תשלומי כפל", איך שייך כפל כשטוען
"שאבדו", הרי אין תשלומי כפל באבידה (תוס')
גמ' שואלת הגמ', למה ליה למתני בהמה, ולמה ליה למתני כלים, איזה דין תני גס בבהמה וגס בכלים
משיבה הגמרא, צריכי, דאי תנא רק בהמה, הוה אמינא שרק לגבי בהמה הוא דמקני ליה המפקיד לשומר כפילא,
משום דנפיש טירחה לעיולה ולאפוקה, פרש
אבל לגבי כלים, דלא נפיש טירחייהו, אימא לא מקני ליה כפילא, לכן מה הוצרך התנא למתני
ואי תנא רק כלים, הוה אמינא שרק לגבי כלים הוא דמקני ליה כפילא, משום דלא נפיש כפלייהו
איזה תשלום אין בכלים (רש"י) ובאלו דברים כן נוהג תשלום ד' וה' (שם)
אבל כשהפקדון הוא בהמה, דכי טבח ומכר אותה הגנב, משלם תשלומי ד' וה', אימא לא מקני ליה כפילא, צריכא.

סיכום שקו"ט דגמ' מדוע הוצרך התנא לשנות גם בהמה וגם כלים

אם התנא היה שונה רק	הייתי אומר שרק בזה מקנה לו את הכפל, משום	אבל	הייתי אומר שאינו מקנה לו את הכפל, משום	ולכן הוצרך התנא לשנות גם
בהמה				
כלים				

סכס, באלו דברים הוצרך התנא לומר שהוא מקנה לו את הכפל
מה החידוש: בבהמה _____ בכלים _____

המשך בבא מציעא ל"ג ע"ב - ל"ד ע"א

מתקיף לה רמי בר חמא, על איזה דין במשנתנו הוא מקשה _____
 לפי הבנת רמי בר חמא בקושיא, את מה מקנים הבעלים לשומר (רש"י) _____
 ולכן מקשה, והא אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם _____
 מדוע 'כפלי' הוא דבר שלא בא לעולם (שם) _____
 ואפילו לר' מאיר דאמר, אדם מקנה דבר שלא בא לעולם, פירוש, אפילו אם נעמיד משנתנו כר' מאיר, עדיין קשה _____
 שהרי הני מילי דר"מ, הם רק כגון פירות דקל דעבידי דאתו, פרש "עבידי דאתו" _____
 אבל הכא במשנתנו דאירי בהקנאת כפל, אפילו ר' מאיר מודה שאינו יכול להקנותו, שהרי הוא לא עבידי דאתי _____
 משום: 1. _____ 2. _____ 3. _____

סיכום על מה אמר ר' מאיר "אדם מקנה דבר שלא בא לעולם"

מדוע	האם יכול להקנות כשלא בא לעולם	
		פירות דקל
		כפל

שאלות רשות:

מה המקרה שעליו אמר רבי מאיר "אדם מקנה דבר שלא בא לעולם" (רש"י) _____
 מדוע היא מקודשת, הרי מי יימר שיתגייר (רשב"א) _____

אמר רבא לתרץ קושית רמי בר חמא

שבמשנתנו, נעשה כאומר לו המפקיד לשומר, לכשתגב הפרה ותרצה ותשלמני, הרי פרתי קנויה לך מעכשיו
 מתי נעשה כאילו אמר לו כן (רש"י) _____
 לפי זה את מה מקנים הבעלים לשומר _____ מתי חל הקנין _____ ובאיזה קנין _____
 איך מתורצת בזה קושית רמי בר חמא _____
 סכס, מה מקנים הבעלים לשומר: לפי קושית רמי בר חמא _____ לפי רבא _____
 מדוע אנו אומרים "נעשה כאומר לו לכשתגב וכו'" הרי המפקיד מעולם לא גילה דעתו שרוצה להקנות לו את
 הכפל (שם) _____

מתקיף לה רבי זירא, אי הכי, נְשָׁמָה (רש"י) _____
 אפילו גיזותיה וולדותיה נמי, שגם הם יהיו שייכים ל _____ מדוע (שם) _____
 והיכן שנינו שהשומר לא קנה את הגיזות והולדות _____
 אלא אמר רבי זירא, נעשה כאומר לו, "חוץ מגיזותיה וולדותיה" _____
 כתוב את כל הלשון מה נעשה כאומר לו _____
 שואלת הגמ', ומאי פסקא, באר את השאלה _____
 משיבה הגמ', סתמא דמלתא, שבחא דאתא מעלמא עביד איניש דמקני, שבחא דמגופה לא עביד איניש דמקני

סיכום מה מקנים הבעלים לשומר ומה לא, ומדוע

ולכן האם המפקיד מקנה אותו לשומר	האם שבח זה בא מעלמא או מגופה	
		כפל
		גיזות וולדות

המשך בבא מציעא ל"ג ע"ב - ל"ד ע"א

איכא דאמרי, אמר רבא לתרץ קושית רמי בר חמא

שבמשתנו, נעשה כאומר לו "לכשתגנב ותרצה ותשלמני, סמוך לגניבתה קנויה לך"

מה קנויה לו _____

שואלת הגמ', מאי בינייהו, בין מי למי _____

משיבה הגמ', איכא בינייהו קושיא דר' זירא, מהי קושית ר' זירא _____

אי נמי הבדל נוסף יש בין שתי הלשונות, במקרה דקיימא באגם, מתי עמדה באגם _____

ביאור הנפק"מ בין שתי הלשונות בדברי רבא

נפק"מ נוספת: למי שייכים הגיזות והולדות שבאו אחר שנגנבה (מהר"ם שי"ף)	"אי נמי דקיימא באגם"		"איכא בינייהו קושיא דרבי זירא"		
	ומדוע	באופן זה למי שייך הכפל	ומדוע	האם יש את הקושיא	
					לפי לשון א'
					לפי לשון ב'

סיכום אופן הקנאת הכפל לשומר

ובאיזה קנין	מתי מקנה לו	מה מקנה לו		
			לפי קושית רמי בר חמא	
			ללשון א'	לפי מה שתירץ רבא
			ללשון ב'	

בס"ד

בבא מציעא דף כ"ד ע"א

שנינו במשנתנו, "שילם השומר ולא רצה לישבע [וכו']" ואח"כ נמצא הגנב, משלם תשלומי כפל לשומר.

אמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן, לא אמרו ששומר ששילם קונה את הכפל רק אם שילם ממש

אלא כיון שאמר השומר הריני משלם, אע"פ שלא שילם, גם בזה מה הדין _____

מקשה הגמ', תנן במשנתנו "שילם השומר ולא רצה לישבע"

משמע, שילם אין, מה כן _____ לא שילם, לא, מה לא _____

דוחה הגמ', שאין להקשות ממשנתנו, שהרי אימא סיפא, "נשבע השומר ולא רצה לשלם"

משמע, דטעמא, שמה _____

הוא משום דלא רצה השומר לשלם, הא רצה לשלם אף על פי שלא שילם, מה יהיה הדין _____

אלא מהא (ממשנתנו), ליכא למשמע מינה, מה אי אפשר להוכיח _____

ומדוע _____

הערה: בגמ' שבת קכ"א. יש סתירה מעין זה, ועיין רש"י שם בד"ה אלא, שמבאר שאין זו סתירה, וזה לשונו "דודאי מתניתין לאו כולה דוקא, אלא חדא מינייהו דוקא רישא או סיפא, ותנא אידך אטו ההיא, ולא ידעין הי מינייהו דוקא דנגמר מיניה".

סיכום מדוע "מהא ליכא למשמע מינה"

	כתוב את לשון המשנה	במקרה זה האם מקנה לו את הכפל	לפי זה, מה יהיה הדין באומר "הריני משלם"	האם זו קושיא או ראייה לדברי ר' יוחנן
ברישא				
בסיפא				

סכס, מה החידוש שאמר ר' יוחנן _____

והאם יש הוכחה מה סובר תנא דמשנתנו בזה _____

הגמ' מביאה ראייה לר' יוחנן מברייטא

תניא כוותיה דר' יוחנן, השוכר פרה מחבירו, ונגנבה, ואמר הלה (השוכר), הריני משלם ואיני נשבע לשקר

באיזה שבועת שקר היה יכול השוכר לפטור את עצמו (רש"י) _____

ואחר כך נמצא הגנב, משלם תשלומי כפל לשוכר, מאלו מילים הראייה _____

בס"ד

בבא מציעא דף כ"ד ע"א

אמר רב פפא, שומר חנם כיון שאמר "פשעתי", ומה דינו כשפשע
מקנה ליה הבעלים לשומר **כפילא**, דהיינו, שאם אח"כ נמצא הגנב, משלם כפל לשומר, משום **דאי בעי פטר נפשיה בגניבה ואבידה**, פירוש, כיון שהיה יכול לשקר ולטעון שנגנבה, וליפטר וכן **שומר שכר כיון שאמר "נגנבה" מקנה ליה כפילא**, משום **דאי בעי פטר נפשיה בשבורה ומתה** (טענת אונס). אבל **שואל שאומר "הריני משלם"**, אע"פ שהודה שהוא חייב, **לא מקני ליה המשאיל כפילא** שהרי **במאי הוה ליה לשואל למפטר נפשיה** רק **במתה מחמת מלאכה, מתה מחמת מלאכה לא שכיח**, ולכן אין זה נחשב טענה שהיה יכול לפטור בה את עצמו.
איכא דאמרי אמר רב פפא, שואל נמי, כיון שאמר הריני משלם מקני ליה המשאיל כפילא משום **דאי בעי פטר נפשיה במתה מחמת מלאכה**.

א"ל רב זביד, הכי אמר אבבי, שואל, אין הבעלים מקנים לו את הכפל **עד שישלם**, ואין די במה שאמר הריני משלם **מאי טעמא, שמה**
הואיל וכל הנאה שלו, מדוע כל ההנאה היא של השואל (רש"י)
לכן בדיבורא בלבד לא מקני ליה כפילא, באיזה דיבור (רש"י)
מדוע לא מקנה ליה כפילא, הרי עשה טובה לבעלים במה שאומר שישלם (רש"י)
סכס, שואל שאמר הריני משלם, האם הבעלים מקנים לו את הכפל :
לל"ק דרב פפא **לל"ב דרב פפא** **לרב זביד**
ובאיזה מקרה מקנים לו את הכפל גם לפי רב זביד

סיכום דין הקנאת הכפל בש"ח וש"ש ושואל שחייבו עצמם לשלם

מדוע	האם מקנה ליה כפילא	"שומר" מה הוא אמר		
			שומר חנם	
			שומר שכר	
			לל"ק דרב פפא	שואל
			לל"ב דרב פפא	
			לפי רב זביד	

המשך בבא מציעא דף ל"ד ע"א

תניא כוותיה דרב זביד, דתני בברייתא, השואל פרה מחבירו ונגנבה, וקידם השואל ושילם, ואח"כ נמצא הגנב, משלם תשלומי כפל לשואל, באר את הראי' _____

ללישנא קמא דרב פפא, דאמר, שואל שאומר הריני משלם לא מקני ליה כפילא _____

ודאי לא הוי תיובתא מהברייתא דתני שואל ששילם מקני ליה כפילא _____

דאיך מיירי הברייתא דתני "משלם תשלומי כפל לשואל" _____

ועל איזה מקרה אמר רב פפא דלא קנה _____

אבל ללישנא בתרא דרב פפא, שמה הוא אמר _____

לימא תיהוי תיובתיה, באר הקושיא _____

אמר לך רב פפא, מי אלימא (יותר חזקה) הברייתא ממתניתין, דקתני במשנתנו 'שילם', ואוקימנא ב"אמר הריני משלם", הכא נמי ב"אמר הריני משלם", היכן ג"כ מיירי באמר _____

דוחה הגמ', מי דמי הברייתא למשנה, התם במשנה לא קתני "קידם", הכא בברייתא קתני "קידם" _____

מה מדייקת הגמ' מהא דקתני "קידם" _____

אמר לך רב פפא, מאי קידם מה הכוונה "קידם השואל ושילם", קידם ואמר הריני משלם _____

מקשה הגמ', הא מדקתני *גבי שוכר "ואמר הריני משלם", *וגבי שואל שינה את הלשון, וקתני "קידם ושילם" _____

שמע מינה דמה דקתני בברייתא "שילם", דוקא קתני, לפי זה מה יהיה הדין ב"אמר הריני משלם" _____

אמר לך רב פפא, מידי גבי הדדי תניא, פרש _____

ואם "גבי הדדי תניא" האם אפשר לומר ש"קידם ושילם" פירושו "אמר הריני משלם" _____

מדוע _____

שיילינהו לתנאי דבי ר' חייא ודבי ר' אושעיא, בני הישיבה שאלו את אלו שהיו שונים את הברייתות של ר' חייא ור' אושעיא _____

מה שאלו אותם _____

מדוע שאלו דוקא אותם (רש"י) _____

ואמרי ששתי הברייתות גבי הדדי תניין, לפי"ז האם קשה על ל"ב דרב פפא _____

*בברייתא דתניא כוותיה דר' יוחנן *בברייתא דתניא כוותיה דרב זביד _____

סיכום שקו"ט דגמרא האם קשה על לישנא בתרא דרב פפא

וא"כ האם קשה לל"ב דרב פפא	לפי זה האם "שילם" דוקא	
	ן	ללישנא בתרא דרב פפא לימא תיהוי תיובתיה
		אמר לך ר"פ, מי אלימא ממתניתין דקתני שילם ואוקימנא באמר, ה"נ באמר
		מי דמי, התם לא קתני קידם הכא קתני קידם
		מאי קידם, קידם ואמר
		הא מדקתני גבי שוכר ואמר, וגבי שואל קידם, שמע מינה דוקא קתני
		מידי גבי הדדי תניא
		שיילינהו לתנאי דבי רבי חייא ודבי ר' אושעיא, ואמרי גבי הדדי תניין

בבא מציעא דף ל"ד ע"א - ע"ב

חספיקות בענין חקנאת כפל לשומר

פשיטא (בניחותא), שאם **אמר השומר איני משלם, וחזר ואמר הריני משלם, הא קאמר הריני משלם**

ולכן האם קנה את הכפל _____ ומדוע _____

אלא שיש להסתפק במקרים דלהלן:

ספק א': **אמר השומר הריני משלם, וחזר ואמר איני משלם, מאי, האם קנה את הכפל או לא**

צדדי הספק: **מי אמרינן, מהדר קא הדר ביה, לפי צד זה למי שייך הכפל** _____

או דלמא, במלתיה קאי, פרש _____ **ודחויי הוא דקא מדחי ליה, פרש** _____

לפי צד זה למי שייך הכפל _____

ספק ב': **אמר הריני משלם, ולא הספיק לשלם ומת, ואמרו בניו אין אנו משלמים, בניו של מי** _____

מאי, האם הבנים של השומר קנו את הכפל או לא

צדדי הספק: **מי אמרינן, שהבנים מהדר קא הדרי בהו, ולכן לא קנו את הכפל**

או דלמא, במלתא דאבוהון קיימי, ודחויי הוא דקא מדחי ליה, ולכן הם קנו את הכפל

סיכום הספיקות לגבי חזרה מדבריו

מה הצד שאין הכפל נקנה		מה הצד שנקנה הכפל	
א.	אמר הריני משלם וחזר ואמר איני משלם		
	אמר הריני משלם ומת ואמרו בניו אין אנו משלמין		

ספק ג': **שלמו בנים, בנים של מי** _____

מאי, האם הספק הוא גם כשהשומר עצמו אמר לפני מותו "הריני משלם" (רש"י) _____

שאו ודאי מה יהיה הדין _____

צדדי הספק: האם המפקיד **מצי אמר להו (לבנים), כי אקנאי כפילא, זה דוקא לאבוכון, דעבד לי פעמים רבות נייח**

נפשאי, אבל לדידכו שלא עשיתם לי קורת רוח, **לא, מה לא** _____

או דלמא, לא שנא, אין הבדל בין מה למה _____ **ומה הדין בשניהם** _____

ספק ד': **שילם השומר לבנים, בנים של מי** _____

מאי, האם הבנים של המפקיד מצו אמרי ליה (לשומר), כי אקני לך *כפילא, זה דוקא אבונא, משום דעבדת ליה נייח

נפשיה, אבל אנן לדידן שלא קיבלנו ממך קורת רוח, **לא, או דלמא לא שנא, לפי צד זה למי שייך הכפל** _____

*ע"פ גירסת מסורת הש"ס

ספק ה': **שלמו בנים של השומר לבנים של המפקיד, מאי, האם בני השומר קנו את הכפל או לא**

שאלת רשות: אם התשובות לספיקות ג' וד' הן שקנה, האם מוכרח שכך יהיה הדין גם בספק ה' _____

באר מדוע _____

המשך בבא מציעא דף ל"ד ע"א - ע"ב

סיכום הספיקות לגבי יורשים

		מי מת	מה הצד שאין הכפל נקנה	מה הצד שנקנה הכפל
ג.	שלמו בנים			
ד.	שילם לבנים			
ה.	שלמו בנים לבנים			

ספק ו': **שילם** השומר **מחצה** מהפקדון ולא יותר, **מאי**, האם קנה מחצית הכפל או שלא קנה כלום

ספק ז': **שאל שתי פרות ושילם** רק **אחת מהן**, **מאי**

לפי איזה צד בספק הקודם יש להסתפק בזה (רשי"י) _____

ספק ח': **שאל מן השותפין ושילם** רק **לאחד מהן** את חלקו, **מאי**, האם קנה את חלק הכפל של אותו שותף

ספק ט': **שותפין ששאלו ושילם** רק **אחד מהן**, **מאי**, האם השותף ששילם קנה הכפל כנגד חלקו

סיכום הספיקות לגבי תשלום חלק מהפקדון

		על איזה חלק מהכפל מסתפקת הגמ'	מה הצד שקונה חלק מהכפל	מה הצד שאינו קונה כלום
ו.	שילם מחצה			
ז.	שאל שתי פרות ושילם אחת מהן			
ח.	שאל מן השותפין ושילם לאחד מהן			
ט.	שותפין ששאלו ושילם אחד מהן			

ספק י': **שאל מן האשה, ושילם** השואל **לבעלה**, **מאי**, מה שאל ממנה (רשי"י) _____

מה הם "נכסי מלוג" _____

למי שייך גוף הנכסים (שם) _____ ומי אוכל את הפירות - הרווחים _____

ספק י"א: **האשה ששאלה פרה, ושילם בעלה** למשאיל, **מאי**, לצורך אלו נכסים שאלה (רשי"י) _____

סיכום הספיקות לגבי נכסי מלוג

		מה הצד שאין קונה את הכפל	מה הצד שקונה את הכפל
י.	שאל מן האשה ושילם לבעלה		
יא.	האשה ששאלה ושילם בעלה		

על כל י"א הספיקות אומרת הגמ', **תיקו**.

בבא מציעא דף ל"ד ע"ב - ל"ה ע"א

אמר רב הונא, משביעין אותו שבועה שאינה ברשותו, על איזה מקרה דמשנתנו קאי (רש"י) _____
מאי טעמא משביעין אותו, משום דחיישינן שמא עיניו נתן בה, פרש _____
מה החידוש של רב הונא (ריטב"א, ר"ן) _____

הקדמה להבנת המשנה במסכת שבועות:

דין חיוב שבועה בתובע ונתבע:

האם חייב שבועה	הכינוי	המעשה
	ספר הל	ראובן תובע משמעון 10 דינרים שמעון טוען שהוא לא חייב כלום
		ראובן תובע משמעון 10 דינרים שמעון טוען שהוא חייב רק 4

כיצד נקראים חלקי המשנה:

משנה שיש בה 2 חלקים		כשיש בכל חלק 2 חלקים	
א.	רל"א	א.	רל"א דרל"א
		ב.	
ב.		ג.	
		ד.	

כתוב את שווי המטבעות: סלע = _____ שקלים. סלע = _____ דינרין. שקל = _____ דינרין.

מקשה הגמ' על רב הונא: מיתיבי, דתנן המלוה את חבריו על המשכון, שנתן הלוה משכון עבור ההלוואה, ואבד המשכון

רישא דרישא: ואמר לו "סלע הלוייתך עליו, שקל היה שוה המשכון"

מי טוען כן _____ לפי טענתו כמה על הלוה לשלם _____

והלה (הלוה) אומר "לא כי (לא כדברך שהמשכון היה שוה שקל), אלא סלע הלוייתני עליו, סלע היה שוה המשכון"

לפי טענתו האם חייב לשלם _____

פטור, מי פטור (רש"י) _____ ממה הוא פטור (שם) _____ והטעם (שם) _____

סיפא דרישא: אמר לו המלוה ללוה, "סלע הלוייתך עליו, שקל היה שוה" וטוען שחייב לו שקל (שני דינרים)

והלה הלוה אומר "לא כי, אלא סלע הלוייתני עליו, שלשה דינרים היה שוה", על כמה הוא מודה שחייב לו _____

חייב, מה הוא חייב (רש"י) _____ ומה הוא נשבע (שם) _____ והטעם _____

וכמה משלם הלוה למלוה (שם) _____

רישא דסיפא: אמר לו סלע הלוייתני עליו, שנים (שני סלעים) היה שוה

מי טוען כן _____ לפי טענתו כמה על המלוה לשלם _____

מדוע חייב המלוה אם נאבד המשכון (רש"י) _____

והלה (המלוה) אומר "לא כי, אלא סלע הלוייתך עליו, סלע היה שוה", לפי טענתו האם הוא חייב לשלם _____

פטור, מי פטור _____ ממה הוא פטור (רש"י) _____ והטעם (שם) _____

סיפא דסיפא: אמר לו הלוה למלוה, "סלע הלוייתני עליו, שנים היה שוה" וטוען שחייב לו סלע (4 דינרים)

והלה המלוה אומר "לא כי, אלא סלע הלוייתך עליו, חמשה דינרים היה שוה"

כמה דינרים המלוה מודה שהוא חייב _____ ובכמה הוא כופר _____

חייב, מי חייב _____ מה הוא חייב _____ והטעם _____

מסיימת המשנה, מי נשבע, איזו שבועה _____ מי שהפקדון אצלו, למי הכוונה _____

והטעם שהמלוה נשבע ולא הלוה, הוא משום:

שמה ישבע זה, מי _____ ויוציא הלה את הפקדון (המשכון), מי _____

ממה יש לחשוש אם יוציא את המשכון (רש"י) _____

המשך בבא מציעא דף ל"ד ע"ב - ל"ה ע"א

סיכום המשנה ד"המלוה את חבירו על המשכון"

הסיפא		הרישא		
סיפא דסיפא	רישא דסיפא	סיפא דרישא	רישא דרישא	
				מי התובע
				מי הנתבע
				סכום ההלוואה
				שווי המשכון לפי טענת התובע
				ולכן כמה הוא תובע אותו
				שווי המשכון לפי טענת הנתבע
				כמה הוא נשאר חייב
				האם הוא חייב לישבע
				האם הוא משלם, וא"כ כמה

שואלת הגמ', **אהייא**, באר את השאלה (רש"י) _____

אילימא אסיפא, האם כוונת הגמ' היא על רישא דסיפא או על סיפא דסיפא (רש"י) _____

ותיפוק ליה וכו', באר מדוע א"א לומר דקאי אסיפא דסיפא _____

אלא אמר שמואל, ארישא, האם הכוונה לרישא דרישא, או לסיפא דרישא _____

מקשה הגמ', **מאי ארישא**, הרי א"א לפרש דעל זה קאי, מדוע (רש"י) _____

משיבה הגמ', **אסיפא דרישא**, ומה המקרה דתני בסיפא דרישא _____

במקרה זה על מי לישבע מעיקר הדין _____

ואמור רבנן לישתבע מלוה, איזה שבועה (רש"י) _____

והטעם שהוא נשבע ולא הלוה, **שמא ישבע זה** (הלוה), **ויוציא הלה** (המלוה) **את הפקדון** (המשכון), ויפסול בכך את הלוה ומבארת הגמ' את הקושיא על רב הונא, **ואם איתא לדרב הונא**, שָׁמָּה הוא אמר _____

א"כ **כיון דמשתבע מלוה שאינה ברשותו, היכי מצי מפיק לה** את הפקדון _____

מאלו מילים של המשנה במסכת שבועות הקושיא (4 מילים) _____

מדוע לפי רב הונא אין לחשוש שהמלוה יוציא את הפקדון _____

א"כ לרב הונא מי היה צריך לישבע כמה היה שוה המשכון _____

אמר רבא לתרץ את הקושיא על רב הונא, שהמשנה בשבועות איירי **שיש עדים שנשרפה**, מה נשרף _____

במקרה זה, האם המלוה נשבע שאינה ברשותו (רש"י) _____ מדוע (שם) _____

ולכן על מי הטילו חכמים לישבע כמה היה שוה _____

מקשה הגמ', **אי הכי, שָׁמָּה** _____

מהיכא מייתי לה, באר את הקושיא _____

אלא אמר רב יוסף, שהמשנה איירי **שיש עדים שנגנבה**, וכיון שהוא בעולם, עדיין יש חשש שמא יוציא את הפקדון _____

מקשה הגמ', **סוף סוף** אף שהמשכון עדיין בעולם, **מהיכא מייתי לה** המלוה, והרי נגנבה _____

מתרצת הגמ', **דטרח** המלוה למצוא את הגנב **ומייתי לה** _____

איך הוא יוכל לדעת מי הוא הגנב (רש"י) _____

מקשה הגמ', **אי הכי** שאפשר לטרוח ולמצוא את הגנב, **כי משתבע מלוה נמי, לטרח ליה וליתי** _____

א"כ ממה יש לחשוש _____ ולכן מי היה צריך לישבע _____

מתרצת הגמ', **בשלמא מלוה ידע מאן קא עייל ונפיק** (נכנס ויוצא) **בביתיה, ואזיל וטרח ומייתי לה**, אלא למה מי ידע _____

מאן עייל ונפיק בביתיה דמלוה, ומאחר שאין מקום לחשוש שיפסול את המלוה, לכן מי נשבע _____

המשך בבא מציעא דף ל"ד ע"ב - ל"ה ע"א

סיכום השקלא וטריא בתירוצי רבא ורב יוסף

לשון הגמ'	בשלב זה, האם יש חשש שיוציא המלוה את המשכון	מדוע	ולכן מי צריך לישבע כמה היה שוה המשכון
אמר רבא שיש עדים שנשרפה	ן	משום שהמלוה אינו נשבע שאינה ברשותו	המלוה
אי הכי מהיכא מייתי לה			
אלא אמר רב יוסף שיש עדים שנגנבה			
סוף סוף מהיכא מייתי לה			
דטרח ומייתי לה			

תירוצי נוסף על הקושיא על דברי רב הונא

אביי אומר, אע"פ שהמלוה נשבע שהמשכון אינו ברשותו (כדבר הונא), מ"מ אין מניחים את הלוה לישבע כמה היה שוה המשכון, **גזירה שמא יטעון** המלוה **ויאמר לו** ללוה, **אחר שבועה מצאתיה**

סכס לפי אביי, האם המלוה נשבע שהמשכון אינו ברשותו _____
א"כ מדוע חששו חכמים שמא יוציא המלוה את הפקדון _____

רב אשי אמר תירוצי נוסף על הקושיא, שכך היא כוונת המשנה בשבועות, **זה נשבע וזה נשבע**

זה נשבע שאינה ברשותו, מי נשבע כן _____
וזה נשבע כמה היה שוה המשכון, מי נשבע כן _____
והכי קאמר, אלו מילים במשנה בא רב אשי לפרש _____

שכך היא הפירוש, **מי נשבע תחילה** (קודם), **מלוה נשבע תחילה**, והטעם שתיקנו חכמים שהוא ישבע תחילה

משום **דשמא ישבע זה** (הלוה) כמה שוה המשכון, **ויוציא הלה** (המלוה) **את הפקדון** ויפסול את הלוה.

סיכום תירוצי רב אשי :

מי נשבע כמה היה שוה המשכון _____
ומדוע אין חשש שהמלוה יוציא את הפקדון _____
ומה הפירוש הא דתני "מי נשבע" _____
סכס, איזו שבועה נשבע המלוה, לפי הבנת הגמ' בקושיא _____ לפי רב אשי _____

סיכום התירוצים על דברי רב הונא

התירוצים	מי מתרץ כן	האם המשנה בשבועות איירי שהמלוה נשבע שהמשכון אינו ברשותו	כשהמלוה נשבע שאינה ברשותו, האם יש חשש שיוציא את המשכון	מי נשבע כמה היה שוה המשכון
דאיירי במקרה שאין המלוה נשבע שאינו ברשותו				
דאע"פ שנשבע שאינו ברשותו מ"מ חיישין שיוציא את המשכון				
הלוה נשבע כמה היה שוה ו'מי נשבע' פירשו מי נשבע תחילה				

המשך בבא מציעא דף ע"ד ע"ב - ע"ה ע"א

רב הונא בר תחליפא משמיה דרבא אמר, רישא דסיפא של המשנה בשבועות, תיובתא לרב הונא
דשנינו בסיפא, שאם אמר הלוח למלוה, **סלע הלוייתני עליו שתים היה שוה, והלה (המלוה) אומר, לא כי אלא סלע**
הלוייתני עליו סלע היה שוה, פטור, מי פטור _____

וממה הוא פטור _____ ומדוע _____

ואם איתא לדרב הונא, הרי מגו דמשתבע מלוה שאינה ברשותו, לישתבע נמי אגילגול שבועה כמה היה שוה

פרש מה זה "גילגול שבועה" (רש"י) _____

ביאור קושית רב הונא בר תחליפא על רב הונא :

לפי מה דתני ברישא דסיפא האם המלוה נשבע כמה היה שוה המשכון _____

ומה צריך להיות הדין לפי רב הונא _____

מטעם איזה דין נחייב אותו להישבע _____

מה השבועה שחייב מעיקר הדין _____ ואיזו יהיה חייב מדין "גלגול שבועה" _____

אמר רב אשי, אמרייתה לשמעתיא קמיה דרב כהנא, איזו שמעתיא _____

ואמר לי רב כהנא, תהא במאמינו, מי מאמין למי (רש"י) _____ ומה הוא מאמין לו (שם) _____

איך מתורצת בזה הקושיא דרב הונא בר תחליפא _____

לפי זה, במקרה שהלוח אינו מאמין למלוה שאינו ברשותו, האם המלוה צריך לישבע כמה היה שוה _____

מקשה הגמ', **ונהמניה לוח למלוה נמי בהא, כמה הוה שוה**, ואיך משמע במשנה שאינו מאמינו _____

מתרצת הגמ', **לא קים ליה בגויה, פרש** _____

מדוע סובר הלוח שהמלוה אינו יודע את שווי המשכון (רש"י) _____

מקשה הגמ', **ונהמניה מלוה ללוח, דקים ליה בגויה**, מה הוא יאמין לו _____

מתרצת הגמ', **לא מהימן ליה, מי אינו מאמין למי** _____

שואלת הגמ', **ומאי שנא לוח דמהימן ליה למלוה** שאינו ברשותו, **ומאי שנא מלוה דלא מהימן ליה ללוח** כמה היה שוה,

ביאור השאלה: מדוע **העמיד התנא** את המשנה באופן שהלוח מאמין למלוה, ואילו המלוה אינו מאמין ללוח (ע"פ רש"י).

משיבה הגמ', **לוח מקיים ביה במלוה "תופת ישרים תנחם"**, באר את הפסוק _____

מדוע מייחס הלוח פסוק זה כלפי המלוה (רש"י) _____

ולכן האם הלוח מאמין למלוה _____

משא"כ **מלוה מקיים ביה בלוח "וסלף בוגדים ישרים"**, באר את הפסוק _____

ולכן האם המלוה מאמין ללוח _____

סכם: האם הלוח מאמין למלוה: שאינו ברשותו _____ מדוע _____

כמה היה שוה _____ מדוע _____

האם המלוה מאמין ללוח: כמה היה שוה _____ מדוע _____

שאלות רשות:

א. **"רב הונא בר תחליפא וכו' רישא דסיפא תיובתא לרב הונא"**

לפי איזה מהתירוצים דלעיל (רבא, רב יוסף, אביי ורב אשי) לא קשה קושיא זו (תוס') _____

ומדוע _____

ב. **"תהא במאמינו"**, מדוע לא תירצה כן הגמ' לעיל על הקושיא מסיפא דרישא, דאיירי שהלוח מאמין למלוה

שאינו ברשותו ולכן ליכא שבועת רב הונא (תוס') _____

ג. **"ונהמניה לוח למלוה נמי בהא כמה הוה שוה"**, צ"ע דבשלמא "שאינו ברשותו" הלוח מאמינו משום שאינו יודע

אם המשכון ברשות המלוה, אבל לענין "כמה היה שוה", הרי הלוח יודע שהמלוה משקר, שהרי הוא יודע את שווי

המשכון (פני יהושע) _____

בס"ד

בבא מציעא דף ל"ה ע"א - ע"ב

סוגיא דשומא הדר

ההוא גברא דאפקיד כיפי (נזמים) גביה חבריה

אמר ליה המפקיד לשומר, **הב לי כיפי, אמר ליה** השומר **לא ידענא היכא אותבינהו** (היכן הנחתים)

אתא לקמיה דרב נחמן, ומה הוא פסק _____ והטעם _____

והשומר **לא שילם**, ומה עשה רב נחמן אחר שלא שילם _____

לסוף אישתכח כיפי, ואיקור (ונתייקר), ועכשיו כל אחד מהם טוען שהכיפי שלו, ולכן גם היוקר שלו

באר מה היא טענת הבעלים _____

ומה היא טענת השומר (רבינו חננאל) _____

אמר רב נחמן, הדרי כיפי למרייהו, מי הוא הבעלים של הכיפי (המפקיד / השומר) _____

והדרא אפדנא למרה, מי הוא בעל האפדנא (המפקיד / השומר) _____

לפי זה מי מרויח את יוקר הנזמים _____

אמר רבא, הוה יתיבנא קמיה דרב נחמן כשבא לפניו מעשה זה, **ופרקין המפקיד הוה, ואמרי ליה**, פירוש, והקשיתי על

מה שפסק, הרי שנינו במשנתנו, **שילם ולא רצה לישבע**, שמה הדין בזה (רש"י) _____

לפי זה מי צריך להרויח את יוקר הכיפי (שם) _____ ומדוע (שם) _____

שאלת רשות: כתבו התוס' ד"ה ואותביניה, "וצ"ל דיוקרא דכיפי הוי שבחא דעלמא כמו כפילא"

מה ההכרח לומר כן _____

ומדוע אין זה נחשב "שבחא דאתא מגופה" _____

ומסיים רבא, **ולא אהדר לי** רב נחמן תשובה על מה שהקשיתי, **ושפיר עבד דלא אהדר לי**

מאי טעמא שאינו דומה המעשה של הכיפי לדין של משנתנו

שהרי **התם לא אטרחיה לבי דינא**, היכן _____ ולכן למי שייד הכפל _____

אבל **הכא אטרחיה לבי דינא**, היכן _____ ולכן למי שייד היוקר _____

שואלת הגמ', **למימרא** שיש ללמוד מהפסק של רב נחמן, **דסבר רב נחמן דשומא הדר**

מה הפירוש "שומא" (רש"י) _____

באר הדין ד"שומא הדר" (שם) _____

איך רצתה הגמרא להוכיח מהפסק של רב נחמן שסובר כן (שם) _____

דוחה הגמ', דאפשר לומר שומא לא הדר

ומה שאמר רב נחמן להחזיר את האפדנא, **שאני התם, דשומא בטעות הוה**, מדוע הוי שומא בטעות _____

הגמ' מביאה שיטות אמוראים בענין "שומא הדר":

אמרי נהרדעי, שומא הדר עד תריסר ירחי שתא, ואמר אמימר אנא מנהרדעי אנא, וסבירא לי שומא הדר לעולם,

והלכתא שומא הדר לעולם, משום שחייב לנהוג בזה לפניו משורת הדין, שנאמר **"וְעֲשִׂיתָ הַיָּשָׁר וְהַטּוֹב"**.

סכמ, עד מתי שומא הדר:

לפי נהרדעי _____ לפי אמימר _____

להלכה _____

המשך בבא מציעא דף ל"ה ע"א - ע"ב

הגמ' מביאה כמה מקרים בענין שומא שהם "פשיטא", ואח"כ מביאה הגמ' מקרה אחד שיש בו מחלוקת.

פשיטא (בניחותא), שאם **שמו ליה לבעל חוב** את הקרקע של הלוח עבד תשלום החוב

ואזל איהו (המלוה) **ושמה לבעל חוב ידיה**, אצל מי נמצאת הקרקע של הלוח כעת _____

והלוח הראשון רוצה להחזיר את השומא

אמרין ליה, לא עדיף את מגברא דאתית מיניה, למי אמרין כן _____

פרש "גברא דאתית מיניה" _____ ומי הוא _____

ואם היה הקרקע ברשותו, האם היה חייב להחזיר את השומא משום "ועשית הישר והטוב" _____

כמו כן גם עתה כשרוצה הלוח הראשון ליטול הקרקע מהמלוה השני, מה הדין _____

וכן פשיטא, שבמקרה שהמלוה **זבנה, אורתא, ויהבה במתנה**

ודאי הני (הלוקח, היורש והמקבל מתנה) **מעיקרא אדעתה דארעא נחות ולא אדעתא דזוזא נחות**

פרש _____

ולכן האם הם (הלוקח, היורש, ומקבל המתנה) צריכים להחזיר את הקרקע ללוח _____

סיכום באיזה מקרים "שומא הדר" ובאיזה לא

ומדוע	האם הקרקע חוזרת ללוח		
		כששמו לבעל חוב והקרקע עדיין אצלו	
		ואזל איהו ושמה לבעל חוב ידיה	שמו ליה לבעל חוב
		והבעל חוב זבנה אורתא, ויהבא במתנה	

שאלות הקדמה: מה הם "נכסי מלוג" _____

למי שייך גוף הקרקע _____ ומי אוכל את הפירות _____

ומי זוכה בנכסים לאחר מיתת האשה _____

וכן, במקרה ש**שמו לה לאשה ואינסיבא** ומתה, במקרה זה מי רוצה לתת מעות וליטול בחזרה את הקרקע _____

או במקרה ש**שמו מינה דאשה, ואינסיבא, ומתה**, במקרה זה מי רוצה לתת מעות וליטול את הקרקע _____

הדין הוא: **בעל בנכסי מלוג של אשתו לוקח הוי, ולכן לא מיהדר, ולא מהדרין ליה**

על איזה מקרה קאי "לא מיהדר" _____ ומי אינו מחזיר למי _____

ועל איזה מקרה קאי "ולא מהדרין ליה" _____ ומי אינו מחזיר למי _____

שאלות רשות (תוס'): האם זה שהבעל נחשב לוקח, זו סיבה ש"לא מיהדר" או ש"לא מהדרין ליה" _____

אילו היה לו דין יורש: האם "מהדרין ליה" _____ ומדוע _____

והאם "מהדר" _____ ומדוע _____

סיכום המקרים ד"שמו לה לאשה וכו', שמו מינה דאשה וכו'"

מה הדין כתוב בלשון הגמרא	ומי מבקש ליטול את הקרקע ממנו	אצל מי נמצאת הקרקע ששמו	האם האשה היא המלוה או הלוח	
				שמו לה לאשה ואינסיבא ומתה
				שמו מינה דאשה ואינסיבא ומתה

המשך בבא מציעא דף ל"ה ע"א - ע"ב

הגמ' מביאה מקור לדין שבעל בנכסי מלוג של אשתו נחשב כלוקח, ולא כיוורש

דאמר ר' יוסי בר חנינא, כשהיתה סנהדרין באושא התקינו,

שהאשה שמכרה בנכסי מלוג בחיי בעלה, מי אוכל את הפירות בחייה (רש"י) _____

א"כ מה מכרה האשה ללוקח (שם) _____

ומתה בחיי בעלה, **הבעל מוציא מיד הלוקחות,** משום שנתנו לו חכמים דין לוקח

מדוע זו סיבה שיכול להוציא מיד הלוקחות (רש"י) _____

דין ירושת הבעל בנכסי מלוג, קודם תקנת אושא ולאחריה

קודם התקנה	האם הבעל נחשב יורש או לוקח	ולכן אשה שמכרה בנכסי מלוג ומתה, למי שייכת הקרקע	ומדוע (רש"י בסוף ד"ה בעל מוציא)
לאחר התקנה			

עד כאן הביאה הגמ' את המקרים שהם "פשיטא", ועכשיו מביאה הגמ' מקרה שיש בו מחלוקת:

אגביה איהו בחובו, באר את המקרה (רש"י) _____

פליגי בה רב אחא ורבינא, חד אמר הדרה קרקע ללוה, **וחד אמר לא הדרה**

מאן דאמר לא הדרה, סבר האי זביני מעליא (מכירה גמורה) **היא, דהא מדעתא דנפשיה אגביה**

ומאן דאמר הדרה, סבר לא זביני מעליא הוא, והאי דאגביה מדעתיה ולא אתא לדינא, מחמת כיסופא (בושה) **הוא**

דאגביה ולא משום שרצה להקנות לו את הקרקע.

סיכום הדינים דסוגית "שומא הדר"

שמו לבעל חוב	באר את המקרה	מי מבקש ליטול ממי	האם הדר	והטעם
שמו ליה לבעל חוב ואזל איהו ושמה לבעל חוב ידידה				
זבנה				
אורתא				
ויהבה במתנה				
שמו לה לאשה ואינסיבא ומתה				
שמו מינה דאשה ואינסיבא ומתה				
אגביה איהו בחובו			חד אמר:	
			חד אמר:	

המשך בבא מציעא דף ל"ה ע"א - ע"ב

הקדמה

להבנת השיטות בסוגייתנו נקדים את סדר גביית חוב:

1. לאחר שבית דין פסקו שהלוה חייב לשלם, נותנים לו תשעים יום, כדי לפרוע את החוב.
2. עברו תשעים יום ועדיין לא פרע, בית דין כותבין "אדרכתא", שהוא פסק דין בכתב, שהמלוה זכאי לגבות את חובו מנכסי הלוה בכל מקום שימצאם.
3. בית דין מוסרים את האדרכתא למלוה.
4. מצא המלוה נכסים לגבות מהם, עליו להודיע על כך לבית דין, והם עושים "אכרזתא", דהיינו שמכריזין שיש קרקע למכירה, ומוכרים אותה למי שמרבה במחיר, ופורעים את החוב מדמי המקח.

שואלת הגמ', ומאימת אכיל המלוה פירי, פירוש, ממתי הקרקע קנויה למלוה שיכול לאכול פירותיה

רבה אמר, מכי מטיא אדרכתא לידיה

פרש מה היא "אדרכתא" (רש"י) _____
 כמה ימים לאחר שפסקו בית דין שהלוה חייב לשלם ולא שילם, כותבים אדרכתא (שם) _____
 סכם, לפי רבה האם המלוה אוכל פירות מיד כשב"ד כתבו את האדרכתא _____
 אלא ממתי הוא אוכל _____
 אביי אמר, עדיו בחתומיו זכין לו למלוה

הערה: עצם כתיבת האדרכתא ע"י הדיונים הוא מה שמקנה הקרקע למלוה, ואין עדים חתומים עליה כלל, ולא אמר אביי "עדיו בחתומיו זכין לו" אלא אגב דאמר כן לעיל דף יג. גבי שטר הלואה, ששם עדים חותמים.

לאביי האם המלוה אוכל פירות אף לפני שבא האדרכתא לידו (רש"י) _____
 ממתי הוא אוכל _____

רבה אמר, מכי שלימו ימי אכרזתא (הכרזה)

באר מה מכריזים ב"ימי אכרזתא" _____
 ולאיזה צורך מכריזים (רש"י) _____
 לפי רבא, בא האדרכתא לידו אבל עדיין לא שלמו ימי אכרזתא, האם המלוה אוכל פירות (שם) _____
 סדר את שיטות האמוראים הנ"ל, לפי הזמן המוקדם יותר:
 א. _____ ב. _____ ג. _____

סיכום שיטות האמוראים "מאימת אכיל פירי"

איזה שלב זה בסדר גביית החוב כתוב את המספר המתאים מסדר גביית החוב הכתוב בהקדמה	פרש	מאימת אכיל פירי כתוב את לשון הגמ'	
			לפי רבה
			לפי אביי
			לפי רבא

בס"ד

בבא מציעא דף ל"ה ע"ב

מתנני' : השוכר פרה מחבירו, והשאילה השוכר לאחר, ומתה כדרכה אצל השואל

ישבע השוכר שמתה כדרכה, ומה דינו לאחר שנשבע (רש"י)

והשואל שהוא חייב באונסין, ישלם לשוכר

אמר ר' יוסי, כיצד הלה (השוכר) עושה סחורה בפרתו של חברו, אלא תחזור פרה לבעלים

סכס, למי משלם השואל : לפי חכמים _____ לפי רבי יוסי _____

השלם בטבלה מה דינו של כל אחד (משלם / מקבל תשלום / נשבע / לא כלום)

השואל	השוכר	המשכיר (הבעלים)	
	נשבע ואקל		לפי חכמים
			לפי רבי יוסי

גמ' : אמר ליה רב אידי בר אבין לאב"י, על מי הוא בא להקשות _____

שמה הם סוברים _____

מכדי, שוכר במאי קני להאי פרה, בשבועה שהוא נשבע למשכיר, איזו שבועה _____

הערה: מה שאמר שהשוכר קנה בשבועה, היינו שע"י שבועתו הוא נפטר מלשלם למשכיר, וממילא זוכה בדמים שמשלם השואל.

ונימא ליה משכיר לשוכר, דל אנת ודל שבועתך, ואנא משתעינא דינא בהדי שואל

באר טענתו _____

ואז למי ישלם השואל _____

אמר ליה אב"י, מי סברת שוכר בשבועה הוא דקא קני לה לפרה, אינו כן, אלא משעת מיתה של הפרה הוא דקני,

ושבועה אינה אלא כדי להפיס דעתו של בעל הבית, מאיזה חשש צריך להפיס דעת המשכיר (רש"י) _____

ולכן אפילו אם המשכיר יוותר לשוכר על השבועה, למי ישלם השואל _____

סיכום שקו"ט דרב אידי בר אבין ואב"י

א"כ למי ישלם השואל, לפי חכמים	על ידי מה זוכה השוכר בפרה		
	כשהשוכר נשבע	כשהבעלים פוטר משבועה	
			לפי קושית רב אידי בר אבין
			לפי מה שתירץ אב"י

המשך בבא מציעא דף ע"ב

שאלות הקדמה להבנת דברי ר' זירא דלקמן

השוכר פרה מחבירו ומתה בתוך ימי השכירות, האם חייב המשכיר להעמיד לו פרה אחרת (משנה לקמן דף עח).
 שוכר שהשאיל את הפרה לאחר, ומתה אצל השואל, למי משלם השואל, לפי חכמים
 ולכן אם בעל הפרה עצמו חזר ושאלה מהשוכר לחלק מימי השכירות ומתה אצלו
 מה הוא חייב: מצד זה שהוא משכיר _____ מצד זה שהוא שואל _____
 ר' זירא בא לדון במקרה שהבעלים השכיר את אותה פרה לשוכר שתי פעמים, וחזר ושאל אותה שתי פעמים, כמה פרות
 יצטרך הבעלים לשלם לשוכר.

א"ר זירא פעמים שהבעלים משלמים כמה פרות לשוכר

היכי דמי	ממי שכרה/שאלה	ואצל מי נמצאת הפרה בשלב זה
אגרה (שכרה) מיניה מאה יומי		
והדר שיילה מיניה תשעין יומי		
הדר אגרה מיניה תמנן (80) יומי		
והדר שיילה מינה שבעין יומי		

ומתה אצל השואל - הבעלים **בתוך ימי שאלתה, דאָפּל שאלה ושאלה מיחייב** השואל - הבעלים **חדא פרה**.

שים לב: במקרה הנ"ל מיירי שכל השכירות והשאלות נעשו באותו יום.

שאלות סיכום:

כמה פעמים היתה: שכירות _____ שאלה _____
 ומעתה כשמתה: כמה פרות נתחייב הבעלים לשוכר להיות נחלטות לו לגמרי (משום השאלות) _____
 וכמה פרות הוא חייב להעמיד לו להשלים ימי השכירות (מדין משכיר) _____
 לפי איזה תנא במשנתנו אמר ר' זירא את דבריו (ריטב"א ד"ה אמר רבי זירא) _____
 ומה ההכרח לומר כן _____

ביאור דברי ר' זירא

לאחר שמתה הפרה, כמה פרות חייב הבעלים לשוכר עבור חלק זה			
להשלים ימי השכירות		להיות נחלטות לו	
לכמה ימים			"אגרה מיניה מאה יומי והדר שיילה מיניה תשעין יומי"
			"הדר אגרה מיניה תמנן יומי והדר שיילה מיניה שבעין יומי"
			כמה הוא חייב בסה"כ

המשך בבא מציעא דף ע"ב

אמר ליה רב אחא מדיפתי לרבינא, מכדי, חדא פרה היא, עיילה ואפקה (הכניסה והוציאה), אפקה משכירות ועיילה לשאילה, אפקה משאילה ועיילה לשכירות

לפי דבריו כמה פרות נתחייב: להיות נחלטות לו _____ להשלים ימי השכירות _____

אמר ליה רבינא לרב אחא, ומי איתא לפרה בעינא, דנימא ליה הכי

אילו הפרה היתה קיימת מה היה הדין (רש"י) _____

אבל עכשיו שמתה ואינו יכול להחזירה, כמה פרות נתחייב הבעלים לשוכר _____

כמו מי סובר רבינא _____

מר בר רב אשי אמר, אין לו לשוכר עליהן (על הבעלים) אלא שתי פרות, חדא דשאלה וחדא דשכירות

והטעם הוא, משום דאמרין שום (שם) שאלה אחת היא, ושום שכירות אחת היא

דשאלה קני לגמרי, דשכירות עבד בה ימי שכירותיה ומיהדר ליה למרה

כמו מי מהאמוראים דלעיל הוא סובר (רש"י) _____

סיכום הדינים במקרה שאמר ר' זירא

להשלים בהן ימי השכירות		כמה לחלוטין מדין שואל	כמה פרות על הבעלים לשלם לשוכר	
לכמה ימים	כמה פרות			
				לפי ר' זירא ורבינא
				לפי רב אחא מדיפתי ומר בר רב אשי

המשך בבא מציעא דף ל"ה ע"ב

רש"י ד"ה: כיצד, אגרה מיניה מאה יומי, וחדר שיילא מיניה תשעין יומי זכו

אילו היתה הפרה מתה בשלב זה כמה פרות חייב הבעלים לשוכר:		בכדי להבין דברי רש"י אלו צריך לדעת: א. ראובן: הוא גם השוכר וגם המשאיל. ב. שמעון – הבעלים: הוא גם המשכיר וגם השואל.	
להשלים בהן ימי השכירות, ולכמה ימים נחלטות לו	להיות נחלטות לו		
פרה אחת למאה י"א	כלא	המעשה: ראובן שקבר פרה שמעון שיעשה בה מלאכה מאה יום.	אגרה מיניה מאה יומי
		המעשה: וחזר שמעון ואמר לו, עשה עמי טובה, והשאילני אותם תשעים יום מן המאה שקברת ולאחר תשעים אחזירנה לך לעשות אללך י' ימים להשלים המאה, וכן עשה. ההגדרה: יס כאן דין משנתנו, דתנן השוכר פרה מחזירו והשאילה לאחר בתוך ימי שכירותה, דמה לי בעלים ומה לי אחר. הדין: אם מתה אצל שואל, הרי שוכר פטור בשבועה (פירוש, פטור מתשלומים על ידי שבועה) והשואל משלם לשוכר.	והדר שייליה מיניה תשעין יומי
שתי פרות: אחת לשמונים י"א ועזר לכירותה, ואחת לעשרה ימים ועזר השכירות הראשונה	פרה אחת ועזר השאלה הראשונה	המעשה: חזר ראובן ובא אללוא ואמר לו, השכירנה לי מתשעים יום שהיא שאלה בידך ממני, והשתעבד בה שמונים יום וטול שקברך, וכן עשה. ההגדרה: הרי היא בחזקת שאילתו על שמעון כאילו השכירה לאחר, שהרי נוטל שכרו וכל הנאה שלו. הדין: ואם היתה מתה אצל ראובן, היה ראובן פטור בשבועה, ושמעון משלם לו פרה אחת שקאל ממנו והוא חייב באונסים, ופרה אחרת לעשות אללוא עשרה ימים, להשלים המאה.	הדר אגרה מיניה תמנן יומי
		המעשה: חזר שמעון ושאלה ממנו שבעים יום מן השמונים שקבר ממנו, על מנת שיחזירנה לו ויעשה בה עשרה ימים להשלים השמונים של שכירות השני. ההגדרה: ואם היתה מתה בתוך שבעים יום הללו, הרי יס כאן דין השני (פירוש, השאלה השניה) כדין הראשון. הדין: וישבע ראובן שמתה כדרכה, ושמעון השואל משלם לו ד' פרות, שתיים נחלטות לו (פירוש, לגמרי) בשביל שתי פרות שאלות שהשאילו ראובן, ובפעם זה כאילו מתו שתיים, שהרי אין פרתו צעין שהשאילו בראשון דנימא הרי החזיר לו פרתו, וזו שהוא משלם לו עכשיו בתורת תשלומין בזה לידו, והרי יס לו עליו שתי תביעות על שתי שאילות, ושתי תביעות של שתי שכירות לעשות אללוא עשרים יום.	והדר שייליה מיניה שבעין יומי

*עיין מהרש"א שמפרש מדוע לא הזכיר רש"י החיוב להעמיד לו פרה עבור שכירות זו.

בבא מציעא דף ל"ז ע"א**הקדמה****דיני שוכר ושואל**

מתה מחמת מלאכה	מתה כדרכה אונס	נגנבה	
			שוכר
			שואל

הנשבע לשקר חייב להביא קרבן, כדלהלן:

כשנשבע לשקר בלי כפירת ממון, חייב חטאת, ואם בשבועתו כפר בממון, חייב אשם.

לפי זה, איזה קרבן חייב המְשַׁנֶּה בשבועתו:

מחובה לחובה _____ מפטור לפטור _____
מפטור לחובה _____ מחובה לפטור _____

אמר ר' ירמיה, השוכר פרה מחבירו והשאלה לאחר ואין הפרה נמצאת, ונשבעו שניהם לשקר:

יש **פעמים**, ש**שניהם בחטאת**, ויש **פעמים**, ש**שניהם באשם**, למי הכוונה "שניהם" _____

יש **פעמים**, שה**שוכר בחטאת והשואל באשם**, ויש **פעמים**, שה**שוכר באשם והשואל בחטאת**

ומבאר ר' ירמיה **הא כיצד**, על **כפירת ממון**, חייב **אשם**; על **ביטוי שפתים**, חייב **חטאת**

באר מה זה שבועה של: "כפירת ממון" _____ "ביטוי שפתים" _____

א. **פעמים ששניהם חייבים בחטאת: כגון שמתה הפרה כדרכה, ואמרו שניהם שנאנסה**, ונשבעו על כך

איזה אונס אירע לפי טענתם (רש"י) _____

לאחר שהשואל נשבע שנאנסה, האם הוא חייב לשלם (שם) _____ א"כ מדוע משיעין אותו (שם) _____

שוכר דבין כך ובין כך מיפטור פטור שהרי הוא פטור גם אם נאנסה, חייב **בחטאת**

פרש "בין כך ובין כך" _____

שואל דבין כך ובין כך חיובי מיחייב, שהרי הוא חייב באונסין, חייב **בחטאת**.

ב. **פעמים ששניהם חייבים באשם: כגון שנגנבה, ואמרו שניהם שמתה מחמת מלאכה**, ונשבעו על כך

דתרוייהו קא כפרי ממונא בשבועה זו, **דהא מיחייבי** שניהם בגניבה, **וקא פטרי נפשייהו** במתה מחמת מלאכה.

לפי מה שאירע באמת שנגנבה, למי חייב לשלם: השוכר (רש"י) _____ השואל (שם) _____

ג. **פעמים שהשוכר בחטאת ושואל באשם: כגון שמתה כדרכה, ואמרו שניהם שמתה מחמת מלאכה**, ונשבעו על כך

שוכר דבין כך ובין כך מיפטור פטור, שהרי הוא פטור באונסין, חייב **בחטאת**

שואל דמיחייב לשלם במתה כדרכה, **וקא פטר נפשיה במתה מחמת מלאכה**, חייב **באשם**.

ד. **פעמים שהשוכר חייב באשם ושואל בחטאת: כגון שנגנבה, ואמרו שניהם שמתה כדרכה**, ונשבעו על כך

שוכר הוא דמיחייב לשלם בגניבה ואבידה, **וקא פטר נפשיה במתה כדרכה**, חייב **באשם**

שואל דבין כך ובין כך חיובי מיחייב שהרי הוא חייב באונסין, חייב **בחטאת**.

המשך בבא מציעא דף ע"א

השלם את דברי ר' ירמיה (מלא הכל אך ורק בלשון הגמרא)

הטעם בשואל	הטעם בשוכר	מה האופן	
			פעמים ששניהם בחטאת
			פעמים ששניהם באשם
			שוכר בחטאת ושואל באשם
			שוכר באשם ושואל בחטאת

סיכום דברי ר' ירמיה

ולכן האם זה כפירת ממון או ביטוי שפתיים	ומה הדין לפי טענתם	מהו השקר שנשבעו עליו	ומה הדין לפי האמת	מה המעשה שהיה באמת		
					שוכר	שניהם בחטאת
					שואל	
					שוכר	שניהם באשם
					שואל	
					שוכר	שוכר בחטאת ושואל באשם
					שואל	
					שוכר	שוכר באשם ושואל בחטאת
					שואל	

מקשה הגמ', **מאי קמ"ל**, באר הקושיא (רש"י)

מתרצת הגמ', דר' ירמיה בא **לאפוקי מדרבי אמי, דאמר ר' אמי כל שבועה שהדיינים משביעים אותה, אין חייבים עליה משום שבועת ביטוי**

משום **שנאמר "או נפש כי תשבע לבטא בשפתיים"** דהלשון **"כי תשבע"** משמע שנשבע מעצמה

איך משמע מלשון **"כי תשבע"** שנשבע מעצמו ולא ע"י בית דין (רש"י שבועות דף מט: ד"ה כי תשבע)

שאלות סיכום:

- מה הדין שאמר רבי אמי _____
כיצד רואים מדברי ר' ירמיה שלא כדבריו _____
- שבועה שהדיינים משביעים אותו ונשבע לשקר, האם חייב קרבן: _____
בשבועת ביטוי: לפי ר' ירמיה _____ לפי רבי אמי _____
בכפירת ממון _____
- היכן מבואר בסוגייתנו ד"שוכר כשומר שכר דמי" (תוס') _____

בבא מציעא דף ל"ז ע"א - ל"ז ע"ב

סוגיא דשומר שמסר לשומר

אתמר, שומר שמסר לשומר, רב אמר פטור, מי פטור _____ ממה הוא פטור (רש"י) _____

ור' יוחנן אמר, שהשומר הראשון חייב, על מה הוא חייב (רש"י) _____

שים לב: מחלוקת רב ור' יוחנן היא רק לגבי דינו של השומר הראשון, אבל השומר השני לכו"ע דינו ככל שומר.

אמר אביי, לטעמיה דרב, לא מבעיא שומר חנם שמסר לשומר שכר, ונגנב הפקדון או שאבד, ודאי שהשומר הראשון פטור, משום דעלווי עלייה לשמירתו

מדוע השמירה של שומר שכר היא טובה יותר (רש"י ב"ק דף יא:): _____

אלא אפילו במקרה של שומר שכר שמסר לשומר חנם, דגרועי גרעה לשמירתו, אעפ"כ פטור באונסין

מאי טעמא שהשומר הראשון פטור, דהא מסרה לבן דעת, ולכן מה שמסרו לאחר אינה פשיעה

ולטעמיה דר' יוחנן, לא מבעיא שומר שכר שמסר לשומר חנם ודאי שהשומר הראשון חייב, משום דגרועי גרעה

לשמירתו, אלא אפילו שומר חנם שמסר לשומר שכר דעלווי עלייה לשמירתו, אעפ"כ חייב

משום דא"ל המפקיד לשומר א', "אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר", ולכן המסירה לאחר הריהו כפשיעה (ע"פ תוס')

סיכום המחלוקת בדין שומר שמסר לשומר

מה הדין	באיזה מקרה זה פשוט יותר	מדוע זה פשוט	באיזה מקרה החידוש	יש חידוש מדוע	ומה הטעם שהוא פטור/חייב
לפי רב					
לפי ר' יוחנן					

סיכום דין שומר שמסר לשומר

	אם קרה	מה דין השומר הראשון קודם שמסרו	ומה דינו לאחר שמסרו	
			לפי רב	לפי ר' יוחנן
שומר חנם שמסר שכר לשומר שכר	פשיעה			
	גניבה ואבידה			
	אונס			
שומר שכר שמסר חנם לשומר חנם	פשיעה			
	גניבה ואבידה			
	אונס			

המשך בבא מציעא דף ע"א - ע"ב

אמר רב חסדא, הא דרב, מהו הדין שאמר רב. _____
 לאו בפירוש אתמר, אלא מכללא, דהנהו גינאי וכו', מה היה המעשה עם "הנהו גינאי" _____

ומה פסק רב. _____

מאן דחזא את מה שפסק רב, **סבר** (הבין) שהוא פטר אותו **משום** שסובר ששומר שמסר לשומר פטור

ולא היא, אין ללמוד מהפסק של רב שהוא סובר ששומר שמסר לשומר פטור

דשאני התם במעשה עם הנהו גינאי, **דכל יומא נמי אינהו גופייהו גבה דההיא סבתא הוו מפקדי להו**

מדוע זו סיבה לפטור (רש"י). _____

סיכום האם יש הוכחה ממה שפסק רב, מה דעתו בדין שומר שמסר לשומר

האם אפשר להוכיח ממה שפסק מה דעתו בשומר שמסר לשומר	מה הטעם שרב פטר את ההוא שמסר לההיא סבתא	
		לפי מה שסבר "מאן דחזא"
		לפי מה שאמר רב חסדא

יתיב ר' אמי וקאמר לה להא שמעתא, את המימרא של מי הוא אמר (רש"י) _____

שמה הוא סובר _____

איתיביה ר' אבא בר ממל לר' אמי ממה ששנינו במשנתנו

השוכר פרה מחבירו והשאילה לאחר, ומתה כדרכה, ישבע השוכר שמתה כדרכה והשואל ישלם לשוכר

ואם איתא, שמה _____ **לימא ליה**, מי יכול לומר למי _____

אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר, וא"כ מה צריך להיות דין השוכר _____

אמר ליה וכו', מה ענה לו ר' אמי _____

מקשה הגמ', **אי הכי** דאיירי "בשנתנו לו הבעלים רשות להשאיל"

הרי **לבעלים בעי לשלומי**, מדוע (רש"י) _____

מתרצת הגמ', **דאמרו ליה לדעתך**, מה הפירוש "לדעתך" (רש"י) _____

ואידך מתורצת בזה הקושיא (שם) _____

סכם "השוכר פרה מחבירו והשאילה לאחר ומתה כדרכה"

ולכן למי משלם השואל לפי חכמים דמשנתנו	מי נחשב המשאיל	
	רש"י ד"ה אי הכי	כשנתנו לו הבעלים רשות להשאיל
	רש"י	כשהבעלים אמרו לו "לדעתך"

המשך בבא מציעא דף ע"א - ע"ב

מתיב רמי בר חמא, על מי הוא מקשה _____

מהא דתנן במשנה לקמן דף ע"ב ע"א, המפקיד מעות אצל חבירו, והשומר צרן והפשילן לאחוריו

או שהשומר מסרן לבנו ובתו הקטנים, ונעל בפניהם שלא כראוי, בפני מי (רש"י) _____

ומה קרה למעות _____

הדין הוא, שהשומר חייב, משום שלא שמר כדרך השומרים

אלו מילים במשנה מדייק רמי בר חמא _____

מה הוא מדייק מהן _____

ומה קשה מזה על ר' יוחנן _____

אמר רבא לתרץ קושית רמי בר חמא, **כל המפקיד, על דעת אשתו ובניו של השומר הוא מפקיד**

פרש "על דעת אשתו ובניו" (רש"י) _____

באר את התירוץ _____

סיכום דין "שומר שמסר לשומר"

לפי ר' יוחנן		לפי רב			
והטעם	הדין	והטעם	הדין		
				מסר לקטנים	
				בנו ובתו	מסר לגדולים
				אחרים	

אמרי נהרדעי, דיקא נמי דהא דמסרן לגדולים פטור, זה רק במסר לאשתו ובניו, אבל לאחרים חייב

דקתני או שמסרן 'לבנו ובתו הקטנים' חייב, משמע, **הא לבנו ובתו הגדולים פטור**

ומזה אפשר לדייק שהפטור הוא רק בבנו ובתו

מכלל דלאחרים שאינם בנו ובתו, **לא שנה גדולים ולא שנה קטנים, חייב**

דאם כן שגם כשמסרן לגדולים אחרים פטור, **ליתני דחייב במסרן לקטנים סתמא**, ואז יהיה משמע שבכל הגדולים פטור,

ומהא דתני "בנו ובתו הקטנים", **שמע מינה** שהפטור במסרן לגדולים, הוא רק בבניו, אבל לאחרים, חייב בין גדולים בין קטנים.

סיכום ההוכחה של נהרדעי

מה אפשר לדייק מזה	לפי זה מה הדין אם מסרן לגדולים אחרים	ולפי זה מה הדין בשומר שמסר לשומר	
			אילו קתני "מסרן לקטנים חייב"
			השתא דתני "מסרן לבנו ובתו הקטנים"

שאלת רשות: לפי רב שסובר "שומר שמסר לשומר פטור", מדוע לא תני קטנים סתמא (תוס') _____

המשך בבא מציעא דף ע"א - ע"ב

אמר רבא, הלכתא, שומר שמסר לשומר חייב וכו', כדעת מי פסק רבא _____
 מאי טעמא שחייב, דאמר ליה, מי יכול לומר למי _____
 את מהימנת לי בשבועה, מי נאמן עליו _____ באיזו שבועה _____
 האיד לא מהימן לי בשבועה, מי אינו נאמן עליו _____
 ומדוע זו סיבה לחייב את השומר הראשון _____
 מדוע לשומר הראשון הוא חייב להאמין בשבועה (רש"י ב"מ דף ג. ד"ה לא מהימן לי) _____

הטעמים של מ"ד שומר שמסר לשומר חייב, והנפק"מ לדינא בין הטעמים

לפי"ז מה הדין של השומר הראשון במקרה		מה הטעם ששומר שמסר לשומר חייב	
שהשומר השני נאמן יותר מהראשון (תוס' ב"ק יא:)	*שהשומר השני אינו צריך לישבע (תוס')		
			לפי אב"י
			לפי רבא

*כגון שהשומר הראשון ראה בעצמו את האונס ויכול לישבע על זה, או שיש עדים שנאנסה.

בסוגייתנו יש ג' מקרים, שבהם לכו"ע שומר שמסר לשומר פטור (אפילו לטעמא דאין רצוני)

כתוב בכל אחד מהמקרים, מדוע הוא פטור :

- א. עובדא "דהנהו גינאיי" _____
- ב. משנתנו "השוכר פרה מחבירו והשאילה לאחר" _____
- ג. שומר שמסר פקדון לבנו ובתו הגדולים _____

שאלת רשות: שומר חנם שמסר לשומר שכר ונגנב ממנו, שבזה הדין הוא שהשומר הראשון פטור, למי משלם השומר

השני (תוס' ב"ק): לפי חכמים _____ לפי ר' יוסי _____

בבא מציעא דף ע"ב

הקדמה לסוגיית פשע בה ויצאת לאגם ומתה כדרכה

להלן דברי הגמ' לקמן מב. בדין תחילתו בפשיעה וסופו באונס:

ההוא גברא דאפקיד זוזי גבי חבריה (שהפקיד מעות אצל חברו)
אותבינהו (הניחן) השומר את המעות בצריפא דאורבני, בצריף עשוי מענפי ערבות שעושין צידי עופות לארוב,
איגנוב (המעות נגנבו)
אמר רב יוסף, אע"ג דלענין גנבי נטירותא היא, שאין גנבים הולכין לצריפא דאורבני לגנוב, משום שאין ממון מצוי שם,
מכל מקום לענין נורא (אם נשרפו המעות), פשיעותא היא,
הוה תחילתו בפשיעה, שהיה לו לחשוב שמא תיפול שם דליקה, ונמצא שהוא פושע שלא קברן,
וסופו באונס, שהרי נגנבו (וגניבה אצל שומר חנם אונס הוא), ולכן הדין הוא שחייב.
ואיכא דאמרי שרב יוסף אמר, אע"ג דלענין נורא פשיעותא היא, מכל מקום לענין גנבי נטירותא היא,
ותחילתו בפשיעה וסופו באונס פטור.

שאלות סיכום:

שומר שהפקידו אצלו מעות היכן עליו להצניעם _____
במעשה הנ"ל, היכן הניחן השומר _____
לגבי מה נחשבת ההנחה בצריפא דאורבני פשיעה _____ ולגבי מה היא שמירה טובה _____
איך מגדירה הגמ' מעשה זה _____
מה היתה הפשיעה בתחילה _____
ומה היה האונס לבסוף _____
ומה הדין באופן הנ"ל: לפי ל"ק דרב יוסף _____ ולפי הא"ד בדעת רב יוסף _____

בבא מציעא דף ל"ז ע"ב

סוגיית פשע בה ויצאת לאגם ומתה כדרכה

אתמר, המפקיד בהמה אצל חברו, והשומר **פשע בה**, ויצאת לאגם, ומתה שם כדרכה

מה היתה פשיעתו (רש"י) _____

לגבי מה נחשבת יציאה לאגם פשיעה (רש"י) _____

האם הבהמה נאבדה מחמת פשיעה זו (שם) _____ אלא מה קרה לה _____

ומביאה הגמ' שיש בזה מחלוקת אביי ורבא בדעת רבה

אביי משמיה דרבה אמר חייב, כל דיינא דלא דאין כי האי דינא לאו דיינא הוא

לא מבעיא למ"ד תחילתו בפשיעה וסופו באונס חייב, באיזה מקרה הוא אמר זאת (רש"י) _____

שלדבריו היכא דפשע בה ויצאת לאגם ומתה כדרכה, ודאי **דחייב**

אלא אפילו למאן דאמר תחילתו בפשיעה וסופו באונס פטור

הכא בפשע בה ויצאת לאגם, מודה שחייב

מאי טעמא, משום **דאמרינן שמא הבלא דאגמא** (הבל המצוי באגם) **קטלה**

באר מדוע זו סיבה שיהא חייב (שם) _____

רבא משמיה דרבה אמר פטור, כל דיינא דלא דאין כי האי דינא לאו דיינא הוא

לא מבעיא למ"ד תחילתו בפשיעה וסופו באונס פטור, שודאי הדין הוא בזה **דפטור**

אלא, אפילו למ"ד תחילתו בפשיעה וסופו באונס חייב

מה הטעם שהוא חייב בצריפא דאורבני (רש"י ד"ה מה לי) _____

הכא בפשע בה ויצאת לאגם, מודה שפטור

מאי טעמא, משום **דאמרינן, מלאך המות מה לי הכא ומה לי התם**

באר מדוע זו סיבה שיהא פטור (שם) _____

מדוע דוקא במחלוקת זו אמרו אביי ורבא, "כל דיינא דלא דאין כי האי דינא, לאו דיינא הוא" (תורת חיים)

סיכום מחלוקת אביי ורבא ב"פשע בה ויצאת לאגם ומתה כדרכה"

והטעם	אפילו לפי דבריו מה הדין בפשע בה ויצאת לאגם	לפי איזה מ"ד החידוש	לפי איזה מ"ד זה פשוט	מה הדין בפשע בה ויצאת לאגם, ומתה כדרכה	
					לפי אביי
					לפי רבא

המשך בבא מציעא דף ע"ב

סיכום החילוק בין "צריפא דאורבני" לבין "פשע בה ויצאת לאגם ומתה כדרכה" (עי' רש"י)

מדוע במקרה השני אין את הסברא	מה היא הסברא להחמיר במקרה זה	באיזה מקרה ראוי יותר לחייבו צריפא דאורבני/פשע ויצאת לאגם	
			לפי אב"י
			לפי רבא

סכס, "פשע בה ויצאת לאגם ומתה כדרכה", האם תולין שהמיתה נגרמה מחמת הפשיעה :

לפי אב"י _____ לפי רבא _____

ומודי אב"י, דאי לאחר שיצאת לאגם, **הדרא לבי מרה** (אם חזרה הבהמה לבית הבעלים), **ומתה** שם, **דפטור** השומר **מאי טעמא**, כיון **דהא הדרא לה** הרי נסתלקה הפשיעה, **ולכא למימר הבלא דאגמא קטלה**.

ומודי רבא, כל היכא דאיגנבה גנב באגם, ומתה כדרכה בי גנב (בבית הגנב), **דחייב** השומר, ולא אמרינן אי הוה בבית שומר נמי היתה מתה, **מאי טעמא**, משום **דאי שבקה מלאך המות** ולא היה ממיתה, **בביתה דגנבא הוה קיימא**

א"כ האם נתחייב השומר על שעת הגניבה או על שעת מיתתה (רש"י) _____
והאם זה פשיעה או אונס _____

סיכום המקרים שאב"י ורבא מודים זה לזה

המקרה שבו מודה	שמה הדין בזה	מה ההו"א לומר שאינו מודה	ומדוע הוא מודה
אב"י		שגח לאחר שהחזירה לבית בעלים ועדיין היה אפשר לומר, שההלך שהיה באגם הוא שגח מיתתה לאחר שגח	שאין תלין שמתה מחמת הלך, אלא אפי מתה בעוד השומר עומד בפשיעתו, דהיינו שעיין לא הוציאה מן האגם
רבא			רש"י

המשך בבא מציעא דף ע"ב

אביי מקשה על רבא

אמר ליה אביי לרבא, לדידך דאמרת שפטור, משום דאמרין מלאך המות מה לי הכא ומה לי התם

האי דאותביה (זו שהקשה) ר' אבא בר ממל לרבי אמי (לעיל דף לו), על מי הקשה

שמה הוא סובר

ומה היתה קושיתו

ושני ליה וכו', מה תירץ לו ר' אמי

סיום קושית אביי, ולימא ליה (היה לרבי אמי לתרץ) שהטעם במשנתנו שהשוכר פטור אף שמסרו לאחר

הוא משום דמתניתין איירי דמתה כדרכה, ובאונס כזה אפשר לומר מלאך המות מה לי הכא ומה לי התם.

מדוע תירץ זה עדיף מתירוצו של רבי אמי

ומה מוכיח אביי מזה שר' אמי לא תירץ כן (רשי"י)

אמר ליה רבא, לדידכו דמתניתנו שהטעם ששומר שמסר לשומר חייב, הוא משום "אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר"

איכא לאותבה ממשנתנו לההיא דאמר ר' יוחנן, לקושיא של מי הכוונה

אבל לדידי, דאמינא שהטעם שהשומר הראשון חייב

הוא משום "אנת מהימנת לי בשבועה והאיך לא מהימן לי בשבועה", ליכא לאותבה כלל

מדוע לפי דבריו לא קשה כלל (רשי"י)

ביאור תשובת רבא

באר מה קשה / מדוע לא קשה	האם קשה ממשנתנו דתני שהשוכר פטור	מה הטעם של ר' יוחנן ששומר שמסר לשומר חייב	
			לפי אביי
			לפי רבא

סיכום קושית אביי ותירוצו של רבא

רבא מתרץ שלפי דבריו לא קשה כלל קושית ר' אבא, משום	אביי טוען לרבא שלפי דבריו היה לר' אמי לתרץ	תירוצו של רבי אמי	קושית רבי אבא בר ממל על ר' יוחנן	
מיירי דהשומר הראשון נשבע, ולכן אי אפשר לומר "האיך לא מהימן לי גשזוזה"	מיירי שמתה כדרכה, וצ"ל אמרין מלאך המות מה לי הכא ומה לי התם	מיירי שנתעל הנזלים רשות להשאיל	תע "שבע השוכר שמתה כדרכה, ופטור" מלאך ששומר שמסר לשומר פטור	שבמשנתנו
איירי שהשומר הראשון אינו יכול להישבע, ויכולים הנזלים לומר שהשני לא מהימן לי	איירי באונס שאפשר לתלות שנזכר מחמת הפשיעה	לא איירי שנתעל הנזלים רשות	אמר שומר שמסר לשומר חייב	ור' יוחנן

המשך בבא מציעא דף ע"ב

מתיב רמי בר חמא, על מי הוא בא להקשות _____

דתנן במשנה לקמן דף ע"ג ע"ב, שומר שהעלה את הבהמה **לראשי צוקין ונפלה**, **אין זה אונס** אלא פשיעה, **וחייב** משמע, **הא אם מתה כדרכה** בראש הצוק, **הרי זה סופו באונס**, **ופטור** ולפי אב"י יקשה, **ואמאי** פטור כשמתה כדרכה, **לימא ליה**, **אורא דהר קטלה**, **אי נמי אובצנא דהר קטלה** מי יכול לומר כן למי _____

פרש: **"אורא דהר"** (רש"י) _____ **"אובצנא"** (רש"י) _____

ולכן מה צריך להיות הדין במתה כדרכה לפי אב"י _____

ומדוע _____

מתרצת הגמ', דמייירי **שהעלה למרעה שמן וטוב**, מדוע במקרה זה לא הוי ההעלאה פשיעה (רש"י) _____

מקשה הגמ', **אי הכי** שלא פשע במה שהעלה אותה, **נפלה נמי**, מה צריך להיות הדין גם בנפלה _____

ומה תני במשנה _____

מתרצת הגמ', שהטעם שחייב בנפלה הוא משום **שהיה לו לתוקפה ולא תקפה**, פרש (רש"י) _____

לפי זה מה היא הפשיעה ההעלאה או הנפילה _____

מקשה הגמ', **אי הכי** שהשומר הוי פושע כיון שהיה לו להחזיק בבהמה שלא תיפול _____

אימא רישא, מה המקרה דתני ברישא _____ ומה הדין בזה לפי מה דתני במשנה _____

ומה היה צריך להיות הדין בזה לפי הקושיא _____ ומדוע _____

מתרצת הגמ', שברישא מייירי במקרה **שתקפתו ועלתה**, **תקפתו וירדה** באר מדוע לא הוי פשיעה במה שנפלה (רש"י) _____

סיכום המהלכים לפרש "העלה לראשי צוקין ונפלה", אין זה אונס וחייב לפי אב"י

ומדוע	ולכן מה צריך להיות הדין כשמתה כדרכה	מה הפשיעה	האם מייירי שהעלה למרעה שמן וטוב	
				לפי הבנת הגמ' בקושיא
				לפי התירוץ

סיכום הדינים היוצאים מסוגייתנו

הטעם	הדין	אופן המיתה	אופן העליה	
		נפלה	לא למרעה שמן וטוב	העלה לראשי צוקין
	לאביי	מתה כדרכה		
	לרבא			
		נפלה והיה יכול לתקפה	למרעה שמן וטוב	
		מתה כדרכה		
		נפלה תקפתו וירדה	עלתה לראשי צוקין שתקפתו ועלתה	

המשך בבא מציעא דף ע"ב

שנינו במשנתנו, "אמר רבי יוסי, כיצד הלה עושה סחורה בפרתו של חברו, אלא תחזור פרה לבעלים"

אמר רב יהודה אמר שמואל, הלכה כרבי יוסי, מה הדין שאמר ר' יוסי _____

א"ל רב שמואל בר יהודה לרב יהודה, אמרת לן משמיה דשמואל, חלוק היה רבי יוסי על חכמים אף בראשונה

מהו המקרה במשנה הראשונה (רש"י) _____

ומה הדין דתנן במשנה על זה _____

ומה יסבור רבי יוסי _____

ומאיזה טעם (שם) _____

והשאלה היא, האם גם במשנה זו הלכה כמותו, או שבזה אין הלכה כמותו

אמר ליה רב יהודה, חלוק היה ר' יוסי אף בראשונה, והלכה כמותו אף בראשונה

אתמר נמי, אמר ר' אלעזר חלוק היה ר' יוסי אף בראשונה, והלכה כמותו אף בראשונה

ור' יוחנן אמר, מודה היה ר' יוסי בראשונה, משום שכבר שילם, מה מודה ר' יוסי _____

מדייקת הגמ' בדברי ר' יוחנן, שילם אין, מה כן _____ לא שילם לא, מה לא _____

מקשה הגמ', והאמר ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן (לעיל בדף לד.) לא שילם שילם ממש, שמה דתני "שילם" אין הכוונה

ששילם, אלא כיון שאמר הריני משלם אע"פ שלא שילם

באר הסתירה בדברי ר' יוחנן _____

מתרצת הגמ', אימא שכך אמר ר' יוחנן, מודה היה ר' יוסי בראשונה, משום שכבר אמר הריני משלם.

סיכום שיטת ר' יוסי במשנתנו ובמשנה הראשונה

משנתנו דף לה:	המעשה	למי משלם לפי חכמים	האם רבי יוסי חולק	הטעם שחולק/שמודה	כמו מי ההלכה
			לפי שמואל ור' אלעזר		
משנה ראשונה דף לג:			לפי ר' יוחנן		ר' יוסי מודה לחכמים
				(רש"י)	

בבא מציעא דף כ"ז ע"א - כ"ז ע"ב

סוגיא האם מספיקא מפקינן ממונא

מתנני' אמר לשנים (לב' אנשים), גזלתי לאחד מכם מנה וכו' או אביו של אחד מכם הפקיד אצלי מנה וכו'

מה הוא מסתפק _____ ומה דינו _____

שנים שהפקידו אצל אדם אחד, זה הפקיד מנה וזה הפקיד מאתים, וכשבאו ליטול פקדונן, זה אומר שלי מאתים, וזה

אומר שלי מאתים, נותן לזה מנה ולזה מנה, מדוע _____

והשאר (המנה השלישי המוטל בספק) יהא מונח עד שיבוא אליהו, ויאמר של מי הוא

אמר ר' יוסי, אם כן, שמה _____

מה הפסיד הרמאי, מדוע אנו רוצים שהרמאי יפסיד (רש"י) _____

ומסיים רבי יוסי, אלא הכל יהא מונח עד שיבוא אליהו, כמה מנים יהיו מונחים לפי דבריו _____

סכום, כמה מנים הופקדו אצל השומר בסך הכל _____

על כמה מהם אין ספק של מי הם _____ וכמה מוטל בספק _____

מה עושים עם המנה שמוטל בספק _____

ומה עושים עם המנים שאין עליהם ספק: לפי ת"ק _____ לפי ר' יוסי _____

וכן שני כלים וכו' ומתוך הגדול וכו' כיצד נותן דמי הקטן מתוך הגדול (רש"י) _____

גמ' אומרת הגמ', אלמא, מספיקא מפקינן ממונא, ולא אמרינן דכיון שיש ספק אוקי ממונא בחזקת מריה

מאיזה דין במשנתנו רואים זאת (רש"י) _____

ומה היה הדין אילו אמרינן "אוקי ממונא בחזקת מריה" (רש"י) _____

שים לב: דין זה ד"מספיקא מפקינן ממונא" נאמר רק במקרה שהוא ודאי חייב, אלא שאינו יודע למי (ע"פ רש"י)

ורמינהי מהא ששנינו בסיפא, שנים שהפקידו אצל אחד, זה מנה וזה מאתים, זה אומר שלי מאתים וזה אומר שלי

מאתים, שהדין הוא, שנותן לזה מנה ולזה מנה, והשאר יהא מונח עד שיבוא אליהו

מה היה צריך להיות הדין אילו הוי אמרינן "מספיקא מפקינן ממונא" _____

אמר ליה לתרץ הסתירה, וכי פקדון אגזל קא רמית, הרי אינו דומה גזל לפקדון

גזל, דעבד איסורא, לכן קנסוהו רבנן לתת מנה לכל אחד מהם

משא"כ פקדון, דלא עבד איסורא, לא קנסוהו רבנן אלא הממון נשאר בחזקת מריה, ואינו חייב לתת לכל אחד מספק.

סיכום הסתירה פקדון אגזל והתירוצ

התירוצ			הסתירה			
ולכן מה הדין	האם עבד איסורא	האם מיירי בגזל או בפקדון	אלמא מספיקא	ומה הדין	מה הספק	
						אמר לשנים גזלתי לאחד מכם וכו'
					לא שייך האנה השלישי	שנים שהפקידו אצל אחד וכו'

המשך בבא מציעא דף ל"ז ע"א - ל"ז ע"ב

ורמי פקדון אפקדון, ורמי גזל אגזל, פירוש, שיש שתי סתירות, אחת בדין פקדון, ואחת בדין גזל.

הסתירה דפקדון אפקדון:

דקתני רישא דמשנתנו, או אביו של אחד מכם הפקיד אצלי מנה, ואיני יודע איזה הוא, נותן לזה מנה ולזה מנה

מה רואים מזה _____

ורמינהי מהא ששנינו בסיפא, שנים שהפקידו וכו'

כמה מהפקדון מוטל בספק _____ והאם השומר חייב לתת לכל אחד מהם מספק _____

מה רואים מזה _____

אמר רבא לתרץ את הסתירה, **רישא**, שבכמה מפקידים מיירי (רש"י) _____

נעשה כמי שהפקידו לו שני אנשים בשני כריכות, דהוה ליה לשומר למידק

האם מיירי שהפקידו זה בפני זה, או זה שלא בפני זה (שם) _____

ומה הוה ליה למידק (שם) _____

וכמו כן ברישא דמשנתנו הוה ליה למידק, מדוע _____

ולכן מה דינו _____

אבל בסיפא, שבכמה מפקידים מיירי _____

נעשה כמי שהפקידו לו שניהם בכרך אחד, דלא הוי ליה למידק, כגון דאפקידו תרוייהו בהדי הדדי בחד זימנא,

דאמר להו, אנת גופייכו לא קפדיתו אהדדי, וכי אנא קפידנא, מי יכול לומר כן למי _____

במה גילו דעתם שאינם מקפידים זה על זה (רש"י) _____

ולכן מה הדין _____

סכס, מדוע ברישא "נותן לזה מנה ולזה מנה" _____

ומדוע בסיפא אינו חייב לתת מנה נוסף לכל אחד מהם _____

סכס לפי רבא, האם הוה ליה למידק במקרים הבאים:

במפקיד אחד _____

בשני מפקידים: בכרך אחד _____

בשני כריכות, זה בפני זה _____ זה שלא בפני זה _____

רישא דמשנתנו דאיירי במפקיד אחד, לאיזה מהמקרים יש לדמותו _____

ולאיזה מהם, יש לדמות הסיפא דאיירי ששני אנשים הפקידו זה בפני זה _____

סיכום הסתירה דפקדון אפקדון והתירוץ

הסתירה			התירוץ			
מה הספק	ומה הדין	אלמא מספיקא	כמה אנשים הפקידו אצלו	ולכן האם הוה ליה למידק	ומדוע	
						או אביו של אחד מכם הפקיד וכו'
			*			שנים שהפקידו אצל אחד וכו'

* ואיירי שהפקידו זה בפני זה

המשך בבא מציעא דף ל"ז ע"א - ל"ז ע"ב

ורמי גזל אגזל, קתני הכא (במשנתנו), אמר לשנים גזלתי לאחד מכם מנה, ואיני יודע איזה מכם גזלתי, או אביו של אחד מכם הפקיד לי מנה, ואיני יודע איזהו, נותן לזה מנה ולזה מנה, אלמא, מספיקא מפקינן ממונא ורמינהי ממשנה במסכת יבמות, דתנן גזל אחד מחמשה בני אדם, ואינו יודע איזה מהן גזל, זה אומר אותי גזל, זה אומר אותי גזל, מניח גזילה ביניהם ומסתלק, דברי ר' טרפון אלמא, מספיקא לא מפקינן ממונא, ואמרינן אוקי ממונא בחזקת מריה איך רואים זאת.

שואלת הגמ' על הקושיא, וממאי דמתניתין דהכא (דנותן לזה מנה ולזה מנה) רבי טרפון היא אלא מי התנא של המשנה (רשיי) _____ שְׁמָה הוּא סוֹבֵר (שם) _____ מדוע אם משנתנו כר"ע אין סתירה _____ משיבה הגמ', דקתני בברייתא עלה דההיא, על איזו משנה _____ מודה ר' טרפון, באומר לשנים גזלתי לאחד מכם מנה ואיני יודע איזה מכם, שנותן לזה מנה ולזה מנה מה מוכח מזה _____ וכיון שמשנתנו היא אליבא ר' טרפון, מה קשה _____ מתרצת הגמ', התם, באיזו משנה _____ איירי דקא תבעי ליה, ולכן מה סובר ר' טרפון _____ הכא, באיזו משנה _____ איירי בבא לצאת ידי שמים, ולכן מה הדין _____ דיקא נמי, שְׁמָה (רשיי) _____ דקתני במשנתנו, שהודה מפי עצמו, ש"מ שהחויב לשלם לכל אחד הוא רק לצאת ידי שמים ואינו חויב בדיני אדם. סכס, גזל ואינו יודע ממי גזל, מה דינו כשתובעים אותו: לפי רבי טרפון _____ לפי רבי עקיבא. _____ ומה עליו לעשות אם בא לצאת ידי שמים _____ סיכום הסתירה דגזל אגזל והתירוץ

	הסתירה			התירוץ	
	מה הספק	ומה הדין	אלמא מספיקא	מה אין לתרץ "ממאי דמתני' וכו'"	מה התירוץ למסקנא
במשנתנו					אין מדויק כן במשנה
במשנה ביבמות					

סכס, המסתפק למי הוא חייב, מה דינו לפי ר' טרפון

	כשתובעו בבית דין		בבא לצאת ידי שמים	
	מה הדין	מה עליו לעשות	הטעם	
גזל ואינו יודע ממי גזל				
אביו של אחד מכם הפקיד לי מנה ואיני יודע איזה הוא				תוס'
שנים שהפקידו אצל אחד וכו' וכל אחד אומר מאתים שלי דין המנה המוטל בספק				שם

המשך בבא מציעא ל"ז ע"א - ל"ז ע"ב

אמר מר בישוב הסתירה, **התם** גבי גזל אחד מחמשה, אמר ר' טרפון, מניח גזילה ביניהם ומסתלק, משום **דקא תבעי ליה**

שואלת הגמ', **והלה** (הגזלן) **מה טוען** לכל אחד מהחמשה, פירוש, איזו טענה מועלת לו שלא יתחייב לשלם לכל אחד ואחד

רב יהודה אמר רב, הלה שותק, האם הדין כן **רק** אם הוא שותק, או **אפילו** אם הוא שותק _____

רב מתנה אמר רב, הלה צווח, האם הוא מודה שגזל _____ **א"כ** מה הוא צווח (רש"י) _____

ומה הדין לפי רב מתנה אם הוא שותק _____

מ"ד הלה צווח, שאז מה הדין _____ **אבל שתיקה, כהודאה**, ולכן מה הדין כששותק _____

ומאן דאמר דאפילו אם **הלה שותק** אינו חייב לתת לכל אחד ואחד, סובר **ששתיקה דהכא לאו כהודאה הוא**, משום

דמצי אמר ליה הגזלן, **האי דשתיקי לכל חד וחד**, הוא משום **דאמינא דלמא האי הוא**, ולא משום שנתכוונתי להודות.

סיכום דין גזל אחד מחמשה לפי ר' טרפון

	מה הדין אם הוא צווח	אם הוא שותק	
		מה הדין	והטעם
לפי רב מתנה אמר רב			
לפי רב יהודה אמר רב			

אמר מר במשנה במסכת יבמות, גזל אחד מחמשה וכו' **מניח גזילה ביניהם ומסתלק**

מקשה הגמ', **ושקלי לה כולהו** את הגזילה שהניח ביניהם **ואזלי** (בתמיהה)

והאמר רבי אבא בר זבדא אמר רב לגבי אבידה, **כל ספק הינוח, לכתחילה לא יטול, ואם נטל, לא יחזיר**

מהו המקרה של "ספק הינוח" _____

האם רבי אבא איירי באבידה שיש בה סימן או שאין בה סימן (רש"י) _____

באיזה מקום היה מונח, שלכן נחשב "ספק הינוח" (שם) _____

"לכתחילה לא יטול", מדוע שלא יטול ויכריז (רש"י) _____

ומה נרויח אם יניחו שם (שם) _____

"וואם נטל לא יחזיר", למי לא יחזיר (רש"י) _____ ומדוע (שם) _____

ואיך תחזור האבידה לבעליה, הרי אין בה סימן (שם) _____

האם "לא יחזיר" פירושו שהאבידה היא שלו (שם) _____ אלא מה יעשה בה (שם) _____

מה מוכיחה הגמרא מדברי רבי אבא בר זבדא (שם) _____

לפי זה מה צריך להיות הדין בגזל אחד מחמשה _____

אמר רב ספרא ש"מניח גזילה ביניהם ומסתלק" אין הכוונה שמניח הגזילה ביניהם והם יטלוה, אלא הכוונה **ויניח**

היכן יניח (רש"י) _____

סיכום השקו"ט לפרש "מניח גזילה ביניהם ומסתלק"

	האם הגזלן מוציא הגזילה מידו	באר "מניח גזילה ביניהם"	באר "ומסתלק"
לפי הבנת הגמ' בקושיא			
לפי התירוץ			

המשך בבא מציעא דף ל"ז ע"א - ל"ז ע"ב

הגמ' מביאה סתירה בדברי ר' עקיבא

אמר ליה אביי לרבא, מי אמר ר' עקיבא לא זו הדרך מוציאתו מידי עבירה, עד שישלם גזילה לכל חד וחד

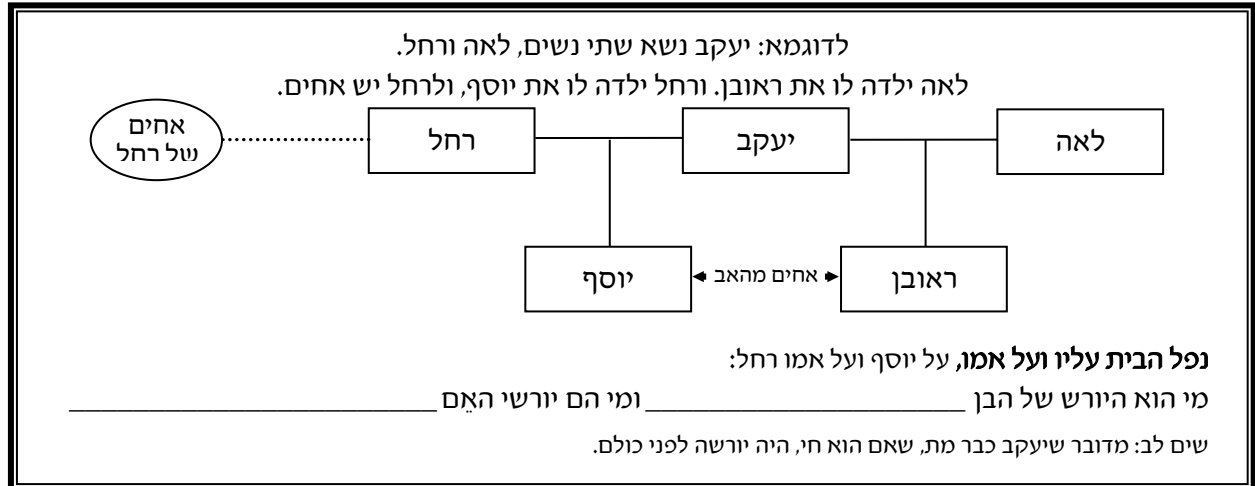
על איזה מקרה אמר ר"ע את דבריו _____ "לא זו הדרך" איזו דרך _____

אלמא שר"ע סובר, **מספיקא מפקינן ממונא וכו'**, איך רואים זאת בדבריו _____

ורמינהי מהא דתנן במסכת בבא בתרא, **נפל הבית עליו ועל אמו** ומתו שניהם, ואין ידוע מי מהם מת ראשון

מעתה אלו נכסים מוטלים בספק _____

ביאור מי הם יורשי הבן ומי הם יורשי האם

יורשי הבן אומרים, האם מתה ראשונה, לפי דבריהם האם ירש הבן את אמו _____

ויורשי האם אומרים, הבן מת ראשון, לפי דבריהם האם ירש הבן את אמו _____

ביאור טענת יורשי הבן ויורשי האם

	מי מת ראשון	וא"כ מי ירש את האם כשמתה	ולכן מי צריך לקבל את נכסי האם
לפי טענת יורשי הבן			
לפי טענת יורשי האם			

אלו ואלו, ב"ש וב"ה שנחלקו שם בספיקות אחרות בענין ירושה

מודים במקרה זה, **שיחלוקו** יורשי הבן עם יורשי האם, במה הם חולקים _____

ואמר ר"ע, מודה אני בזו, שהנכסים בחזקתו, מה רואים מזה שסובר ר"ע לגבי ספק ממון _____

אמר ליה רבא לתרץ את הסתירה, **התם, הטענות הן שמא ושמא, היכן** _____

משא"כ **בגזל אחד מחמשה**, הטענות הן **ברי ושמא**, מי טוענים טענת ברי _____ ומי טוען שמא _____

סיכום הסתירה דר' עקיבא אדר' עקיבא והתירוץ

	הסתירה		התירוץ	
	מה הדין לפי רבי עקיבא	אלמא שהוא סובר מספיקא מפקינן לא מפקינן	האם איירי בברי ושמא או שמא ושמא	ולכן מה הדין לפי רבי עקיבא
גזל אחד מחמשה				
נפל הבית עליו ועל אמו				

המשך בבא מציעא דף ל"ז ע"א - ל"ז ע"ב

מקשה הגמ', והא מתניתין דהכא (רישא דמשנתנו), דתנן "אמר לשנים גזלתי לאחד מכם מנה", דשמא ושמא הוא

ומה הדין דתני בזה _____

ומה אמר רבא לעיל שסובר ר"ע בשמא ושמא _____

ומבאר הגמ' את הקושיא:

וממאי דמשנתנו דר' עקיבא היא, דקתני בברייתא עלה דההיא, על איזה משנה (רש"י) _____

מודה ר' טרפון, באומר לשנים גזלתי לאחד מכם ואיני יודע איזה מכם וכו' שפ"ה הדין _____

למאן מודה ר' טרפון, (לאו) לר' עקיבא בר פלוגתיה, א"כ מוכח שמשנתנו היא גם אליבא דר' עקיבא.

עוד מבאר הגמ', וממאי דשמא ושמא היא, דלמא משנתנו איירי שכל אחד טוען ברי שהוא הנגזל, ולכן נותן לכל אחד מהם,

ומביאה הגמ' שתי הוכחות דאיירי בשמא ושמא:

חדא, דלא קתני במשנתנו שהשנים תובעין אותו

ועוד, הא תני רבי חייא בתוספתא שלו, וכך הוא שנה "אמר לשנים, גזלתי אחד מכם, ואיני יודע איזהו, זה אומר איני יודע

וזה אומר איני יודע, נותן לזה מנה וכו', מי הם שאומרים "איני יודע" _____

סכס, איך מוכח שמשנתנו היא גם אליבא דר"ע _____

ואיך מוכח דאיירי בשמא ושמא 1. _____

2. _____

וא"כ מה קשה על רבא ממשנתנו _____

מתרצת הגמ', הא אוקימנא לה דמיירי בבא לצאת ידי שמים

איזו משנה אוקימנא הכי _____ ולכן מה הדין בזה _____

משא"כ ב"נפל הבית עליו ועל אמו" דלא שייך שם לצאת ידי שמים, לכן מה הדין _____

סיכום השקו"ט על תירוצו של רבא "התם שמא ושמא"

התירוצ	הסתירה			
	מה הדין לפי רבי עקיבא	האם איירי בברי ושמא או בשמא ושמא	מה הספק	
				אמר לשנים גזלתי לאחד מכם מנה
				נפל הבית עליו ועל אמו

סכס, לפי מסקנת הגמרא מדוע סובר רבי עקיבא :

"אמר לשנים גזלתי לאחד מכם מנה וכו' נותן לזה מנה ולזה מנה" (משנתנו) _____

"גזל אחד מחמשה וכו' נותן לזה מנה ולזה מנה" (משנה במסכת יבמות) _____

"נפל הבית עליו ועל אמו וכו' שהנכסים בחזקתו" (משנה במסכת בבא בתרא) _____

סיכום שיטות רבי טרפון ורבי עקיבא בגזלן, האם מספיקא מפקינן ממונא

	מן הדין		בבא לצאת ידי שמים	
	בברי ושמא	בשמא ושמא	בברי ושמא	בשמא ושמא
לפי רבי טרפון				
לפי רבי עקיבא				

המשך בבא מציעא דף ל"ז ע"א - ל"ז ע"ב

ביאור המשניות המובאות בסוגייתנו

האם זה מן הדין או רק בבא לצאת ידי שמים	ומה הדין בזה	ומנין דאיירי כן	האם איירי בברי ושמא או בשמא ושמא	
				משנתנו אמר לשנים גזלתי לאחד מכם מנה וכו'
	לפי ר"ט			המשנה ביבמות גזל אחד מחמשה ואינו יודע איזה מהן גזל
	לפי ר"ע			
	לפי ר"ע			המשנה בבבא בתרא נפל הבית עליו ועל אמו

לעיל אמר רבא גבי שנים שהפקידו בשני כריכות זה שלא בפני זה, דהוה ליה למידק, ולכן משלם לכל אחד ואחד.

אמר ליה רבינא לרב אשי, ומי אמר רבא, כל שהפקידו אצלו מעות בשתי כריכות, הוה ליה למידק

והאמר רבא, ואי תימא רב פפא, הכל מודים בשנים שהפקידו טלאים אצל רועה, שמניח רועה ביניהם ומסתלק

כמה טלאים הפקידו שניהם יחד _____ כמה הפקיד כל אחד מהם בודאי _____

מה טוען כל אחד מהם כשבאו ליטול פקדונן _____

מה הדין לפי רבא ואי תימא רב פפא _____

ולפי דבריו בשני כריכות, מה היה צריך לפסוק _____

אמר ליה ר' אשי לרבינא, התם בשנים שהפקידו אצל רועה, מירי כשהפקידו בעדרו של רועה שלא מדעתו

פרש "שלא מדעתו" (תוס') _____ ומה יהיה הדין כשהפקידו מדעתו _____

סיכום הסתירה בדברי רבא והתירוץ של רב אשי

הסתירה: האם בשתי כריכות הוה ליה למידק	התירוץ: האם השומר ראה כשהפקידו אצלו	
		מימרא א' דרבא רישא נעשה כמי שהפקידו לו וכו'
		מימרא ב' דרבא הכל מודים בשנים שהפקידו וכו'

מדוע אי אפשר לתרץ הסתירה בדברי רבא, דמה שאמר רבא "שמניח רועה ביניהם ומסתלק" איירי שהפקידו

זה בפני זה ולכן לא הוה ליה למידק (רש"י) _____

סיכום דין שנים שהפקידו אצל אחד

האם הוה ליה למידק כשהפקידו	והטעם (בזה בפני זה)		
	זה שלא בפני זה	זה בפני זה	
			בשתי כריכות
		רש"י	בשני טלאים

בבא מציעא דף ל"ז. ל"ז:

סיכום הסתירות בסוגייתנו והתירוצים

התירוצי: מדוע הדין כן	הסתירה: מה הדין בזה		
		אמר לשנים גזלתי לאחד מכם מנה	פקדון אגזל
		שנים שהפקידו אצל אחד זה מנה וזה מאתיים	
		אביו של אחד מכם הפקיד לי מנה	פקדון אפקדון
		שנים שהפקידו אצל אחד זה מנה וזה מאתיים	
		אמר לשנים גזלתי לאחד מכם מנה	גזל אגזל
		גזל אחד מחמשה ואינו יודע איזה מהן גזל לפי ר' טרפון	
		גזל אחד מחמשה ואינו יודע איזה מהן גזל	דר' עקיבא אדר' עקיבא
		נפל הבית עליו ועל אמו	
		וא"ר עקיבא מודה אני בזו (בנפל הבית)	דר' עקיבא אדר' עקיבא (בשמא ושמא)
		אמר לשנים גזלתי לאחד מכם מנה	
		מימרא א' דרבא בב' כריכות	דרבא אדרבא
		מימרא ב' דרבא בב' טלאים	

בבא מציעא דף ל"ז ע"ב

שנינו במשנתנו, "וכן שנים שהפקידו אצל אחד שני כלים, אחד יפה מנה ואחד יפה אלף זוז וכו'"

אומרת הגמ', וצריכא לתנא להשמיענו שרבנן ור' יוסי חולקים גם ב _____ וגם ב _____

דאי אשמועינן הך קמייתא, מה המקרה הראשון _____

היינו אומרים שדוקא בההיא קאמרי רבנן, שמה _____

משום דליכא פסידא לבעלים בחלוקה זו, אבל בהא, במה _____

דאיכא פסידא דגדול, מדוע יש פסידא (רש"י) _____

אימא, מודו ליה חכמים בזה לרבי יוסי, שמה הוא סובר _____

ואי איתמר מחלוקתם רק בהא, במה _____

היינו אומרים שדוקא בהא קאמר ר' יוסי שהכל יהא מונח, מדוע (רש"י) _____

אבל בהך, במה _____

אימא, מודי להו ר' יוסי לרבנן, שמה _____

לכך צריכא לתנא לשנות מחלוקתם גם במעות וגם בכלים.

ביאור הצריכותא

מה הייתי אומר	אבל בכלים / במעות	משום	שהדין הוא	הייתי אומר שרק בזה	
				אמר רבנן	"דאי אשמועינן הך קמייתא" דאירי במעות
				אמר ר' יוסי	"ואי אתמר בהא" דאירי בכלים

סיכום החידוש במשנתנו במעות ובכלים

	באלו דברים חולקים רבנן ור' יוסי	בדברי מי מהם החידוש	ומה החידוש
א.			
ב.			

מקשה הגמ', והא טעמא דרבי יוסי שסובר דהכל יהא מונח, משום הפסד הרמאי הוא, אם כן אין לומר שרבי יוסי יודה במעות, באר מדוע _____

משום קושיא זו חוזרת בה הגמ' מהצריכותא, אלא תרוייהו (כלים ומעות) לרבנן איצטריך, ולא זו אף זו קתני, פירוש, דרך התנא לשנות הלכה פשוטה יותר, ולאחריה הלכה מחודשת, אף שאפשר ללמוד הפשוטה בק"ו מהמחודשת.

"לא זו" למה הכוונה _____ שמה הדין בזה לפי רבנן _____

"אף זו" למה הכוונה _____ ואיזה חידוש יש בזה יותר מהראשונה _____

סכס, אילו שנה התנא שבכלים נותן לכל אחד ואחד, האם יכולנו ללמוד שגם במעות הדין כן (רש"י) _____

□ □ □ □

בספר כללי הגמרא (מאת בעל הבית יוסף על בעל הליכות עולם, שער ג' אות ד'), ביאר מדוע שנה התנא באופן של "לא זו אף זו" וז"ל "אבל טעם הדבר נראה לי שהוא, שתחלה שמע הבבא שאינה מחודשת וקבעה ופשטה לכל התלמידים, וכששמע החלוקה המחודשת היה ראוי לעקור הראשונה ולשנות המחודשת בלבד, ולא עלה בידו לעקרה מפני שפשטה ברוב התלמידים והוכרח להניחה ולשנות המחודשת בלשון לא זו אף זו ולהניחה".

בבא מציעא דף ל"ח ע"א - ל"ח ע"ב

מתנ"י המפקיד פירות אצל חברו, אפילו הן אבודין, פי' שנפסדים והולכים, ע"י מה (רש"י) _____

לא יגע בהן, פרש (רש"י) _____

ר' שמעון בן גמליאל אומר, מוכרן השומר בפני בית דין, ואח"כ ישיב לבעלים את המעות שקיבל עבורם

מפני שהוא כמשיב אבידה לבעלים, במה הוא דומה למשיב אבידה _____

סכס, מה יעשה השומר אם הפירות נפסדים :

לפי רבנן. לפי רשב"ג. _____

גמ' שואלת הגמ', מאי טעמא, של מי _____ שמה הם סוברים _____

אמר רב כהנא, שהטעם הוא, משום דאדם רוצה בקב שלו, יותר מתשעה קבים של חברו

מדוע (רש"י) _____

ורב נחמן בר יצחק אומר, שהטעם שלא יגע בהן הוא, משום דחיישינן שמא לאחר שהפקיד את הפירות, עשאו המפקיד

תרומה ומעשר על מקום אחר, איזו תקלה יכולה לצאת אם ימכרם השומר (רש"י) _____

סיכום דין המפקיד פירות אצל חברו והן אבודין והטעמים

והטעם		מה יעשה בהן השומר	
לרב נחמן בר יצחק	לרב כהנא		לפי רבנן
			לפי ר"ש בן גמליאל

המשך בבא מציעא דף ל"ח ע"א - ל"ח ע"ב

מיתיבי, מהא דתני בברייתא, **המפקיד פירות אצל חברו, הרי זה (השומר) לא יגע בהן**

וכיון שאמרו שלא יגע בהן, הרי הפירות בחזקת שהם קיימים,

לפיכך, בעל הבית עושה אותן הפירות שהפקיד, תרומה ומעשר על מקום אחר

לפי האמור בברייתא, מדוע מותר לעשותן תרומה על מקום אחר _____

בשלמא לרב כהנא, דאמר שהטעם ד"לא יגע בהן" הוא משום _____

היינו דקתני "לפיכך", מובן מה שאמרה הברייתא, דמשום ש _____ לכן הדין הוא ש _____

אלא לרב נחמן בר יצחק, דאמר שהטעם ד"לא יגע בהן" הוא משום _____

מאי "לפיכך", פירוש, מדוע אמרה הברייתא, דמשום ש _____ לכן הדין הוא ש _____

הרי לפי רב נחמן בר יצחק הוא להיפך, דמשום ש _____ לכן הדין הוא ש _____

מתרצת הגמ', שלפי רב נחמן בר יצחק, **הכי קאמר** התנא של הברייתא,

השתא דאמור רבנן במשנתנו **לא נזבין**, משום **דחיישינן** שמא עשאו הבעלים תרומה שלא כדין,

א"כ הרי הפירות בחזקת שהם קיימים, **לפיכך, בעה"ב עושה אותן תרומה על מקום אחר** אפילו לכתחילה.

נמצא דלפי רב נחמן בר יצחק יש ג' שלבים (ע"פ תוס' ר"פ והריטב"א):

1. **חיישינן שמא בני אדם שאינן מהוגנים יעשו אותם תרומה שלא כדין**

2. **לכן מה תיקנו חכמים** _____

3. **"לפיכך", מה הותר לבעה"ב לעשות משום כך** _____

ביאור הברייתא "לא יגע בהן לפיכך בעה"ב עושה אותן תרומה על מקום אחר"

ומה היא התוצאה לא יגע בהן/בעה"ב עושה אותן תרומה	מה היא הסיבה לא יגע בהן/בעה"ב עושה אותן תרומה		
זע"ז עושה אותן תחילה ומעשר על מקום אחר	לא יזע"ז בהן	לפי פשטות הברייתא	
		לפי הבנת הגמ' בקושיא	לרב נחמן בר יצחק
		לפי התירוץ	

המשך בבא מציעא דף ל"ח ע"א - ל"ח ע"ב

אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן, מחלוקת חכמים ורשב"ג אינה אלא במקרה שנחסרו הפירות בכדי חסרון
פרש "כדי חסרון" (רש"י).

אבל אם אבודים יותר מכדי חסרון, דברי הכל מוכרין בב"ד, במקרה זה מי מודה למי
אומרת הגמ', **אדרב נחמן בר יצחק ודאי פליגא,** מי חולק עליו
לפי רב נחמן בר יצחק מה הדין ב"יותר מכדי חסרון"
ומדוע מוכרחים לומר שהוא סובר כן (רש"י)
אולם יש לשאול **אדרב כהנא,** שמה הוא סובר
מי לימא פליגא ר' יוחנן עליו או לא, מה הצד לומר שהוא חולק (רש"י)

משיבה הגמ', **כי קאמר רב כהנא** שאדם רוצה בקב שלו וכו', זה דווקא **בכדי חסרון קאמר**
לפי זה מה הדין ביותר מכדי חסרון
מקשה הגמ', **והא רב כהנא "רוצה בקב שלו יותר מתשעה קבין של חבירו" קאמר,** מה משמע מזה
מתרצת הגמ', שזה רק **גוזמא בעלמא,** מה הוא גוזמא
ואליבא דאמת עד כמה אדם רוצה בקב שלו
סכם, לפי חכמים מה יעשה השומר כשהפירות מתקלקלין:

בכדי חסרון
ביותר מכדי חסרון: לפי רב כהנא _____ לפי רב נחמן בר יצחק _____

מיתבי, ששנינו בברייתא **לפיכך בעה"ב עושה אותן תרו"מ על מקום אחר,** על מי באה הגמ' להקשות
דלפי דבריו קשה, **וליחוש** בעל הבית **דלמא הוה להו יותר מכדי חסרון,** וזבנינהו השומר, **וקא אכיל טבלים**
מי יאכל טבלים _____ מדוע יהיו הפירות טבלים _____
ולכן מה קשה _____

מתרצת הגמ', שהפירות יחסרו **יותר מכדי חסרון, לא שכיח**
וא"כ האם בעה"ב צריך לחשוש שהשומר מכר את הפירות
ולכן האם בעה"ב יכול לעשותם תרו"מ על מקום אחר _____

מקשה הגמ', **ואי משתכחי** בכל זאת שהפירות יחסרו יותר מכדי חסרון, **מאי,** מה יעשה השומר, האם **מזבנינן להו**
וליחוש השומר, **שמא** כבר **עשאו בעל הבית תרו"מ על מקום אחר**
ואיזו תקלה יכולה לצאת מזה (רש"י) _____

מתרצת הגמ', **כי מזבנינן נמי, לכהנים בדמי תרומה מזבנינן להו,** פרש "דמי תרומה"
מדוע תרומה נמכרת בזול (רש"י) _____

ומה הם הסיבות שאין עליה קופצין לקנותה (שם) _____

סיכום הקושיות על רבה בר בר חנה והתירוצים עליה

		הרי יש לחשוש	מי יכול לבא לידי תקלה ע"י זה	לאיזו תקלה הוא יכול לבא	מה מתרצת הגמ'
הקושיא הראשונה	מדוע רשאי בעה"ב לעשותן תרו"מ				
הקושיא השנייה	מדוע רשאי השומר למוכרן				

המשך בבא מציעא דף ע"ח ע"א - ע"ח ע"ב

מקשה הגמ', ולרב נחמן בר יצחק נמי, שלפי דבריו מה הטעם ד"לא יגע בהן"_____

מדוע לא יגע בהן, נזבניהו לכהנים בדמי תרומה ושוב ליכא למיחש מידי

משום קושיא זו מפרשת הגמ' את הטעם של רב נחמן בר יצחק באופן אחר, וגם מפרש כמה הוא חולק על רבה בר בר חנה

מתרצת הגמ', בהא פליגי רבה בר בר חנה ורב נחמן בר יצחק

דרבה בר בר חנה דאמר ביותר מכדי חסרון ימכרם, **סבר** שפירות יתחסרו **יותר מכדי חסרון לא שכיח מידי**

וכי בכל זאת **משתכח** שנחסרו יותר מכדי חסרון, **לקמיה** (לאחר זמן מרובה) **הוא דהויא יותר מכדי חסרון**

ולכן **אי עביד להו בעל הבית תרו"מ על מקום אחר**, הרי **מקמיה** (קודם) **דהו להו יותר מכדי חסרון עביד להו**

מדוע אנו אומרים שהפריש תרו"מ קודם שנחסרו יותר מכדי חסרון (רש"י)_____

ומכל מקום לאיזו תקלה יש לחשוש_____

הלכך, משום חשש זה, **כי הו להו יותר מכדי חסרון**, נזבניהו לכהנים בדמי תרומה

ורב נחמן בר יצחק דאמר שאפילו ביותר מכדי חסרון, לא יגע בהן **סבר**, **יותר מכדי חסרון משכח שכיח**

וכי הו להו יותר מכדי חסרון, **לאלתר** (מיד) **הוא דהו להו**, ואי אמרת נזבניהו לכהנים, זימנין דקדים השומר ומזבין

להו לפני שעשאו בעל הבית תרו"מ

וכי עביד להו בעל הבית לאחר זמן תרומה ומעשר על מקום אחר, לא ידע דזבנא, וקא אכיל טבלים

מי יאכל טבלים_____

ביאור מחלוקת רבה בר בר חנה ורב נחמן בר יצחק

לפי ר' נחמן בר יצחק	לפי רבה בר בר חנה	
		האם מצוי שהפירות יתחסרו יותר מכדי חסרון
		ולכן לאחר כמה זמן זה קורה שנחסרים יותר מכדי חסרון
		לפי זה, אם בעה"ב יעשה אותן תרו"מ, האם זה יהיה קודם שיתחסרו או אח"כ
		איזו תקלה יכולה לצאת מזה
		האם יש צעה לתקלה זו ואם כן, מה היא
		ולכן מה הדין כשנחסרו יותר מכדי חסרון

סיכום התירוץ :

לפי רנב"י הטעם ש"לא יגע בהן", אינו משום החשש שמא יאכיל תרומה לזרים (שהרי אפשר למוכרן לכהנים)

אלא מה הטעם_____

ומדוע רבה בר בר חנה אינו חושש לזה_____

סכס, לפי רנב"י האם הטעם ש"לא יגע בהן" הוא מחשש שיאכיל תרומה לזרים, או מחשש שבעה"ב יאכל טבל :

לפי ההו"א_____ לפי המסקנא_____

המשך בבא מציעא דף ע"א - ע"ב

מיתבי, על מי באה הגמ' להקשות _____

מהא דתני בברייתא, המפקיד פירות אצל חברו, והרקיבו, או שהפקיד יין, והחמיץ, פרש "החמיץ" _____

או שמן והבאיש, פרש "הבאיש" _____ או דבש והדביש, פרש "הדביש" (רש"י) _____

הרי זה (השומר) לא יגע בהן, דברי ר' מאיר, וחכמים אומרים עושה להם תקנה ומוכרן בבית דין וכשהוא מוכרן (דהיינו לפי חכמים), מוכרן לאחרים, ואינו מוכרן לעצמו, מדוע (רש"י) _____

כיוצא בו, פירוש, שיש דברים נוספים שאסור לעשותם מפני החשד, והם: _____

גבאי צדקה, בזמן שאין להם עניים לחלק את מעות הצדקה שגבו, פורטין לאחרים, ואין פורטין לעצמם פרש "פורטין" (רש"י) _____ מדוע צריך להחליף את הפרוטות (שם) _____

גבאי תמחוי, בזמן שאין להם עניים לחלק את מזון שגבו, מוכרין לאחרים, ואין מוכרין לעצמם מה גובין גבאי צדקה _____ ומה גובין גבאי תמחוי _____

מבאר הגמ' את הקושיא, קתני מיהת "פירות והרקיבו", מאי לאו דאירי שהרקיבו אפילו יותר מכדי חסרון מאיזה תנא בברייתא מקשה הגמ' _____ באר את הקושיא (רש"י) _____

מתרצת הגמ', לא, מה לא _____

אלא מיירי שהרקיבו בכדי חסרון, ולפי' מה יהיה הדין ביותר מכדי חסרון _____

מקשה הגמ', והא יין והחמיץ וכו', דיותר מכדי חסרון ניהו, ואעפ"כ מה סובר ר' מאיר _____

מתרצת הגמ', שאני הני (יין, שמן, דבש) כיון דקם קם, פרש _____

ומה בכך שאינם מתקלקלים יותר _____

משא"כ לגבי פירות שממשיכים להתקלקל, אפשר לומר דמודה ר' מאיר ש _____

סכס, לפי רבב"ח האם הברייתא מיירי שהפירות הרקיבו בכדי חסרון או ביותר מכדי חסרון _____

וכמה החיסרון ביין שמן ודבש _____ ומדוע סובר ר' מאיר דאעפ"כ לא יגע בהן _____

סיכום הקושיות על רבה בר בר חנה והתירוצים

מה מתרצת הגמ'		באר הקושיא			
				מיתיבי	"לפיכך בעה"ב"
				"וליוחש דלמא"	
				"וליוחש שמא עשאן"	
בפירות		מיתיבי "המפקיד פירות אצל חברו"			
בין והחמיץ וכו'					

עתה באה הגמ' לבאר את הברייתא שהובאה לעיל:

שואלת הגמ', שמן והבאיש דבש והדביש, למאי חזו, איך משמע בברייתא שהם ראויים לשימוש (רש"י) _____

משיבה הגמ', שמן שהבאיש, חזי לגלדאי, פרש (רש"י) _____

דבש שהדביש, חזי לכתישא דגמלי, פרש (רש"י) _____

המשך ביאור הברייתא, וחכמים אומרים עושה להם תקנה ומוכרן בבית דין

שואלת הגמ', מאי תקנתא עביד להו, פירוש, מאחר שהשמן והדבש נתקלקלו לגמרי מה התקנה בזה שמוכרן אמר רב אשי לקנקנים, איזו תקלה יכולה להיות אילו לא היה מוכרן (רש"י) _____

שואלת הגמ', במאי קא מיפלגי, באיזו סברא חולקים ר"מ ורבנן בברייתא

משיבה הגמ', דמר סבר (ר' מאיר) להפסד מרובה חששו, מה נחשב הפסד מרובה (רש"י) _____

להפסד מועט לא חששו, מה נחשב הפסד מועט: בפירות (רש"י) _____ ביין והחמיץ וכו' (שם) _____

ומר סבר אפילו להפסד מועט נמי חששו, מי סובר כן _____

בס"ד

בבא מציעא דף ע"ח ע"ב

שנינו במשנתנו, "רבן שמעון בן גמליאל אומר, ימכרם בבית דין, מפני שהוא כמשיב אבידה לבעלים"

אתמר, רבי אבא ברבי יעקב אמר רבי יוחנן, הלכה כרבן שמעון בן גמליאל

ורבא אמר רב נחמן, הלכה כדברי חכמים, שמה הדין לפי דבריהם _____

מקשה הגמ', והא אמרה רבי יוחנן חדא זמנא, מה הוא כבר אמר פעם אחת. _____

דאמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן, כל מקום ששנה רבן שמעון בן גמליאל במשנתנו, הלכה כמותו

חוץ א. מערב, ב. וצידן, ג. וראיה אחרונה

באר קושית הגמ' _____

מתרצת הגמ', אמוראי נינהו ואליבא דר' יוחנן, פירוש, שנחלקו האמוראים מה אמר ר' יוחנן

ביאור התירוץ על פי רש"י

האם אמר במשנתנו במיוחד שהלכה כרשב"ג	האם ר' יוחנן אמר כלל שהלכה כרשב"ג בכל המשניות	
		לפי רבה בר בר חנה
		לפי ר' אבא ברבי יעקב

ביאור הדינים שבהם אין הלכה כרשב"ג

ערב: (בבא בתרא דף קע"ג):

מלוה שבא לגבות חובו, אינו יכול לגבות מן הערב, אלא במקרה שאין ללוה ממה לשלם. ואם התנה

המלוה בפירוש שיגבה ממי שירצה, לפי חכמים יכול לגבות מן הערב תחילה.

ורשב"ג סובר שאף כשהתנה צריך לגבות מהלוה תחילה.

צידן: (גיטין דף ע"ד):

מעשה בצידן (שם מקום), באחד שאמר לאשתו "הרי זה גיטך על מנת שתתני לי איצטליתי" ואבדה

איצטליתו. לפי חכמים אינה מגורשת שהרי לא נתקיים התנאי.

ורשב"ג סובר שיכולה ליתן לו דמיה, ובזה מתקיים התנאי והיא מגורשת.

ראיה אחרונה: (סנהדרין דף ל"א):

יש שתי מחלוקות בין חכמים לרבן שמעון בן גמליאל בדיני ראיה, והמחלוקת האחרונה (ראיה

אחרונה) היא, במי שאמר בבית דין "אין לי ראיה" ואחר זמן הביא ראיה, לפי חכמים אין מקבלים

ממנו ראיתו.

ורשב"ג סובר שמקבלים ראיתו וסותרים את הדין שפסקו.

בבא מציעא דף ל"ח ע"ב - ל"ט ע"א

סוגיא דמורידין קרוב לנכסי שבוי

הקדמה:

נחלקו אמוראים לגבי שבוי שנשבה ושייר קרקעות, האם מורידין קרוב לקרקעותיו כדי לעבדן ולשמרן עד שיחזור משביו, ודנה הגמ', האם דין זה תלוי במחלוקת רשב"ג ורבנן דמשנתנו לגבי פירות אבודין, אם ימכרם או לא, שמצד אחד אפשר לומר, שבשני המקרים יש ודאי הפסד לחבירו אם לא יעשה כלום, ולכן יש מקום לחכמים לתקן כדי להציל ממון חבירו. ומצד אחר, בשניהם על ידי התקנה עלול לבוא לידי הפסד (במשנתנו, אם ימכרם שמא יוקרו הפירות, ובמורידין קרוב, שמא יקלקל הקרוב את השדה) ולכן אנו אומרים שמוטב שיפסיד הרבה מאליו ולא להפסידו ע"י התקנה. (עפ"י שיטמ"ק)

אומרת הגמ', **מדרבן שמעון בן גמליאל** דאמר, המפקיד פירות אצל חבירו והן אבודין, מוכרן השומר בפני בית דין

נשמע (נלמד) שהוא סובר **דמורידין קרוב** הראוי לירש **לנכסי שבוי**, כדי שיטפל בנכסים עד שיבואו הבעלים,

מדרבנן דאמרי אע"פ שהן אבודין לא יגע בהן, **נשמע** שהם סוברים **דאין מורידין קרוב לנכסי שבוי**

דוחה הגמ', **וממאי** דרשב"ג ורבנן חולקים בזה, **דלמא, עד כאן לא קאמר רשב"ג הכא** במשנתנו ד"מוכרן בפני בית דין"

אלא משום דקא כליא קרנא, פרש "כליא קרנא" _____

אבל התם, היכן _____

אפשר לומר, **דהכי נמי** רשב"ג מודה **דאין מורידין קרוב**, מה הסברא לומר שמודה בזה (רש"י) _____

ועד כאן לא קאמרי רבנן, שמה _____

אלא אי כרב כהנא, שמה הטעם לפי דבריו _____

אי כרב נחמן בר יצחק, שמה הטעם לפי דבריו _____

אבל התם, היכן _____

אפשר לומר, **דהכי נמי** רבנן מודים **דמורידין** קרוב לנכסיו, שהרי בנכסי שבוי לא שייך לומר את הטעמים הללו

מדוע לא שייך הטעם דאדם רוצה בקב שלו וכו' _____

וכן הטעם ד"שמא עשאן המפקיד תרומה ומעשר על מקום אחר" לא שייך כלל לגבי "מורידים קרוב לנכסי שבוי".

סיכום השקו"ט האם יש הוכחה מדברי רשב"ג ורבנן לענין מורידין קרוב לנכסי שבוי

הדיווח		לפי ההוה אמינא		מה הדין דתני במשנתנו	
משא"כ בשבוי שאין סברה זו, מה אפשר לומר	דאפשר לומר שזה דוקא בפירות אבודים, משום	במה זה דומה למשנתנו	איזה דין נשמע מזה לגבי דין שבוי		
		לשניהם עושים תקנה להציל ממון חבירו			לפי רשב"ג
	לרב כהנא: לרב נחמן בר יצחק:	לשניהם עושה התקנה להציל את הפסד אלא לא תיקון חכמים [ע"י זהקדמה]			לפי רבנן

המשך בבא מציעא דף ל"ח ע"ב - ל"ט ע"א

לאחר שהגמ' דחתה שאין ראי' מדברי רשב"ג ורבנן, לענין מורידין קרוב לנכסי שבוי מקשה הגמ', **למימרא דתרי טעמי נינהו**, פירוש, וכי אפשר לומר שהם שני ענינים נפרדים שאינם תלויים זה בזה אלו שני דינים הם תרי טעמי (רש"י).

והאמר רב יהודה **אמר שמואל, הלכה כרשב"ג**, שמה סובר רשב"ג.

ואמר שמואל גם כן, שהדין הוא שמורידין קרוב לנכסי שבוי

וכי לא משום דחד טעמא הוא בשניהם, לכן פסק שמואל את שני דינים אלו

דוחה הגמ', לא, מה לא.

אלא **תרי טעמי נינהו** שהטעם שפסק ד"מורידין קרוב", אינו מאותו טעם שפסק כרשב"ג ד"מוכרן בפני בית דין"

הכי נמי מסתברא, ש"מ.

דאמר רבא אמר רב נחמן, הלכה כדברי חכמים, שמה הם סוברים.

ואף על פי כן, **ואמר רב נחמן**, שהדין הוא שמורידין קרוב לנכסי שבוי

אלא שמע מינה, תרי טעמי נינהו, שמע מינה.

שאלת רשות: מדוע ההוכחה מדברי רב נחמן "דתרי טעמי נינהו" עדיפה יותר ממה שרצתה הגמ' להוכיח מדברי

שמואל "דחד טעמא הוא".

סיכום השקו"ט אם הדין ד"מורידין קרוב לנכסי שבוי" תלוי במחלוקת רשב"ג ורבנן

ההוכחה מדברי רב נחמן דתרי טעמי נינהו		ההוכחה מדברי שמואל (בהו"א) דחד טעמא הוא		
לפי דבריו האם עשו תקנה למנוע הפסד מהבעלים	מה אמר רב נחמן	לפי דבריו האם עשו תקנה למנוע הפסד מהבעלים	מה אמר שמואל	
				לגבי מחלוקת דמשנתנו
				לגבי נכסי שבוי

המשך בבא מציעא דף ל"ח ע"ב - ל"ט ע"א

הגמ' מביאה את מחלוקת האמוראים, בענין האם מורידין קרוב לנכסי שבוי, או לא,

אתמר, שבוי שנשבה, רב אמר, אין מורידין קרוב לנכסיו, שמואל אמר, מורידין קרוב לנכסיו

מבאר הגמ', **בששמעו בו שמת, כולי עלמא לא פליגי דמורידין** קרוב לנכסיו

האם איירי ששמעו על ידי ב' עדים (תוס') _____ ומה ההכרח לומר כן (שם) _____

אלא איך איירי ששמעו (שם) _____

מדוע לא חישינן שיפסיד היורד את הנכסים (רש"י) _____

כי פליגי רב ושמואל, בשלא שמעו בו שמת

רב אמר אין מורידין משום שאנו חוששים **דלמא מפסיד להו**, איך יפסיד אותן (רש"י) _____

שמואל אמר מורידין, כיון דאמר מר שיימינן להו כאריס, לפיכך לא מפסיד להו

מדוע זו היא סיבה שלא יקלקל את הנכסים _____

סיכום דין מורידין קרוב לנכסי שבוי

ולכן האם מורידין קרוב לנכסים	מדוע	האם חוששים שמא יפסיד את הנכסים		
			בששמעו בו שמת	
	משל שסוזר שאין שאלו כאריס [תוס'] והראב"ד פירש, שסוזר שאפילו אין שאלו כאריס חיישין דלמא מפסיד להו.		לרב	לא שמעו בו שמת
			לשמואל	

מיתיבי, על מי באה הגמרא להקשות _____

ר' אלעזר אומר, ממשמע שנאמר "וְהָרְגָתִי אֶתְכֶם" יודע אני שנשותיהם אלמנות ובניהם יתומים

וא"כ מה מיותר בפסוק _____

אלא מה תלמוד לומר "וְהָיוּ נְשִׁיכֶם אֶלְמָנוֹת וּבְנֵיכֶם יְתוֹמִים", "וְהָיוּ נְשִׁיכֶם אֶלְמָנוֹת" מלמד, שנשותיהם מבקשות

לינשא ואין בית דין מניחין אותן, "וּבְנֵיכֶם יְתוֹמִים" מלמד, ובניהן רוצים לירד לנכסי אביהן ואין מניחין אותן

מדוע אין מניחין נשותיהם ובניהן לירד (רש"י) _____

לפי דרשה זו איזו קללה נאמרה:

ב"וְהָרְגָתִי אֶתְכֶם" (שם) _____ ב"וְהָיוּ נְשִׁיכֶם אֶלְמָנוֹת וּבְנֵיכֶם יְתוֹמִים" (שם) _____

לפי הבנת הגמ' בקושיא איזה דין נלמד מדברי ר' אלעזר (שם) _____

אמר רבא לתרץ את הקושיא, דאפשר לומר דמה שאין מניחין את בניהם לירד, הכוונה היא **לירד ולמכור תנן**

ולקמה כן מניחין אותן לירד _____

סכס "ובניהן רוצים לירד לנכסי אביהן ואין מניחין אותן" מה אין מניחין אותן:

לפי הבנת הגמ' בקושיא _____ לפי תירוצו של רבא _____

הוה עובדא בנהרדעא, מה היה המעשה (רש"י) _____

ופשטה רב ששת מהא מתניתא, מה הוא פשט מהברייתא (רש"י) _____

איך דחה רב עמרם את הראי' _____

אמר ליה רב ששת לרב עמרם, דלמא מפומבדיתא את, דמעילין פילא בקופא דמחטא

במה דומה המשל לדברי ר' עמרם (רש"י) _____

והא דומיא דנשותיהם [ובניהם] קתני, פירוש, שהרי הברייתא מדמה דין בניהם לדין נשותיהם

מה התם, היכן _____ **כלל לא**, מה אין מניחין אותן כלל _____

אף הכא, היכן _____ **נמי כלל לא**, מה אין מניחין אותן כלל _____

סכס, האם יש ראי' מהברייתא, דאין מורידין קרוב לנכסי שבוי: לרב ששת _____ לרב עמרם _____

המשך בבא מציעא דף ל"ח ע"ב - ל"ט ע"א

אומרת הגמ', ומורידין קרוב לנכסי שבוי או לא, מחלוקת תנאי היא

הגמ' מביאה ברייתא שיש בה ג' דינים בענין האם מורידין קרוב לנכסים עזובים או לא

דתניא, א. היורד לנכסי שבוי, אין מוציאין אותו מידו

האם רק אין מוציאין אותו, או גם מורידין לכתחילה (תוס')

א"כ מדוע אמר התנא "אין מוציאין אותו מידו" (שם)

ולא עוד, אלא אפילו שמע שממשמשין הבעלים ובאין, וקדם ותלש את הפירות ואכל, הרי זה זריז ונשכר

ומפרשת הברייתא, **ואלו הן נכסי שבויין** שהכל מודים שהיורד לנכסיו, אין מוציאין אותו מידו,

הרי שהיה אביו של היורד, או אחיו, או אחד מן המורישין, שהלכו להם למדינת הים, ושמעו בהן שמת

ב. היורד לנכסי נטושים, פירוש, נכסים שבעליהם נטשו אותן בעל כרחן, מוציאין אותו מידו, זו דעת רבנן

ואלו הן נכסי נטושים שלדעת רבנן היורד להם מוציאין אותו מידו

הרי שהיה אביו, או אחיו, או אחד מן המורישין, שהלכו להם למדינת הים, ולא שמעו בו שמת

ואמר רשב"ג לחלוק על רבנן, שמעתי שהנטושים דינם כשבויין, שמה הדין בשבויים

ג. היורד לנכסי רטושים, פירוש, נכסים שבעליהם עזבו אותם מדעתם, מוציאין אותו מידו

מדוע (רש"י)

ואלו הן נכסי רטושים שהיורד אליהם לכו"ע מוציאין אותו מידו

הרי שהיה אביו או אחיו או אחד מן המורישין כאן והלכו להם, ואינו יודע להיכן הלכו

שים לב: משמעות המילה "נכסי" אצל "נכסי שבוי" שונה ממשמעותה אצל "נכסי נטושים ורטושים"

"נכסי שבוי" פירושו נכסים של שבוי, "נכסי נטושים ורטושים" פירושו שהנכסים בעצמם עזובים (רש"י ד"ה נכסי).

סכס, על איזה דין אמרה הגמ' "תנאי היא"

מי הם התנאים החולקים בזה

מה סוברים רבנן (כתוב בלשון הברייתא)

מה סובר רשב"ג (כנ"ל)

מי מהאמוראים סובר כרבנן ומי סובר כרשב"ג

עכשיו מבארת הגמ', מה מקור השמות "נטושים" ו"רטושים"

שואלת הגמ', **מאי שנא הנך דקרו להו "נטושים", ומאי שנא הני דקרו להו "רטושים"**

משיבה הגמ', **נטושים דבע"כ, ומצינו שעזיבה בעל כרחו קרויה נטישה, דכתיב "וְהַשְׁבִּיעַת תְּשֻׁמְטָנָה וְנִטְשָׁתָה"** ועזיבה זו

בע"כ, שהרי היא **אפקעתא דמלכא, פרש "אפקעתא דמלכא" (רש"י)**

רטושים דמדעתן, כמו דכתיב "אִם עַל בְּנִים רָטְשָׁה" דהיינו מדעתו. פרש "רטושה" (רש"י)

סיכום הברייתא דנכסי שבויין נטושים ורטושים

האם מורידין קרוב לנכסיהם	האם שמעו בו שמת	על איזה פסוק הסתמך התנא לקרותו כך	האם הבעלים הלכו מדעתם או בעל כרחן	
		****	****	שבויין
לפי רבנן				נטושים
לפי רשב"ג				
	*****			רטושים

המשך בבא מציעא דף ל"ח ע"ב - ל"ט ע"א

תנא בהמשך הברייתא דלעיל, **וכלם** היוורדים לנכסי אחר, ואחר כך באו הבעלים, **שמין להם כאריס**, פירוש, נוטלים חלק בשבח שהשביחו, כמנהג האריסים באותו מקום.

"אריס" היינו אדם שעובד בשדה חברו, והתשלום עבור עבודתו הוא, שנוטל מהפירות שגדלו בשדה, מחצה או שליש או רביע, לפי מה שהתנו ביניהם. שואלת הגמ', **אריס**, פירוש, על איזה 'יורד' קאי דין זה ש"שמין להם כאריס"

אילימא דקאי אשבויין, הרי אין צריך התנא לומר כן, **דהשתא** בשבויין אם קדם ואכל את הפירות קודם שבאו הבעלים, **זריז ונשכר הוה**, פרש הדין ד"זריז ונשכר" (רש"י)

א"כ, **מאי דאשבח** (מה שהשביח) ולא הספיק לאוכלו עד שיבואו הבעלים, **מיבעיא, שמה**.

אלא אם נאמר ש"שמין להם כאריס" קאי **ארטושים**, **והא מוציאין אותן מידו קתני**, א"כ על כרחך לא קאי ארטושים,

אלא נאמר דקאי **אנטושים**

למאן (לפי איזו שיטה), **אילימא לרבנן**, א"א לומר כן, **דהא אמרי מוציאין אותו מידו**

אי ר"ש בן גמליאל, **הא אמר שמעתי שהנטושים כשבויין**, ולכן האם אפשר לומר דקאי אנטושים _____
מדוע _____

מתרצת הגמ', דלעולם קאי אנטושים ואליבא דרשב"ג, ואעפ"כ יש חידוש שנוטל כאריס, שכן רשב"ג דאמר שנטושים כשבויין אין כוונתו לומר שהם דומים לגמרי כשבויין

אלא כשבויין, ולא שבוין, פירוש, יש דין שהנטושים כשבויין, ויש דין שהנטושים לא כשבויין

ומבאר הגמ', במה דינו **"כשבויין"**, בהא **דאין מוציאין אותן מידו**

אבל **"ולא שבוין"**, **דאילו התם זריז ונשכר**, היכן _____ ומדוע (רש"י) _____

ואילו הכא שיימינן ליה כאריס, היכן _____ ומדוע (שם) _____

סכס :

"כשבויין" לגבי איזה דין, נטושים דינם כשבויין _____

"ולא שבוין" ובמה אינם כשבויין _____

סיכום התירוצ: כיון דבנטושים אין הדין "זריז ונשכר", לכך הוצרך התנא להשמיענו דשמין להם כאריס.

ביאור התירוצ "כשבויין ולא שבוין"

	האם הדין הוא דזריז ונשכר	ולכן האם צריך לומר "שמין להם כאריס"
בשבויין		
בנטושים אליבא דרשב"ג		

סכס, מדוע א"א לומר ד"שמין להם כאריס" קאי :

א"שבויין" _____

א"רטושים" _____

א"נטושים" אליבא דרבנן _____

למסקנא על איזה יורד קאי _____ ואליבא דמאן _____

המשך בבא מציעא דף ל"ח ע"ב - ל"ט ע"א

מקשה הגמ', ומאי שנא, על איזה דין מקשה הגמ' _____
מהא דתנן במסכת כתובות, בעל **המוציא הוצאות על נכסי** מלוג של **אשתו**, להשביחם,
 בין אם **הוציא הרבה, ואכל קימעא** (מעט), ובין אם הוציא **קימעא, ואכל הרבה**, ואח"כ מת הבעל או גירשה, שאז הקרקע
 חוזרת לאשה, הדין הוא שמה **שהוציא הוציא, ומה שאכל אכל**, ואף אם אכל יותר ממה שהוציא או שהוציא יותר ממה
 שאכל, אין להם שום תביעה זה על זה.

סיכום דין "המוציא הוצאות על נכסי אשתו"

באלו מילים נאמר דין זה במשנה	האם הנתבע חייב לשלם	מה היא התביעה	מי התובע הבעל או האשה	
				הוציא הרבה ואכל קימעא
				הוציא קימעא ואכל הרבה

סיכום הקושיא בדין היורד לנכסי אחר :

היורד לנכסי שבוי מה הוא מקבל _____
 ומה הדין במוציא הוצאות על נכסי אשתו _____

להבנת תירוצי הגמ', נקדים כמה שאלות בענין נשואי קטנה:

קטנה שמת אביה, מי יכול להשיאה _____ האם נישואיה אלו הם מדאורייתא או מדרבנן _____
 האם היא צריכה גט בשביל לצאת מרשות בעלה כל זמן שהיא קטנה _____
 אלא איך היא יוצאת מרשותו בקטנותה _____

מתרצת הגמ', **הא** (הדין של יורד לנכסי שבוי) **לא דמי, אלא להא (דתנן)** דאמר ר' יעקב אמר רב חסדא במסכת כתובות
 דאמר, בעל **המוציא הוצאות על נכסי אשתו קטנה** שמת אביה והשיאוה אמה ואחיה, הרי הוא **כמוציא על נכסי אחר**
דמי, ששמין לו כאריס, **אלמא, כיון דלא סמכא הבעל דעתיה**, לכן **תקיננו ליה רבנן, כי היכי דלא לפסדינהו**
 מה לא **"סמכא דעתיה"** (רש"י) _____
 ממה הוא חושש (שם) _____
 ומה תיקנו לו בגלל זה _____
הכא נמי, תקיננו ליה רבנן כי היכי דלא לפסדינהו, היכן גם כן תיקנו זאת _____
 סיכום התירוץ, שנכסי שבוי דומה למוציא הוצאות על נכסי אשתו קטנה, ולא למוציא על נכסי אשתו גדולה.
 ביאור במה דומה היורד לנכסי שבוי למוציא הוצאות על נכסי אשתו קטנה

האם סמכה דעתו שהשדה תישאר בידו	ומדוע	וא"כ האם חוששין שלא יקלקל את השדה	ולכן האם נוטל כאריס	
				באשתו גדולה
				באשתו קטנה
				בנכסי שבוי

המשך בבא מציעא דף ל"ח ע"ב - ל"ט ע"א

שנינו לעיל בברייתא "וכלן שמין להם כאריס"

שואלת הגמ', 'וכלן' לאיתויי מאי, פירוש, איזה עוד יורד מרבין מ"וכלן", ששמין לו כאריס

משיבה הגמ', לאיתויי הא דאמר רב נחמן אמר שמואל וכו'

אלו דינים אמר בשם שמואל 1. _____ 2. _____

ורב נחמן דידה אמר וכו', איזה דין הוסיף מעצמו _____

איזה מהדינים הנ"ל בא "וכלן" לרבות. _____

שואלת הגמ', בורח מחמת מאי, אילמא מחמת כרגא, היינו לדעת שהרי אין כאן בהלה

משיבה הגמ', אלא בורח מחמת מרדין, שהרג את הנפש, והפרסיים הורגים על שפיכת דמים.

ביאור דברי רב נחמן "בורח הרי הוא כשבו"

האם ע"ז אמר רב נחמן "בורח הרי הוא כשבו"	והטעם	האם מורידין קרוב לנכסיו	פרש	
			(רש"י)	בורח מחמת כרגא
			(רש"י)	בורח מחמת מרדין

אמר רב יהודה אמר שמואל,

שבו שנשבה, והניח קמה העומדת לקצור, ענבים לבצור, תמרים לגדור, זיתים למסוק,

הדין הוא שבית דין יורדים לנכסיו, ומעמידין אפוטרופוס, וקוצר, ובוצר, וגודר, ומוסק עבור הבעלים, ואינו נוטל

לעצמו מן הפירות כלום,

ואח"כ מורידין קרוב לנכסיו להשביח את הקרקע, וליטול שכר כאריס

באיזה פרי שייך: קצירה _____ בצירה _____ גדירה _____ מסיקה _____

שואלת הגמ', ולוקים (שנעמיד) אפוטרופא לעולם, במה זה עדיף מלהוריד קרוב (רש"י).

מתרצת הגמ', אפוטרופא לדיקנני לא מוקמינן, פרש "דיקנני" (רש"י).

ומה הטעם שאין ב"ד טורחין לחפש להם אפוטרופוס (שם).

ומדוע ליתומים כן מוצאים (שם).

"אפוטרופא לדיקנני לא מוקמינן" איך ימצאו אפוטרופוס לקצור, לבצור וכו'

(שיטמ"ק ד"ה שבו בשם הריטב"א).

סיכום דברי רב יהודה אמר שמואל "שבו שנשבה והניח קמה לקצור וכו"

את מי מורידין	לצורך מה מורידין אותו	האם הוא נוטל שכר	ומה הטעם שמורידין אותו
	(רש"י)		לאין טורח רב להכניס את הפירות אלבן מורדין אפוטרופוס לעזר זחינן לא קוזז הנוטל שכר כאריס
אח"כ	(שם)		ולא אפוטרופוס

המשך בבא מציעא דף ל"ט ע"א - ל"ט ע"ב

הקדמה להבנת דברי רבא "שמע מיניה מדרב הונא וכו"

קרקע נקנית באחד משלשה קנינים:

1. **בכסף:** הלוקח נותן מעות למוכר, וקונה את הקרקע מיד.
2. **בשטר:** המוכר כותב בשטר "שְׂדֵי מכורה לך", כיון שהגיע השטר ליד הלוקח, קנה את הקרקע.
3. **בחזקה:** אמר לו המוכר "לך חֵזק וקְנֵי" ועשה הלוקח מעשה בעלות בשדה, כגון: נעל, או גָּדַר, או פרץ את הגדר, קנה בזה את הקרקע.

דין חזקת ג' שנים:

ראובן המחזיק בקרקע שהיתה ידועה שהיא של שמעון, וטוען ראובן שקנאה משמעון, אם אין לראובן ראיה, שמעון יכול לסלקו מן הקרקע. אבל אם כבר ישב בה ראובן שלש שנים ושמעון לא מיחה, נאמן ראובן לומר שקנאה ממנו ואבד שטרו. שים לב: "חזקת שלש שנים" היא **ראיה** שהקרקע שייכת למחזיק, ואינה מעשה קנין.

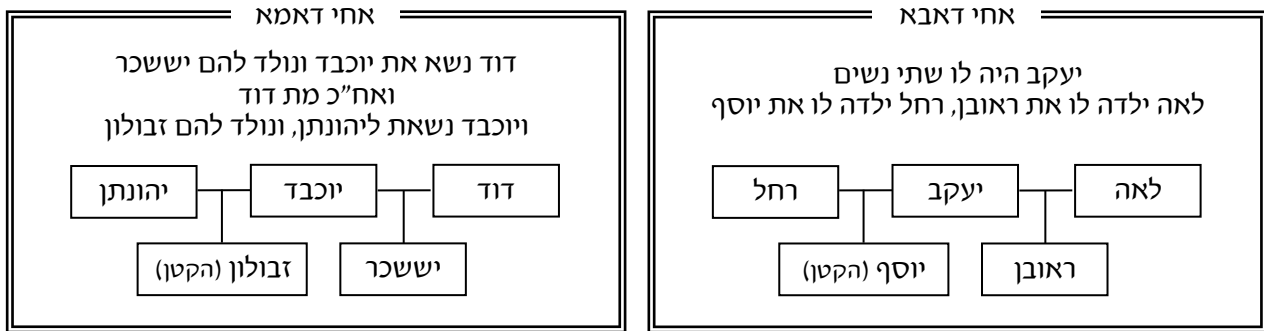
אמר רבא, שמע מיניה מדרב הונא, אין מחזיקין בנכסי קטן, פרש "אין מחזיקין" _____
 מאיזה דין שאמר רב הונא משמע כן (רש"י) _____
 ואיך רואים זאת מדבריו (שם) _____
 מדוע לא מועילה חזקת ג' שנים בנכסי קטן _____
ואפילו הגדיל, פירוש, שאם ירד כשבעל השדה היה קטן, אע"פ שהחזיק ג' שנים גם לאחר שהגדיל, אין חזקה זו מועלת להוכיח שהשדה היא שלו, מדוע אינו מועיל מה שישב בה ג' שנים לאחר שהגדיל (רש"י) _____

ביאור הדין דאין מחזיקין בנכסי קטן ואפילו הגדיל

באלו מילים אמר רבא דין זה	האם מועילה חזקתו	איזו טענה היה יכול המחזיק לטעון	
		(רש"י)	החזיק ג' שנים בזמן שבעל השדה היה קטן
		(רש"י)	החזיק ג' שנים גם לאחר שהגדיל

המשך בבא מציעא דף ל"ט ע"א - ל"ט ע"ב

ולא אמרן, אלא באחי דאבא, מה לא אמרנו (רש"י) _____
 אבל באחי דאמא לית לן בה, אלא מה הדין _____

האם מורידין את ראובן לנכסי יוסף _____ מדוע _____
 לפי הבנת הגמ' עתה, האם מורידין את יששכר לנכסי זבולון _____ מדוע _____
 ואחי דאבא נמי לא אמרן דאין מורידין, אלא בארעתא, פרש (רש"י) _____
 אבל בְּבִתֵּי לִית לָן בֵּהּ ואפשר להוריד אפי' קרוב, מדוע בשדות אין חשש להוריד קרוב (רש"י) _____
 ובארעתא נמי לא אמרן דאין מורידין, אלא דלא עביד עיטדא, פרש "עיטדא" _____
 אבל עביד עיטדא, קלא אית לה, למה מועיל הקול _____
 ולכן האם מורידין קרוב לנכסי קטן _____
 הגמ' חוזרת ממה שאמרה שיש מקרים שמורידים קרוב לנכסי קטן,
 ואומרת **ולא היא**

- א. **לא שנא אחי דאבא, ולא שנא אחי דאמא, שְׁמָה הדין בשניהם** _____
 ב. **לא שנא ארעתא, ולא שנא בְּבִתֵּי** _____
 ג. **ולא שנא עביד עיטדא, לא שנא לא עביד עיטדא לא מחתינן, בכולם אין מורידין קרוב לנכסי קטן**

סיכום שקו"ט דגמ' באלו מקרים אין מורידין קרוב לנכסי קטן

ולא אמרן דאין מורידין, אלא	אבל במה כן מורידין	מה הסברא לומר שמורידין	"ולא היא" באר מדוע
באחי דאבא		רש"י	רש"י
בארעתא		רש"י	
דלא עביד עיטדא			תוס'

בס"ד

בבא מציעא דף ל"ט ע"ב

ההיא סבתא דהויה לה תלת בנתא, אישתבאי איהי (נשבתה היא) וחדא ברתא (ובת אחת)

אידך תרתי בנתא, שכיבא (מתה) חדא מיניהו ושבקא ינוקא, והאחות האחרת עדיין חיה

סכס, מה קרה לסבתא _____ האם אנו יודעים אם היא חיה או מתה _____

ומה מצב בנותיה: בת א' _____ אמיה דינוקא _____ בת ג' _____

אמר אבבי, היכי נעביד, על נכסי מי מסתפקין (רש"י) _____

אם נאמר לוקמינהו לנכסי הסבתא בידא דאחתא, מה הצד שיש לעשות כן (רש"י) _____

זה אין לעשות, שהרי יש לחוש דלמא שכיבא סבתא, ואז האם יש לינוקא חלק בנכסיה (רש"י) _____

מכח מי הוא יורש אותה (שם) _____

וכמה הוא צריך לירש: אם רק הסבתא מתה _____ אם גם האחות מתה (שם) _____

וכיון שיתכן שיש לקטן חלק בירושה אין להוריד האחות, שהרי ואין מורידין קרוב לנכסי קטן

ואם נאמר, דנוקמינהו לנכסיה (חצי מהנכסים) בידא דינוקא

גם זה אין לעשות, שהרי יש לחוש דלמא לא שכיבא סבתא והנכסים הם עדיין שלה, ואין מורידין קטן לנכסי שבו

סיכום דברי אבבי "היכי נעביד"

	על איזה חלק מהנכסים אומרת הגמ' זאת	אין לעשות כן דיש לחשוש דלמא...	ואז האם יש לינוקא חלק בנכסי הסבתא	ומדוע זו סיבה שלא לעשות כן
לוקמינהו לנכסי בידא דאחתא				
נוקמינהו לנכסיה בידא דינוקא				

וכיון שא"א להעמיד את כל הנכסים ביד האחות, וגם אי אפשר להעמיד חציים ביד הינוקא

אמר אבבי הלכך פלגא יהבינא לה לאחתא, דבין אם מתו שתי השבויות ובין אם לא מתו, אפשר להורידה

מדוע אפשר להורידה: על הצד שמתו שתי השבויות (רש"י) _____

על הצד שלא מתו (שם) _____

ואידך פלגא שיתכן והוא שייך לינוקא, מוקמינן ליה אפוטרופא לינוקא

מדוע אי אפשר להוריד את הקטן בעצמו לחלק זה (רש"י) _____

רבא אמר, מגו (מתוך) דמוקמינן אפוטרופא לפלגא, מוקמינן ליה אפוטרופא נמי לאידך פלגא

סיכום מה עושים עם נכסי הסבתא

	כמה נותנים ביד האחות	כמה נותנים ביד האפוטרופוס
לפי אבבי		
לפי רבא	כלא	

המשך בבא מציעא דף ל"ט ע"ב

המשך המעשה דההיא סבתא

לסוף, שמעו דשכיבא סבתא, האם גם על הבת השבויה שמעו שמתה (רשי"י) _____
 על הנכסים של מי אנו מסתפקין עכשיו _____ וכמה הוא חלקה _____
 אמר אביי, תילתא (שליש) יהבינן לה לאחתא, מדוע (רשי"י) _____
 ותילתא יהבינן ליה לינוקא, מדוע _____
 ואידך תילתא שהוא חלקה של האחות השבויה, חולקים אותו לשתיים ויהבינן דנקא לאחתא, פרש "דנקא" _____
 ואידך דנקא, מוקמינן ליה אפוטרופא לינוקא, מדוע לא מוקמינן ליה ביד האחות (רשי"י) _____
 סכס לפי אביי, למי נותנים:

שליש א' _____ שליש ב' _____
 שליש ג' _____

רבא אמר, לגבי השליש האחרון, מגו דמוקים אפוטרופא לדנקא אחת, מוקמינן נמי אפוטרופא לאידך דנקא
 סכס לפי רבא, למי נותנים:

שליש א' _____ שליש ב' _____
 שליש ג' _____

סכס, מה עושים עם נכסי הסבתא לאחר ששמעו שמתה

כמה נותנים לאחות להיות שלה	וכמה נותנים לינוקא להיות שלו	ביד מי נותנים השליש הנשאר חלקה של האחות השבויה	
			לפי אביי
			לפי רבא

סכס, על איזה חלק מהנכסים חולקים אביי ורבא:

קודם ששמעו שמתה הסבתא _____ מששמעו שמתה _____

בס"ד

בבא מציעא דף ל"ט ע"ב - מ' ע"א

סוגיית מרי בר איסק

הקדמה: איסק אביו של מרי הלך עמו לבי חוזאי, ונשא איסק שם אשה וילדה לו בן אחר, לאחמ"כ חזר מרי לעירו וירד לנכסי אביו, ולאחר זמן בא האח מבי חוזאי וטען שהוא אחיו, כמובא בסוגיין.

מרי בר איסק, אתא ליה אחא מבי חוזאי,

בדין ודברים שבהמשך דברי הגמ', כתוב מי אמר למי: [ר"ח (27 חסד) / מ' / ה'א]

אמר ליה _____ **האח למי** _____ **פלוג לי, מדוע הוא טוען שמגיע לו חצי מהנכסים** _____

אמר ליה _____ **לא ידענא לך, פירוש, איני מכירך**

אתא _____ **האח לקמיה דרב חסדא** _____ **וטען שמרי רמאי, שהרי היינו יחד בבי חוזאי, ובודאי הוא מכיר אותי, ע"פ רשב"א**

אמר ליה _____ **שפיר קאמר לך** _____ **שאינו מכירך, שנאמר "וַיִּכַּר יוֹסֵף אֶת אָחָיו וְהֵם לֹא הִכִּירוּהוּ" מלמד שיצא**

בלא חתימת זקן, ובא בחתימת זקן, מה הוכיח רב חסדא מפסוק זה _____

אמר ליה _____ **זיל אייתי סהדי דאחווה את**

אמר ליה _____ **אית לי סהדי ודחלי (מפחדים) מיניה, משום דגברא אלימא הוא, מי** _____

א"ל לדידיה _____ **זיל אנת אייתי סהדי דלאו אחוך הוא, ומה יהיה הדין אם מרי לא יביא עדים** _____

אמר ליה _____ **וכי דינא הכי, שאני צריך להביא עדים שאינו את, הרי הדין הוא המוציא מחבירו עליו הראיה**

מי הוא המוציא _____ **וממי הוא בא להוציא** _____

אמר ליה _____ **הכי דיינינא לך ולכל אלימי דחברך**

אמר ליה _____ **סוף סוף מה יועיל שאני אביא עדים, הרי כיון שהם פוחדים ממני אתו סהדי ולא מסהדי**

פרש מה הכוונה "ולא מסהדי" (רש"י) _____

אמר ליה _____ **תרת לי לא עבדי, אלו שתי עבירות לא יעשו מיראתך (רש"י)** _____

לסוף, אתו סהדי דאחווה הוא, מעתה כמה צריך האח לקבל בנכסי אביהם _____

אמר ליה _____ **לפלוג לי נמי מפרדיסי ובוסתני דשתל, שטען שדינו לקבל גם חצי ממה שמרי השבית.**

אמר ליה _____ **שפיר קאמר לך, דתנן במסכת ב"ב, שאם אדם מת והניח בנים גדולים וקטנים, והשביחו**

גדולים את הנכסים, השביחו לאמצע, באר "השביחו לאמצע" _____

מה הוכיח רב חסדא ממשנה זו לענייננו _____

וכן אמר רבה, השביחו לאמצע, עיין רש"י ותוס' שדנים מדוע מביאה הגמ' כאן מימרא זו של רבה, והרי אין דרך הגמ' להביא סיוע למשנה מדברי האמוראים, ועוד הרי רבה תלמידו של רב חסדא היה, ואיך אמר רב חסדא מימרא בשמו.

אמר ליה אבבי, מי דמי המקרה של המשנה בבבא בתרא למעשה דמרי בר איסק

התם בבבא בתרא, גדולים גבי קטנים ידעי, וקא מחלי, מה ידעו הגדולים (רש"י) _____

ולכן מה הדין _____

הכא במעשה של מרי בר איסק, מי ידע מרי שיש לו אח דליחיל

לפי זה מי צריך לקבל את השבח שהשביח מרי _____

המשך בבא מציעא דף ל"ט ע"ב - מ' ע"א

אגלגל מלתא ומטא (והגיע) לקמיה דרבי אמי, איזה פסק דין הגיע לפני רבי אמי (תוס') _____
 אמר להו רבי אמי, הרי גדולה מזו אמרו, על איזה מקרה אמר שהיא "גדולה" (רש"י) _____
 וממה היא גדולה _____ ומדוע היא גדולה יותר (שם) _____
 ואעפ"כ אמרו, שמין להם כאריס, השתא במקרה שמרי שהשביח על דעת שהנכסים ידידה, וכי לא יהיבין ליה
 למי _____ וכמה _____
 ביאור שיטת ר' אמי: שאמנם הוא סובר כרב חסדא שכל אחד צריך לקבל חצי מהשבח, אך היות ומרי הוא זה שהשביח את
 הנכסים, עליו לקבל כאריס ממה שהשביח בחלק אחיו.
 סכס, לפי ר' אמי כמה מקבל כל אחד מהשבח בחלק האח: _____
 האח _____ מרי _____
 אהדרוה הא לקמיה דרב חסדא, את מה החזירו לפני רב חסדא _____
 אמר להו רב חסדא, מי דמי דין הירוד לנכסי שבוי, למעשה של מרי בר איסק
 התם, ברשות נחית, היכן איירי שירד ברשות _____ ולכן מה הוא מקבל _____
 הכא, לאו ברשות נחית, ולכן האם מרי מקבל כאריס בחלקו של אחיו _____
 ועוד, הרי אחיו קטן הוא, ואין מורידין קרוב לנכסי קטן ואף אם היה נמלך בבי"ד לא היו מורידין אותו
 אהדרוה לקמיה דר' אמי וכו', את תשובתו של מי החזירו לפני רבי אמי _____
 אמר להו ר' אמי, לא סיימוה קמי דקטן הוא, פרש _____
 ועכשיו שנודע לרבי אמי שהאח היה קטן מה הוא סובר _____

למי שייך השבח שהשביח מרי, לפי כל שלב בגמ'

בחלק של מרי	בחלק של האח	
ארי	האח	אמר ליה רב חסדא, שפיר קאמר לך דתנן וכו'
	ארי	א"ל אביי, מי דמי, התם גדולים גבי קטנים ידעי וכו'
	ע"פ שטמ"ק בשם ה"ר יהונתן	
		אמר להו רבי אמי, גדולה מזו אמרו שמין להם כאריס וכו'
		אמר להו רב חסדא, מי דמי התם ברשות נחית הכא וכו' ועוד וכו'
		אמר להו רבי אמי, לא סיימוה קמי דקטן הוא

בבא מציעא דף מ' ע"א

הקדמה להבנת דברי המשנה

דרך פירות להיות נחסרים במשך הזמן ע"י אכילת עכברים, ולכן המפקיד פירות אצל חברו (ועירבן השומר עם פירותיו), כאשר מחזירים לבעלים אין השומר חייב להחזיר את כל הכמות שהופקדה אצלו, אלא מפחית מהם כשיעור שפירות רגילים להתחסר. משנתנו באה ללמד כמה הדרך להיות נחסר, וכך מפחית לו מכל מין ומין.

שיעורי המידות:

כמה קבין יש בסאה _____
כמה סאין יש בכור _____ לפי"ז כמה קבין יש בכור _____

מתנני' המפקיד פירות אצל חברו, הרי זה יוציא (יפחית) לו חסרונות

מי מוציא _____ וממה הוא מוציא _____
ומתי (רש"י) _____ ומה הטעם _____
פרש "חסרונות" _____ ומה גורם לפירות להתחסר _____

ומפרטת המשנה כמה יוציא מהמינים דלהלן:

לחטים ולאורז, תשעה חצאי קבין לכור, כמה קבים הם _____
לשעורין ולדוחן, יוציא לו תשעה קבין לכור. לכוסמין ולזרע פשתן, שלש סאין לכור, כמה קבין הם _____
הכל לפי המדה, איזו מדה _____ לפי זה, פי כמה יוציא אם הפקיד אצלו ב' כורים _____
והכל לפי הזמן, איזה זמן _____
א"ר יוחנן בן נורי וכו' האם הוא בא לחלוק על "הכל לפי המדה" או על "הכל לפי הזמן" (רש"י) _____
ולפי דבריו לפי כמה יוציא אם הפקיד אצלו ב' כורים _____ ומדוע _____
ומה טעמייהו דרבנן שיוציא לו על כל כור וכור (תוס') _____

סיכום הדין ד"יוציא לו חסרונות"

כמה חסרונות יוציא לו (במקרה שהפקיד חיטים)			
אם הפקיד כור למשך שנה	אם היתה המדה כפולה	אם היה הזמן כפול	
			לפי תנא קמא
			לפי ר' יוחנן בן נורי

רבי יהודה אומר, אם היתה מדה מרובה, כמה זה "מדה מרובה" (רש"י) _____
אינו מוציא לו חסרונות מפני שמותרות, מדוע הם מותרות (שם) _____
מתי מיירי שהפקיד את הפירות (שם) _____ ומתי החזירן (שם) _____
לפי ר' יהודה כמה אוכלים העכברים מעשרה כורים (שם) _____
ומדוע אינו מוציא לו חסרונות על זה (שם) _____
סכם, פי כמה ממה שאוכלים העכברים בכור אחד, הם אוכלים מעשרה כורים: _____
לפי תנא קמא _____ לפי ר' יוחנן בן נורי _____ לפי ר' יהודה _____

המשך בבא מציעא דף מ' ע"א

גמ' שנינו במשנתנו, "לחטים ולאורז, תשעה חצאי קבין לכור"

מקשה הגמ', אורז, הרי טובא חסר

אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן, באורז קלוף שנו, ומהו השיעור בשאינו קלוף (הגמ' בהמשך) _____

שנינו במשנתנו, "לכוסמין ולזרע פשתן, ג' סאין לכור"

א"ר יוחנן א"ר חייא, זרע פשתן בגבעולין שנו, תניא נמי הכי, לכוסמין ולזרע פשתן בגבעולין, ולאורז שאינו

קלוף, שלשה סאין לכור

מדוע בגבעולין נחסר יותר (רש"י) _____

סיכום כמה מוציא לכור למינים הבאים

חטים	אורז		כוסמין	זרע פשתן	
	קלוף	שאינו קלוף		בגבעולין	נקי

שנינו במשנתנו, "הכל לפי המדה והכל לפי הזמן"

תנא בברייתא לפרש את משנתנו, כן לכל כור וכור, וכן לכל שנה ושנה

"כן לכל כור וכור", איזה דין במשנתנו זה בא לפרש _____

ואיזה דין בא "וכן לכל שנה ושנה" לפרש _____

שנינו במשנתנו, "אמר ר' יוחנן בן נורי, וכי מה איכפת להן לעכברין, והלא אוכלות בין מהרבה בין מקמעא"

תניא בברייתא, אמרו לו חכמים לר' יוחנן, הרבה אובדות מהן, הרבה מתפזרות מהן

באר את תשובת חכמים לר"י בן נורי _____

האם זה הטעם של חכמים (תוד"ה וכי מה אכפת) _____ ומה טעמם (שם) _____

וא"כ מדוע נקטו את הטעם ד"הרבה אובדות מהן" (שם) _____

סיכום מחלוקת חכמים ור' יוחנן בן נורי

	כמה יוציא משני כורים חטין	ומדוע	מה אמרו חכמים לדבריו של ר"י בן נורי
לפי חכמים		תוס'	
לפי ר"י בן נורי			*****

המשך בבא מציעא דף מ' ע"א

תנא בברייתא, במה דברים אמורים, שמה.

שעירבן השומר, את הפירות שהופקדו אצלו עם פירותיו, אבל יחד לו (למפקיד) קרן זוית להניח שם פירותיו

אומר לו השומר, הרי שלך לפניך, רצה לומר, שמחזיר לו את הפירות כמות שהן

מקשה הגמ', וכי עירבן עם פירותיו מאי הוי, פירוש, מדוע הוא מוציא לו כפי השיעורים השנויים במשנתנו

ליחזי לדידיה כמה הויין, ואז כמה חסרונות יוציא לו (רש"י)

מתרצת הגמ', דמיירי במסתפק השומר מהם, באר התירוץ

מקשה הגמ', וליחזי כמה אסתפק השומר, מתרצת הגמ', דלא ידע כמה אסתפק

סכס, מה הם התנאים שרק אז נאמר הדין ש"יוציא לו חסרונות" כפי השיעורים השנויים במשנתנו:

א. _____ ב. _____ ג. _____

באיזה מקרה אינו מוציא לו חסרונות כלל

ובאיזה מקרה מוציא לו חסרונות לפי חשבון

סכס, באיזה מקרה יוציא לו כפי השיעורים דמשנתנו ובאלו לא

ומדוע	האם יוציא לפי השיעורים דמשנתנו		
		אם יחדו לו הבעלים מקום	
		ולא אסתפק מהם	אם עירבן עם פירותיו
		ואסתפק מהם ויודע כמה אסתפק	
		ואסתפק מהם ואינו יודע כמה	

המשך בבא מציעא דף מ' ע"א

שנינו במשנתנו, "ר' יהודה אומר, אם היתה מדה מרובה, אינו מוציא לו חסרונות, מפני שמותירות"

שואלת הגמ', כמה היא מדה מרובה, אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן, עשרה כורים

תניא נמי הכי בברייתא, כמה מדה מרובה, עשרה כורים

הגמ' מביאה ברייתא לבאר דברי ר' יהודה

תני תנא (אמורא שנה ברייתא) קמיה דרב נחמן, בביאור דברי רבי יהודה דמשנתנו

במה דברים אמורים, שמה

שמדד לו המפקיד מתוך גורנו, פירוש, שכשהפקיד אצלו מדד בכלי שמודדים בו בגורן, והחזיר לו השומר מתוך גורנו

אבל מדד לו מתוך גורנו, והחזיר לו מתוך ביתו, איזו מידה גדולה יותר, "מידת גורנו" או "מידת ביתו"

אינו יוציא לו חסרונות מפני שמותירות, מדוע הם מותירות

אמר ליה רב נחמן למי ששנה ברייתא זו

וכי בשופטני (שוטים) עסקינן, דיהבי בכיילא רבא (במדה גדולה), ושקלי בכיילא זוטא (במדה קטנה)

מי הוא השופטני אם יעשו כן, המפקיד או השומר

ומה השטות בזה

מיישב רב נחמן, דלמא בימות הגורן קאמרת, על אלו מילים בברייתא אמר לו כן

וכך יהיה הפירוש, במה דברים אמורים, שמדד לו בימות הגורן, והחזיר לו בימות הגורן

שאז מה הדין

אבל מדד לו בימות הגורן, והחזיר לו בימות הגשמים, אינו יוציא לו חסרון, מפני שמותירות

איזה שינוי חל בתבואה בימות הגשמים לעומת ימות הגורן

סיכום השקו"ט בדברי הברייתא ד"תני תנא קמיה דרב נחמן"

מה הטעם שמותירות	איך תתפרש הברייתא	
	א"כ	לפי ההו"א
	א"ל	
	א"כ	לפי הפירוש של רב נחמן
	א"ל	

א"ל רב פפא לאביי, א"כ, שמה

לפקע כדא, באר הקושיא

מתרצת הגמ', שאכן הוה עובדא ופקע כדא

איבעית אימא, שהכד לא נשבר משום איצא, פרש מה זה "איצא" (רש"י)

ואיך זה גורם שלא ישבר הכד (שם)

בבא מציעא דף מ' ע"א - מ' ע"ב

משנה זו היא המשך של המשנה הקודמת, ותני בה שיעור החסרונות שמוציא השומר כשהופקד אצלו יין ושמן.

מתני': יוציא לו שתות (שישית) ליין, ר' יהודה אומר, חומש

מדוע אינו מחזיר את יין הפקדון עצמו (רש"י) _____
 ולכן יוציא לו את מה שהיין התחסר, מה גורם ליין להתחסר (שם) _____
 לפי איזה מהתנאים הנ"ל הוא מוציא לו יותר _____ והאם הוא חולק על ת"ק _____
 וכמו כן, השומר **יוציא לו שלושה לוגין שמן למאה** לוג

פירוש, אם הפקיד אצלו 100 לוג שמן, ועירבו עם שמנו, מחזיר לו השומר רק 97 לוג.

לוג ומחצה מוציא לו משום **שמרים**, **ולוג ומחצה** משום **בלע**, פרש מה זה "בלע" _____
אם השמן שהפקיד אצלו **היה שמן מזוקק**, **אינו יוציא לו שמרים**
אם הקנקנים שבהן מונח השמן **היו קנקנים ישנים**, **אינו יוציא לו בלע**

סיכום המקרים שאינו מוציא לו שמרים ובלע

	באיזה מקרה אינו מוציא לו	ומדוע	וכמה לוגין יוציא לו
שמרים			
בלע			
שמרים ובלע			אין לוציא כלום

ר' יהודה אומר, שלא רק בפקדון הדין הוא שמוציא לו לוג ומחצה שמרים

אלא **אף המוכר שמן לחבירו**, והוא מספק לו שמן **מזוקק** במשך **כל ימות השנה** (ע"פ גירסת מהרש"ל, וכ"נ שרש"י גרס)

הרי זה (הלוקח) מקבל עליו שהמוכר יפחית לו **לוג ומחצה** מחמת **שמרים**, **למאה** לוג.

לוקח שפירש בשעת מכירה שרוצה שמן מזוקק, האם מקבל עליו שמרים _____
 ובאיזה מקרה אמר רבי יהודה שהלוקח מקבל עליו שמרים _____
 האם מיירי שנתן לו שמן מזוקק, או מעורב עם שמרים _____
 כמה לוג סיכמו ביניהם שימכור לו _____
 וכמה לוג צריך לתת לו לפי רבי יהודה _____
 ומדוע אינו נותן לו מאה לוג כמו שסיכמו ביניהם (רש"י) _____

המשך בבא מציעא דף מ' ע"א - מ' ע"ב

גמ': ולא פליגי, מי אינס חולקים

אלא, מר כי אתריה, ומר כי אתריה, פירוש, כל אחד אמר כפי מה שרגיל להתחסר במקומו

באתריה דמר, חפו בקירא, ולא מייץ טפי, פרש

במקומו של מי היו עושים כן

באתריה דמר, חפו בכופרא, ומייץ טפי, פרש "כופרא" במקומו של מי היו עושים כן

איבעית אימא, משום גריגשתא, פרש

הא מייצא טפי, במקומו של מי והא לא מייצי טפי, במקומו של מי

סיכום כמה יוציא לו ליין והטעם

מה הטעם שמוציא לו כן	כמה		
	ללישנא קמא	יין מוציא לו	
			במקומו של תנא קמא
			במקומו של רבי יהודה

הגמ' מביאה מעשה בענין זה שהחביות בולעות שתות

באתריה דרב יהודה, רמו ארבעים ותמני כוזי (מידה קטנה) **בדנא** (בחבית), **אזיל דנא** (כל חבית נמכרה) **בשיתא זוזי**
 כמה כוזים היו בחבית _____ ובאיזה מחיר היתה נמכרת _____

פריס (חילק) **רב יהודה**, פירוש, רב יהודה נעשה חנוני, והיה מחלק את היין ומוכר כל **שיתא שיתא** כוזי, **בזוזא**

והגמרא מחשבת כמה הרווח שהיה לרב יהודה (כדי להקשות עליו)

דל (הורד) **תלתין ושיתא** כוזי שמכר **בשיתא** זוזים, שזה המחיר ששילם עבור החבית, **פשו** (נשארו) **ליה תריסר** כוזי

דל תמניא כוזי שנבלעו בקנקנים שהם **שתותי, פשו להו ארבעה** כוזי, וזהו הרווח שלו.

לסיכום, כמה כוזים היה צריך רב יהודה למכור כדי לקבל את מה ששילם עבור החבית _____

כמה נשארו לו לאחר מכן _____

כמה מהם יורד משום בלע _____ א"כ כמה כוזים נשארו לו לרווח _____

סיכום חשבון הרווח של רב יהודה

"פשו ליה תריסר"												"דל תלתין ושיטא, בשיתא"																																			
הרווח				בלע								הקרון																																			
48	47	46	45	44	43	42	41	40	39	38	37	36	35	34	33	32	31	30	29	28	27	26	25	24	23	22	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
כוזי 4				כוזי 8								כוזי 36																																			

מקשה הגמ', והאמר שמואל, **הַמִּשְׁתַּכֵּר אֶל יִשְׁתַּכֵּר יוֹתֵר עַל שְׂתוֹת**, על אלו דברים אמר זאת (רש"י) _____

באר הקושיא (רש"י)

מתרצת הגמ', איכא גולפי ושמריא, באר התירוץ

מקשה הגמ', **אי הכי, שמה** _____ **נפיש ליה טפי משתות**, והרי אין להשתכר יותר על שתות,

מתרצת הגמ', **איכא טרחיה ודמי ברזנייתא**, באר התירוץ

חשב, איך הגיעו רווחיו של רב יהודה לשתות:

מה היו הוצאותיו

ומה הרויח

שאלת חידוד: אותם החביות שהיו נמכרים בשש זוז, האם היו של יין או של שמן _____

הוכח 1. 2.

שים לב: רבי יהודה דמשנתנו, הוא תנא שהיה בא"י בדור הרביעי, תלמיד ר"ע ומרבותיו של רבי יהודה הנשיא.

רב יהודה המובא בגמ', הוא אמורא שהיה בבבל בדור השני, תלמיד רב ושמואל ומקים ישיבת פומבדיתא.

המשך בבא מציעא דף מ' ע"א - מ' ע"ב

ביאורי מילים מלא בצד ימין את המספר המתאים, בשתי הטבלאות

המילים	הביאור	המילים	הביאור
שתות	1 מוצץ - בולע	שיתא	1 שלושים וששה
חפו	2 קרקע שעושין ממנה החביות	דל	2 קנקנים
קירא	3 חֶלֶק	תלתין ושיתא	3 שמרים
מייץ	4 היו טחים (את החבית)	פשו	4 שנים עשר
טפי	5 היו מטילים - ממלאים	תריסר	5 עושי ברזים
כופרא	6 מדה קטנה	תמניא	6 ששה
גרגישתא	7 שישית	גולפי	7 כרוזות
רמו	8 חבית	שמריא	8 נשארו - נותרו
כוזא	9 שעה	ברזנייתא	9 הוֹרֵד - הַחֲסֵר
דנא	10 זפת	כרזנייתא	10 מצופים - משוחים בזפת
פריס	11 יותר	במזופין	11 שמונה

שנינו במשנתנו, "אם היה שמן מזוקק, אינו יוציא לו שמרים, אם היו קנקנים ישנים, אינו יוציא לו בלע"

מקשה הגמ', והא גם בישנים אי אפשר דלא בלע מעט מן השמן

על איזה דין במשנה הקושיא _____

כתוב בלשון הגמ':

מה מתרץ רב נחמן _____ פרש _____

ומה מתרץ אביי _____ פרש _____

הקשו התוס' הרי למדנו לעיל "באתרא דמר (ר' יהודה) חפו בכופרא דמייץ טפיי"

האם הקושיא היא על רב נחמן או על אביי _____

באר הקושיא _____

התירוצים של תוס'

במה איירי רב נחמן שתירץ שאינו בולע	במה איירי רבי יהודה שאמר שבולע יותר	
		לתירוץ א'
		לתירוץ ב'

בבא מציעא דף מ' ע"ב

שנינו במשנתנו, "ר' יהודה אומר, אף המוכר שמן לחבירו מזוקק כל ימות השנה (ע"פ גירסת מהרש"ל במשנה)

הרי זה (הלוקח) מקבל עליו שהמוכר יפחית לו מהשמן, לוג ומחצה מחמת שמרים, למאה לוג"

באופן שסיכמו בשעת מכירה, שיתן לו שמן מזוקק, כמה לוג צריך לתת.

ובאיזה אופן איירי רבי יהודה _____ ואיזה שמן נתן לו _____

ולכן, במקרה שמוכר לו מאה לוג שמן, כמה לוגים צריך המוכר לתת לו לפי רבי יהודה _____

ולשיטת חכמים החולקים על ר' יהודה, כמה לוג צריך לתת לו _____

אמר אביי כשתמצא לומר, את מה בא אביי לבאר _____

לדברי רבי יהודה מותר למוכר לערב שמרים השקועים למטה בחבית, לדברי חכמים אסור לערב שמרים

ביאור המחלוקת האם מותר לערב שמרים או לא

המוכר שמן לחבירו, ולא פירש לו אם הוא מוכר בלי שמרים או עם שמרים, ורוצה המוכר לערב השמרים עם השמן ולתת ללוקח שמן מעורב בשמרים, יש בזה מחלוקת אם מותר לעשות כן או לא.

כשבא לקנות, האם השמן היה מזוקק או מעורב בשמרים _____

מה ירויח המוכר בזה שמערב השמרים _____

האם המוכר יכול לתת שמן עם שמרים:

למ"ד מותר לערב שמרים _____ למ"ד אסור לערב שמרים _____

ומבאר אביי איך תלויה המחלוקת רבי יהודה וחכמים דמשנתנו, בדין אם מותר לערב שמרים או לא.

לדברי רבי יהודה הסובר שהלוקח מקבל עליו שהמוכר יפחית לו, זה משום שסובר מותר לערב שמרים

והיינו טעמא דמקבל, מי מקבל _____ ומה הוא מקבל על עצמו (רש"י במשנה).

דאמר ליה, מי יכול לומר למי _____

אי בעי לערובי לך את השמרים בשמן, מי לא ערבי לך (וכי לא הייתי יכול לערב לך)

ואז כשהיה המוכר נותן לו מאה לוג, כמה מתוך זה היה שמרים _____ וכמה היה שמן _____

השתא נמי שלא ערבותי לך השמרים, קביל, את מה על הלוקח לקבל על עצמו עכשיו שלא עירב לו _____

מקשה הגמ', ולימא ליה, מי יאמר למי _____

אי ערבת ליה (את השמרים בשמן) הוה מזדבן לי השמרים עם השמן, ואז לא הייתי מפסיד לוג ומחצה בגלל השמרים

אבל השתא שלא ערבת, מאי אעביד ליה (לשמרים), לחודיה לא מיזדבן לי

כמה שמן צריך הלוקח לקבל לפי טענתו _____

מתרצת הגמ', בבעל הבית עסקינן, דניחא ליה בצילא (בשמן צלול), למי הכוונה, למוכר או ללוקח (רש"י) _____

האם הוא קונה כדי למכור או למאכל ביתו (שם) _____

סיכום דין "המוכר שמן מזוקק לחבירו כל ימות השנה" לפי ר' יהודה

והטעם	כמה לוגים שמן מזוקק צריך המוכר לתת לו	
		כשהלוקח הוא חנוני
		כשהלוקח הוא בעל הבית

המשך בבא מציעא דף מ' ע"ב

עוד מקשה הגמ' על דברי אביי בטעמא דרבי יהודה, **ולמא ליה מדלא ערבית לי, אחולי אחלת לי**

מי יכול לטעון כן _____ לפי טענתו כמה שמן צריך המוכר לתת לו _____

מתרצת הגמ', **רבי יהודה לטעמיה, דלית ליה מחילה**, פירוש, כשיש לאדם זכות ממון אצל חברו, אע"פ שממעשיו נראה שמחל על זה, אין זו מחילה עד שיאמר בפירוש שהוא מוחל.

והוא הדין כאן, המוכר שמן לחברו, יש למוכר זכות לתת שמן מעורב בשמרים, ואף כשלא עירבו אין זה הוכחה שמחל על זכותו, ולכן יכול המוכר לפחות לו מהשמן כשיעור השמרים.

ומביאה הגמ' את המקור לזה שר' יהודה "לית ליה מחילה", **דתנן** במשנה במסכת בבא בתרא

מכר לו את הצמד ולא פירש אם גם הבקר נכלל במכירה, הדין הוא, **שלא מכר לו את הבקר**

וכן אם **מכר לו את הבקר** ולא פירש אם גם הצמד נכלל במכירה, הדין הוא, **שלא מכר לו את הצמד**

ר' יהודה אומר, הדמים שמשלם הלוקח **מודיעין** מה נכלל במכירה

ומבאר ר' יהודה את דבריו, **כיצד, אמר לו מכור לי צמדך במאתים זוז**

מה טוען הלוקח שהוא צריך לקבל עבור המאתים זוז _____ ומה טוען המוכר כנגדו _____

הרי **הדבר ידוע שאין הצמד** לבדו נמכר **במאתים זוז**, ולכן בוודאי מה מכר לו _____

וחכ"א אין הדמים ראה, שאין להוכיח ע"י הדמים מה נכלל במכירה, ולכן מה אנו אומרים שמכר לו _____

סיכום המחלוקת: נתן לו כסף בשווי הצמד לבד, לכו"ע מה יהיה הדין _____

ובאיזה מקרה נחלקו _____

שמה על המוכר לתת ללוקח: לפי רבי יהודה _____ ומדוע _____

לפי חכמים _____ ומדוע אין הדמים ראוי (רש"י) _____

סכם, איך רואים בדברי רבי יהודה "דלית ליה מחילה" _____

עכשיו מפרש אביי שיטת חכמים החולקים על ר' יהודה דמשנתנו

לדברי חכמים, אסור לערב שמרים, והיינו טעמא דלא מקבל הלוקח שיפחית לו המוכר לוג ומחצה מחמת שמרים

דאמר ליה, אי בעית לערובי, מי הוה שרי לך (וכי היה מותר לך לעשות כן), ולכן **השתא נמי לא מקבילנא**

מי טוען כן _____ לפי טענתו כמה שמן צריך המוכר לתת לו _____

רב פפא חולק על אביי, ומפרש את מחלוקת ר' יהודה וחכמים להיפך

א"ל רב פפא לאביי, אדרבה, איפכא מסתברא, לדברי חכמים, מותר למוכר לערב שמרים בשמן

והיינו טעמא דלא מקבל, דאמר ליה הלוקח **מדלא ערבית לי, אחולי אחלית לי** שהרי היה מותר לך לערב השמרים,

וממה שלא עירבת גלית דעתך שמחלת על הזכות לערב השמרים בשמן.

לדברי רבי יהודה אסור לערב שמרים, והיינו טעמא דמקבל

דאמר ליה, אי בעי לערובי השמרים בשמן, **לא שרי לי לערובי לך**, וגם **קבולי לא מקבלת** עליך שאחסיר בשמן כנגד

השמרים, ואם כן אין לי שום רווח במכירה זו, וכי **זבון זבין** (קנה ומכר) באותו מחיר, **תגרא איקרי** (ותיקרא סוחר)

מי יכול לומר כן למי _____

ביאור מחלוקת ר' יהודה וחכמים

		האם מותר לערב שמרים	ולכן מה הוא טוען	א"כ כמה שמן מזוקק הוא נותן
לדברי רבי יהודה	לפי אביי		טענת המוכר:	
	לפי רב פפא			
לדברי חכמים	לפי אביי		טענת הלוקח:	
	לפי רב פפא			

המשך בבא מציעא דף מ' ע"ב

תנא בברייתא, אחד הלוקח ואחד המפקיד, לפקטים, פרש "פקטים" (רש"י) _____
 באר "אחד הלוקח ואחד המפקיד לפקטים" (רש"י) _____
 שים לב: "מקבל פקטים" היינו שהוא מקבל את השמן מעורב עם פקטים, נמצא שנחסר לו שמן כפי שיעור הפקטים.
 "לא מקבל פקטים" היינו שמקבל את כל כמות השמן בלי פקטים.

שואלת הגמ', מאי לפקטים, במה שיום לוקח ומפקיד בזה
אילימא כי היכי דלוקח לא מקבל פקטים אלא המוכר צריך לתת לו שמן בלי פקטים, הוא הדין מפקיד נמי לא מקבל
פקטים, ומה על השומר לתת לו במקום הפקטים _____
 לפי זה מי מפסיד את השמן כנגד הפקטים _____
 אין לפרש כן, **ולימא ליה, פקטך מאי איעביד להו**, מי יכול לומר כן למי _____
 לפי טענתו על מי לקבל את הפקטים _____
אלא כך נפרש את הברייתא, **כי היכי דמפקיד מקבל פקטים, לוקח נמי מקבל פקטים**
 מקשה הגמ', **ומי מקבל לוקח פקטים, והתניא, ר' יהודה אומר, לא אמרו ההפסד של שמן עכור, אלא למוכר בלבד**
 במה השמן עכור (תוס') _____
 באר "לא אמרו שמן עכור, אלא למוכר בלבד" (רש"י) _____
שהרי לוקח מקבל עליו רק שיפחיתו לו **לוג ומחצה שמרים**, לפיכך צריך שיתן לו שמן מזוקק **בלא פקטים**
 לפי ברייתא זו, האם המוכר מקבל פקטים או הלוקח _____

שקו"ט בברייתא ד"אחד הלוקח ואחד המפקיד לפקטים"

הקושיא	לפי זה מי מקבל פקטים	בשלב זה, האם מדמים מפקיד ללוקח או לוקח למפקיד	
מדוע א"א לפרש כן	בפקדון		אילימא כי היכי דלוקח לא מקבל פקטים מפקיד נמי לא מקבל פקטים
מה מקשה הגמ' על זה	במקח וממכר		אלא כי היכי דמפקיד מקבל פקטים לוקח נמי מקבל פקטים

מתרצת הגמ', **לא קשיא, הא דיהיב ליה** (למוכר) **זוזי בתשרי, וקא שקיל מיניה בניסן כי מדה** (כמחיר) **דתשרי**
הא דיהיב ליה זוזי בניסן, וקא שקיל מיניה בניסן כי מדה דניסן, ולכן בזה מי מקבל פקטים _____
 באיזו תקופה השמן נמכר בזול _____ ומתי נמכר ביוקר _____
 סיכום סתירת הברייתות והתירוצ' _____

"לא קשיא, הא דיהיב ליה זוזי וכו'"					הסתירה	
ומדוע	מקבל פקטים ולכן מי	האם שילם מחיר של ניסן או תשרי	ומתי הוא נוטל את השמן	מתי נתן את הכסף	מי מקבל פקטים	
						לפי ברייתא א' אחד הלוקח ואחד המפקיד לפקטים
						לפי ברייתא ב' לא אמרו שמן עכור אלא למוכר בלבד

סכם, מי מקבל פקטים : בפקדון _____
 במקח וממכר : כשקנה במחיר של תשרי _____ כשקנה במחיר של ניסן _____

בבא מציעא דף מ' ע"ב - מ"א ע"א

הקדמה: משנתנו איירי בשומר שאסור לו להשתמש בפקדון (שומר חנם ושומר שכר), ודנה מה הדין אם נשתמש בו.

מתני' המפקיד חבית אצל חבירו

הרישא: **ולא יחדו לה** (לחבית) **הבעלים מקום** בבית השומר, **וטלטלה** השומר **ונשתברה** (אפילו באונס)

אם מתוך ידו נשברה, הדין הוא, שאם טלטלה השומר **לצורכו**, **חייב**, ואם טלטלה **לצורכה**, **פטור**

פרש: "לצורכו" (רש"י) _____ "לצורכה" (רש"י) _____

אבל **אם משהניחה נשברה**, הדין הוא, **בין** אם טלטלה **לצורכו**, **בין** אם טלטלה **לצורכה**, **פטור**

הסיפא: **יחדו לה הבעלים מקום** בבית השומר, **וטלטלה** השומר **ונשברה**

בין אם נשברה **מתוך ידו**, **ובין** אם נשברה **משהניחה**

הדין הוא, שאם טלטלה השומר **לצורכו**, **חייב**, ואם טלטלה **לצורכה**, **פטור**

סיכום דיני המשנה

	כשטלטלה לצורכו	כשטלטלה לצורכה
רישא לא יחדו	מתוך ידו	
	משהניחה	
סיפא יחדו	מתוך ידו	
	משהניחה	

סכס, באיזה מקרה יש הבדל בדין, בין הרישא לבין הסיפא _____

שמה הדין ברישא _____ ומה הדין בסיפא _____

גמ' אומרת הגמ', **הא מני, רבי ישמעאל היא**, איזה חלק במשנתנו כשיטת ר' ישמעאל, הרישא או הסיפא _____

דאמר לא בעינן דעת בעלים, פרש _____

מאיזה דין ברישא רואים ד"לא בעינן דעת בעלים" (רש"י) _____

ומה היה הדין אילו היינו מצריכים דעת בעלים _____

ביאור דברי ר' ישמעאל: שומר שנטל הפקדון לצרכו, נכנס הפקדון לרשותו להתחייב עליו אפילו באונסין, והרי הוא ברשותו עד שיחזירו לבעליו, וסובר

ר' ישמעאל שאם החזיר את הפקדון למקום המשתמר, הוי השבה, ואפילו אם לא הודיע לבעלים על כך, ומעתה פטור באונסין.

ומביאה הגמ' את המקור לדברי ר' ישמעאל

דתניא, הגונב טלה מן העדר, וסלע מן הכיס (במסכת ב"ק דף קי"ח מבואר דאיירי בשומר שגנב)

הדין הוא, **שלמקום שגנב יחזיר** ויפטר מאונסין, אף אם לא הודיע לבעלים שהחזירה, **דברי ר' ישמעאל**

רבי עקיבא אומר, צריך דעת בעלים ואם לא הודיע לבעלים לא הוי השבה, וחייב באחריותם.

סיכום המחלוקת ר' ישמעאל ור' עקיבא

ולכן מה יהיה הדין אם החזירה ואח"כ נאנסה	האם הוי השבה כשהחזירה שלא מדעת בעלים	
		לפי רבי ישמעאל
		לפי רבי עקיבא

המשך בבא מציעא דף מ' ע"ב - מ"א ע"א

מקשה הגמ', **אי** רישא דמשנתנו **ר' ישמעאל** היא, **מאי איריא לא יחדו**, **אפילו יחדו נמי**
 מה צריך להיות הדין גם ב"יחדו" ומה הדין ביחדו לפי המשמעות מהרישא _____
 מנא ליה לגמ' שאפילו ביחדו סובר ר' ישמעאל דלא בעינן דעת בעלים (תוס') _____
 מתרצת הגמ', **לא מיבעיא קאמר**, דהיינו, שמה שאמר התנא "לא יחדו" אין כוונתו לומר שרק אם לא יחדו הוי השבה, אלא
 רוצה לומר ש**אפילו** בלא יחדו הוי השבה וכל שכן שאם יחדו דמהני השבתו
 ומבאר הגמ', **לא מיבעיא "יחדו"** דהוי השבה, **דמקומה הוא**, מדוע זה פשוט יותר (רש"י) _____
אלא אפילו אם **"לא יחדו"**, **דלאו מקומה הוא**, גם כן **לא בעינן דעת בעלים**, ולכן גם בזה מה הדין _____
 סכס, מה הדין ברישא אם נשברה משהניחה _____
 מקשה הגמ', **אימא סיפא, יחדו לה הבעלים מקום וטלטלה ונשברה, בין מתוך ידו בין משהניחה, לצרכו חייב וכו'**
 ואיך היה צריך להיות הדין משהניחה, אם משנתנו היא אליבא דר' ישמעאל _____
 מתרצת הגמ', סיפא דמשנתנו **אתאן לרבי עקיבא וכו'**, שמה הוא סובר _____
 מקשה הגמ', **אי** סיפא **ר' עקיבא** היא, **מאי איריא יחדו**, **אפילו לא יחדו נמי**
 מה צריך להיות הדין גם ב"לא יחדו" ומה הדין בלא יחדו לפי המשמעות מהסיפא _____
 מנא ליה לגמ' שאפילו בלא יחדו סובר ר' עקיבא דבעינן דעת בעלים (שם בתוס') _____
 מתרצת הגמ', שהסיפא **לא מיבעיא קאמר וכו'**, לפי זה מה הדין ב"לא יחדו" _____

סיכום מדוע כתב התנא ברישא "לא יחדו" ובסיפא "יחדו"

	באיזה מקרה הדין פשוט יותר יחדו / לא יחדו	ומדוע זה פשוט יותר	ולכן שנה התנא שאפילו לא יחדו/יחדו	שמה הדין אם הניחה ואח"כ נשברה	וכל שכן יחדו / לא יחדו
ברישא משהניחה פטור					
בסיפא אע"פ שהניחה חייב					

מקשה הגמ', האם יתכן שמשנתנו **רישא רבי ישמעאל, וסיפא רבי עקיבא**

משיבה הגמ', **אין** אכן כך הוא, דרישא רבי ישמעאל, וסיפא רבי עקיבא

דאמר ר' יוחנן, מאן דמתרגם לי את כל המשנה דחבית אליבא דחד תנא

מובלנא מאניה בתריה לבי מסותא, פרש _____
 לפי ר' יוחנן, האם החילוק במשנתנו, הוא משום דברישא איירי בלא יחדו ובסיפא ביחדו _____
 א"כ מדוע ברישא הוא פטור, ובסיפא הוא חייב _____

ביאור "רישא ר' ישמעאל וסיפא ר' עקיבא"

	האם צריך דעת בעלים	מאיזה דין במשנתנו מבואר כן	מי הוא התנא שסובר כן
רישא			
סיפא			

הקדמה לסוגיא דשליחות יד

דיני גזלן:

א. גזלן שהגביה חבית של יין על מנת לגזולה, אף אם לא נטל ממנה עדיין כלום, נכנסה החבית לרשותו מאותה שעה שהגביהה, ונעשה עליה גזלן, ונתחייב לשלם את כולה, ואפילו אם יארע לה אונס.

ב. אבל אם הגביהה על מנת לגזול ממנה רק רביעית, בין אם נטל את הרביעית, בין לא נטלה, אינו נעשה גזלן אלא על הרביעית שנתכוון לגזול, ולכן אם יארע אונס לחבית, אינו חייב אלא על הרביעית שנעשה עליה גזלן.

דיני שליחות יד:

א. בשומרים נתחדש דין נוסף, ששומר השולח יד בפקדון חייב, דהיינו שאפילו אם נטל ממנה רק רביעית, הרי הוא נעשה גזלן על כולה.

ב. חידוש זה, אינו אלא כשעשה מעשה קנין בכל החבית, אבל אם נטל ממנו קצת ולא עשה מעשה קנין בכולו, אינו חייב אלא על מה שנטל. (וכדלהלן במשנה דף מ"ג ע"ב, "הטה את החבית ונטל הימנה רביעית, ונשברה, אינו משלם אלא רביעית").

ג. נחלקו האמוראים בשומר שעשה קנין בחבית על דעת ליטול הימנה רביעית, ועדיין לא נטל, יש סוברים, ששליחות יד אינה צריכה חסרון, דהיינו שכדי להתחייב משום שליחות יד אין צריך שיחסר מהפקדון בפועל, ודי במה שהגביה על מנת לחסר. ויש סוברים ששליחות יד צריכה חסרון, וכל שלא חסר אינו חייב על כולה, אלא על המקצת שרצה ליטול.

דיני שואל שלא מדעת:

א. אדם שהשתמש בחפץ של חברו שלא ברשות, (באופן שאינו מחסרו כלל), כגון שהשתמש בחבית בכדי להביא עליה גוזלות, הוי שואל שלא מדעת, ונחלקו אמוראים אם דינו כשואל או כגזלן.

שאלות סיכום:

א. גזלן שהגביה חבית, ואח"כ נשברה באונס:

באיזה מקרה חייב לשלם את כל החבית _____
ובאיזה מקרה אינו חייב אלא על רביעית _____

ב. שליחות יד:

שומר שנטל רביעית מהחבית, האם חייב רק על הרביעית או על כל החבית:

כשהגביה החבית _____ כשלא הגביה _____

וכמה מתחייב אם הגביה את החבית, על דעת ליטול ממנה רביעית, ולבסוף לא נטל:

למ"ד שליחות יד צריכה חסרון _____

למ"ד שליחות יד אינה צריכה חסרון _____

ג. מהו "שואל שלא מדעת" _____

ואיזה דין יש לו (ב' שיטות) _____

המשך בבא מציעא דף מ' ע"ב - מ"א ע"א

הגמ' לעיל הקשתה שדברי המשנה סותרים זא"ז, בדין טלטלה לצרכו ונשברה משהניחה :

מה הדין לפי המבואר : ברישא _____ בסיפא _____
ומביאה הגמ' עתה, שרבי יעקב בר אבא, ר' נתן בר אבא ורב ששת, מעמידים את כל המשנה כחד תנא (כר' ישמעאל) ומתריצים את הסתירה באופן אחר, ויסוד התירוצים של שלושתם אחד הוא:

דברישא פטור משהניחה, כיון שלא יחדו לה הבעלים מקום, לכן כל מקום שהניחה, מקומה היא, והוי השבה.

משא"כ בסיפא חייב משהניחה, כיון שיחדו לה מקום, ולא החזירה למקומה, לכן לא הוי השבה.

אמנם הא דחייב כשהניחה שלא במקומה, הוא רק אם נעשה קודם לכן גזלן על הפקדון, אבל אם לא נעשה גזלן, סגי לה

בהשבה כל דהו, וכל מקום שהניחה הוי השבה, ופטור אם נשברה.

ונחלקו שלשת האמוראים כיצד הוא נעשה גזלן: (ולקמן יבואר איך נעשה גזלן לפי רב ששת).

תרגמה (פירש) רבי יעקב בר אבא קמיה דרב, דהא דתני שטלטלה "לצורכו", הכוונה היא **שנטלה על מנת לגזולה** את כולה

תרגמה רבי נתן בר אבא קמיה דרב, ד"לצורכו", הכוונה היא **שנטלה על מנת לשלוח בה יד**, דהיינו שאפילו לא נטלה על

מנת לגזול את כולה, אלא רק מקצת, נעשה גזלן על כולה, וצריך השבה.

סכס, שומר שנטל את הפקדון על מנת ליטול מקצתה, ועדיין לא החסירו, האם נעשה גזלן על כולה :

לפי ר' יעקב _____ לפי ר' נתן _____

ומבאר הגמ', **במאי קמיפלגי** ר' יעקב ור' נתן, **בשליחות יד** האם **צריכה חסרון** או שְׂדִי בזה שהגביה ע"מ לחסרה

("שליחות יד" היינו שומר שהשתמש בפיקדון שלא ברשות, שמתחייב מאותה שעה אפילו באונסין)

מאן דאמר "לגזולה", **קסבר שליחות יד צריכה חסרון**, ולכן א"א לפרש משנתנו דמיירי שנטלה ע"מ לשלוח בה יד,

שהרי השומר לא חסר כלום מהחבית, ולא נעשה עליה גזלן אלא א"כ גזלה ממש.

ומאן דאמר "לשלוח בה יד", **קסבר שליחות יד אינה צריכה חסרון**, ולכן כאשר נטלה על מנת לשלוח בה יד, כלומר

ליטול מקצתה לעצמו, נעשה גזלן על כולה מדין שליחות יד, אפילו אם עדיין לא חסר ממנה כלום.

סיכום המחלוקת ר' יעקב ור' נתן בפירוש משנתנו

האם נעשה גזלן במקרה ש..	לפי זה איך נעשה גזלן על הפקדון	האם שליחות יד צריכה חסרון	
נטלה ע"מ לשלוח בה יד			לפי ר' יעקב בר אבא
נטלה על מנת לגזולה			לפי ר' נתן בר אבא

מתקיף לה רב ששת, על מי הקושיא _____

מידי נטלה קתני, מדוע אם היה קתני "נטלה" היה אפשר לפרש כר' יעקב ור' נתן (רש"י) _____

הרי **טלטלה קתני**, מדוע "טלטלה" משמע שלא כדבריהם (רש"י) _____

אלא אמר רב ששת, הכא במאי עסקינן הא ד"טלטלה לצורכו" חייב, **כגון שטלטלה כדי להביא עליה גוזלות**

וקא סבר האי תנא, **שואל שלא מדעת גזלן הוי**, באר _____

ומסיימת הגמ' תירוץ ג' האמוראים, **וכולה** משנתנו (הרישא והסיפא), **רבי ישמעאל היא**

וסיפא דתני "משהניחה", הכוונה **שהניחה במקום שאינה מקומה**, מדוע זו סיבה שיהא חייב _____

ומה הטעם שברישא פטור משהניחה (רש"י) _____

אילו לא נעשה עליה גזלן, האם חייב כשהניחה שלא במקומה _____

ומדוע (רש"י ד"ה תרגמה רבי יעקב) _____

ור' יוחנן שהעמיד משנתנו, "רישא ר' ישמעאל וסיפא ר' עקיבא" לא רצה לתרץ כשלושת האמוראים,

משום שהוא סובר, שהלשון **"הניחה"**, שהניחה **במקומה משמע**.

המשך בבא מציעא דף מ' ע"ב - מ"א ע"א

סיכום ביאור המשנה

האם 'משהניחה' משמע במקומה או אפילו שלא במקומה	האם "לא יחדו" / "יחדו" הוא דווקא	מה הטעם ש"משהניחה" ברישא פטור ובסיפא חייב		משנתנו אליבא דמאן		
		סיפא	רישא	סיפא	רישא	לפי רבי יוחנן
						לפי שלושת האמוראים

סכס, מדוע לא רצה חד לסבור כחבריה :

רבי יעקב כר' נתן _____
 רב ששת כשני האמוראים הנ"ל _____
 שני האמוראים כרב ששת (שיטה מקובצת בשם תוס' ר"פ) _____
 מדוע כולו אמוראי לא ניחא להו כר' יוחנן _____
 ומדוע ר' יוחנן לא ניחא ליה ככולו _____

סכס, מי מעמיד משנתנו : באופן אחד ובשני תנאים _____
 כתנא אחד ובשני אופנים _____

סיכום שיטות האמוראים בביאור משנתנו:

הרישא:

❖ **המפקיד חבית אצל חברו, ולא יחדו לה הבעלים מקום**

האם מיירי דוקא ב"לא יחדו", או אפילו ב"לא יחדו"

לפי ר' יוחנן _____ לפי שלושת האמוראים _____

❖ **וטלטלה ונשתברה, אם מתוך ידו נשברה, לצורכו חייב, לצורכה פטור**

"לצורכו" לשם מה נטל את החבית

לפי ר' יעקב בר אבא _____

לפי ר' נתן בר אבא _____

לפי רב ששת _____

❖ **אם משהניחה נשברה, בין לצורכו בין לצורכה, פטור**

מה הטעם שהוא פטור משהניחה, אפילו כשנטלה לצורכו _____

הסיפא:

❖ **יחדו לה הבעלים מקום, האם סיבת החיוב הוא משום ש"יחדו לה הבעלים מקום", או לא**

לפי ר' יוחנן _____ לפי שלושת האמוראים _____

❖ **וטלטלה ונשברה, בין מתוך ידו ובין משהניחה, האם הניחה במקומה**

לפי ר' יוחנן _____ לפי שלושת האמוראים _____

❖ **לצורכו חייב, לצורכה פטור, מה הטעם כשנטלה לצורכו שחייב אפילו משהניחה**

לפי ר' יוחנן _____ לפי שלושת האמוראים _____

בבא מציעא דף מ"א ע"א

איתמר, רב ולוי נחלקו, חד מהם אמר, שליחות יד צריכה חסרון, וחד מהם אמר שליחות יד אינה צריכה חסרון והנפק"מ ביניהם, כששלח בו יד ולא חיסרו, האם נכנס הפקדון לרשותו להתחייב באונסים או לא.

סכם, שומר שנטל חבית שהופקדה אצלו על מנת לקחת ממנה מעט לעצמו, ועדיין לא לקח, ואח"כ נשברה באונס האם חייב על כל החבית: למ"ד צריכה חסרון _____ למ"ד אינה צריכה חסרון _____

עכשיו באה הגמ' להוכיח מה סובר רב, ומה סובר לוי

תסתיים, דרב הוא דאמר, שליחות יד אינה צריכה חסרון

דתניא, רועה שהיה רועה עדרו, והניח עדרו ובא לעיר, ובא זאב וטרף, ובא ארי ודרס, פטור

מה הטעם שהוא פטור (רש"י) _____

מדוע מה שהניח את עדרו אינו נחשב פשיעה (שם)

1. _____ 2. _____

אבל אם קודם שהניח עדרו, **הניח הרועה מקלו ותרמילו עליה**, ואח"כ בא זאב וטרף או ארי ודרס, **חייב**

מדוע כשהניח מקלו ותרמילו עליה נתחייב אפילו באונסים _____

והוינן בה (ונתקשינו בברייתא זו), **וכי משום דהניח מקלו ותרמילו עליה חייב**, הרי גם אם ההנחה הוי שליחות יד

הא שקלינהו, את מה הוא לקח _____

ולכן מה צריך להיות הדין _____ ומדוע (רש"י) _____

אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוב אמר רב לתרץ קושיא זו, דהברייתא איירי **בעודן עליה** בשעה שנטרפה

וחזרנו והקשינו, **וכי עודן עליה מאי הוי**, פירוש, מדוע הוי שליחות יד, **הא לא משכה**, את מי _____

ומדוע זו סיבה שלא יתחייב מטעם שליחות יד (רש"י) _____

ואמר רב שמואל בר רב יצחק אמר רב לתרץ הקושיא

ד"הניח מקלו עליה" הכוונה **שהכישו במקל ורצתה לפניו** מחמת ההכאה, ועי"ז קנה הבהמה להתחייב בשליחות יד

באיזה קנין (רש"י) _____

סיכום שקו"ט דגמ' על דברי הברייתא "רועה שהניח מקלו ותרמילו, חייב"

מדוע	ולכן האם הפקדון נחשב ברשות בעלים או ברשות השומר	דברי הגמרא
רש"י		והוינן בה, משום דהניח מקלו ותרמילו עליה חייב, הא שקלינהו
		אמר ר"נ אמר רבה בר אבוב אמר רב, בעודן עליה
רש"י		וכי עודן עליה מאי הוי הא לא משכה
רש"י		ואמר רב שמואל בר רב יצחק אמר רב, שהכישו במקל ורצתה לפניו

מסיימת הגמ' את הראיה, **והא לא חסרה**, מה מוכיחה הגמ' מזה בדעת רב _____

המשך בבא מציעא דף מ"א ע"א

דוחה הגמ', דאין להוכיח מדברי רב שסובר ששליחות יד אינה צריכה חסרון

משום דאימא, שכוונת רב שאמר "הכיתה במקל" היא שהכיתה במקל

באר הדיחוי (רש"י) _____

לפי זה מה אפשר להוכיח מזה בדעת רב _____

דיקא נמי, שמה _____

דקתני שהכיתה במקל, באר את ההוכחה (רש"י) _____

*ומסיימת הגמ', ומדרב סבר שליחות יד צריכה חסרון, א"כ לוי סבר שליחות יד אינה צריכה חסרון

סיכום שיטות האמוראים בענין שליחות יד אם צריכה חסרון או לא

		האם צריכה חסרון או לא		ומנין שהוא סובר כן
לפי רב	בהו"א			
	במסקנא			
לפי לוי				

*מה שכתבנו שזה סיום דברי הגמ' ואין זה הקדמה להמשך דברי הגמ', הוא ע"פ הריטב"א.

בבא מציעא דף מ"א ע"א - ע"ב

הפסוקים דשליחות יד

שומר חנם	שומר שכר
כִּי יִתֵּן אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ כֶּסֶף אוֹ כְּלִים לְשֹׁמֵר וְגָנֵב מִבֵּית הָאִישׁ, אִם יִמָּצֵא הַגָּנֵב יִשְׁלַם שְׁנָיִם: אִם לֹא יִמָּצֵא הַגָּנֵב, וְנִקְרַב בְּעַל הַבַּיִת אֶל הָאֱלֹהִים אִם לֹא שָׁלַח יָדוֹ בְּמַלְאכַת רֵעֵהוּ:	כִּי יִתֵּן אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ חֲמוֹר אוֹ שׂוֹר אוֹ שֶׂה וְכָל בְּהֵמָה לְשֹׁמֵר וּמֵת אוֹ נִשְׁבֵּר אוֹ נִשְׁפָּה אֵין רָאָה: שְׁבַעֲתָהּ תִּתֶּיֶה בֵּין שְׁנֵיהֶם אִם לֹא שָׁלַח יָדוֹ בְּמַלְאכַת רֵעֵהוּ, וְגו'
מפסוקים אלו משמע: הא אם שלח בו יד, נתחייב אפילו באונסים.	

שואלת הגמ', מאי טעמא דלוי, שמה הוא סובר _____

משיבה הגמ', אמר ר' יוחנן משום ר' יוסי בן נהוראי, משונה שליחות יד האמורה בשומר שכר, משליחות יד האמורה בשומר חנם, פרש "משונה" (רש"י) _____

במה שונה שליחות יד האמורה בש"ש משליחות יד האמורה בש"ח (שם) _____

איזו מהם נאמרה לצורך (שם) _____ ולאִיזה צורך _____

ואילו רק היא נאמרה, האם היינו אומרים צריכה חסרון או לא (שם) _____

ואיזו נאמרה שלא לצורך (שם) _____ ומה היא באה ללמדנו (שם) _____

סכם, מה הטעם של לוי _____

ואני אומר, ששליחות יד האמורה בש"ש אינה משונה, מי זה "ואני" (רש"י) _____

האם "אינה משונה" הוא משום ששניהם נאמרו לצורך או ששניהם שלא לצורך (שם) _____

סיכום המחלוקת האם שליחות יד דש"ש מיותר ללמד שאינה צריכה חסרון

מה לומדים מהייתור	לכן האם הפסוק מיותר לדרשה	האם נאמרה לצורך דין שליחות יד עצמו		
*****			שליחות יד האמורה בשומר חנם	
			לפי ר"י בן נהוראי	שליחות יד האמורה בשומר שכר
*****			לפי ר' יוחנן	

המשך דף מ"א ע"א - ע"ב

הגמ' מבאר את דברי ר' יוחנן משום ר' יוסי בן נהוראי, שאמר "משונה שליחות יד וכו'"

ומאי משונה, פירוש, במה שונה שליחות יד שבשומר שכן, משליחות יד שבשומר חנם

מפרשת הגמ', משום **שלא תאמר שליחות יד בשומר שכן, ותיתי** (ונלמד אותה) בק"ו **משומר חנם, ומה שומר חנם**

שהוא קל, **שפטור בגניבה ואבידה**, אם **שלח בה יד חייב**

שומר שכן הקמור, **שחייב בגניבה ואבידה, לא כל שכן**, שְׁמָה (רש"י)

למאי הלכתא כתבינהו רחמנא, את מה _____ **לומר לך שליחות יד אינה צריכה חסרון.**

סכס, באיזו דרשה (מהי"ג מדות שהתורה נדרשת) נלמד שליחות יד בש"ש משומר חנם _____

מי הוא הקל _____ מי הוא הקמור _____ ומהי חומרתו _____

באר את הק"ו _____

מנין שגם בש"ח אינה צריכה חסרון, הרי בש"ח אין הפסוק מיותר (תוס')

בהמשך דבריו אמר ר' יוחנן, **"ואני אומר, אינה משונה"**

ומבאר הגמ', מדוע שליחות יד דשומר שכן היא ג"כ לצורך, משום שסובר **כר' אלעזר, דאמר דא ודא אחת היא**

"דא ודא" מי ומי _____

ומה הפירוש **"אחת היא"** (רש"י) _____

ובמה הם שוות (שם) _____

שואלת הגמ', **מאי דא ודא אחת**, פירוש, מדוע שניהם שוות, הרי לכאורה הפסוק דשליחות יד בש"ש מיותר

מדוע זה מיותר _____

משיבה הגמ', **משום דאיכא למיפרך** את הק"ו

והפירא היא, **מה לשומר חנם** שיש בו חומרא, **שכן משלם תשלומי כפל בטוען טענת גנב**, ולכן דין הוא שנחמיר עליו

שיהא חייב בשליחות יד, תאמר בשומר שכן שהוא קל יותר, שאינו משלם כפל בטוען טענת גנב

דין טוען טענת גנב: שומר שנשבע לשקר שנגנב ממנו הפקדון, ואח"כ נמצא שהוא עצמו גנבו, האם חייב כפל

בשומר חנם _____ בשומר שכן _____ והטעם בש"ש (רש"י) _____

ביאור הפירא :

איזו חומרא יש בשומר חנם שאין בשומר שכן _____

ולכן האם אפשר ללמוד דין שליחות יד בשומר שכן בק"ו משומר חנם _____

א"כ האם שליחות יד דשומר שכן מיותר לומר ששליחות יד אינה צריכה חסרון _____

ומאן דלא פריך, מי אינו סובר פירא זו _____

סבר, קרנא בלא שבועה, מי משלם **"קרנא בלא שבועה"** (רש"י) _____ פרש **"בלא שבועה"** (שם) _____

עדיפא (חמור יותר) **מכפילא** שהיא רק **בשבועה**, מי משלם כפל רק לאחר שנשבע לשקר (שם) _____

סיכום מחלוקת ר' יוסי בן נהוראי ור' יוחנן

א"כ לאיזה צורך כתבה התורה שליחות יד בשומר שכן	ולכן האם אפשר ללמוד שומר שכן בק"ו משומר חנם	לפי זה האם יש חומרא בש"ח שאין בש"ש	מה יותר חמור קרנא בלא שבועה או כפילא בשבועה	
				לפי ר' יוסי בן נהוראי "משונה שליחות יד האמורה בש"ש וכו'"
				לפי ר' יוחנן "ואני אומר אינה משונה"

המשך דף מ"א ע"א - ע"ב

הגמ' מביאה שרבי סובר שגם לפי ר' אלעזר שאמר "דא ודא אחת היא" עדיין יש ייתור שממנו אפשר ללמוד דשליחות יד אינה צריכה חסרון.

רבי אמר, לא תאמר שליחות יד לא בשומר חנם ולא בשומר שכר, ותיתי שליחות יד בשניהם משואל

באיזו דרשה אפשר ללמוד ש"ח ושומר שכר משואל

והק"ו הוא, **ומה שואל דלדעת (ברשות) בעלים קא עביד דשלח בה יד**, דהיינו, שהוא משתמש ברשות הבעלים

ובכל זאת, **חייב באונסים, מדוע (רש"י ד"ה ותיתי)**

שומר חנם ושומר שכר שאינם משתמשים לדעת, **לא כל שכן, ש"מ**

ביאור הק"ו: מי הוא הקל _____ מי הם החמורים _____ ומהי החומרא שלהם _____

באר את הק"ו _____

ומאחר שאפשר ללמוד שליחות יד בק"ו משואל, אלו פסוקים מיותרים _____

אם כן, **למה נאמר** דין שליחות יד בשומר חנם ובשומר שכר

חזא, לומר לך שליחות יד אין צריכה חסרון, איזה פסוק בא לומר כן _____

ואידך הפסוק האמור בשומר שכר, בא ללמדנו

שלא תאמר דיו לבא מן הדין להיות כנדון, פי' דבר הנלמד בק"ו, אפשר ללמוד שדינו יהיה כמו המלמד, אבל לא חמור יותר

כשלומדים שומר חנם ושומר שכר, בק"ו משואל:

מי הוא הנדון (המלמד) _____ ומה דינו אם בעליו עמו _____

מי הם "בא מן הדין" _____ ולכן גם בהם מה צריך להיות הדין _____

ומדוע _____

וכדי שלא תאמר דיו, הוצרכה התורה לכתוב שליחות יד אצל _____ לומר שהוא חייב אפילו _____

ומנין שגם ש"ח חייב בשליחות יד כשבעליו עמו (רש"י) _____

סכם לפי רבי, איזה דין לומדים משליחות יד האמורה:

בשומר חנם _____ בשומר שכר _____

המשך דף מ"א ע"א - ע"ב

לעיל אמר רבא ששני הפסוקים של שליחות יד מיותרים לדרשה, ומהם לומדים ששליחות יד אינה צריכה חסרון

על זה שואלת הגמ', **ולמאן דאמר שליחות יד צריכה חסרון, הני תרתי פסוקים דשליחות יד, למה לי**

משיבה הגמ', **חדא** (פסוק אחד) בא ללמדנו **שלא תאמר דיו לבא מן הדין להיות כנדון**

ואידך (הפסוק השני דשליחות יד), בא **לכדתניא**, פירוש, ללמדנו את הדין השנוי בברייתא דלהלן

דתניא בברייתא, על מה שנאמר בפסוק **"וְנִקְרַב בַּעַל הַבַּיִת אֶל הָאֱלֹהִים"**, באיזה שומר נאמר פסוק זה _____

"וְנִקְרַב", היינו שנקרב **לשבועה**, איזו שבועה _____

ואיזה דין נלמד מהפסוק (רש"י) _____

ומבררת הברייתא, **אתה אומר** ש"וְנִקְרַב" היינו שנקרב **לשבועה**, או **אינו אלא** שנקרב **לדין** וטען שנגנבה

ומה יהיה הדין אם נאמר כן (רש"י) _____

אין לומר כן, שהרי **נאמרה שליחות יד למטה**, באיזה שומר (רש"י) _____

כתוב את לשון הפסוק (שם) _____

ונאמרה שליחות יד למעלה, באיזה שומר _____

כתוב את לשון הפסוק (רש"י) _____

מה להלן בשומר שכר **לשבועה** פירוש, שנפטר באונסים ע"י שבועה, מנלן _____

אף מה שנאמר **"וְנִקְרַב" כאן** (בשומר חנם), הוא **לשבועה**.

באיזו דרשה לומדים זאת _____ ומאלו מילים הדרשה _____

מה לומדים מזה (רש"י) 1. _____ 2. _____

סכס, שומר חנם שטען טענת גנב ולא נשבע לשקר, ונמצא שהוא עצמו גנבו, האם נתחייב בכפל:

בלי הגזירה שוה _____ עכשיו שאנו דורשים גזירה שוה _____

לסיכום, למ"ד שליחות יד צריכה חסרון, מה לומדים משליחות יד שנאמרה:

בשומר חנם _____ בשומר שכר _____

שאלת רשות: למ"ד "אינה צריכה חסרון", מנליה דש"ח אינו חייב בכפל אלא אם כן נשבע, הרי לשיטתו אין פסוק

מיותר (תוס') _____

סיכום לאיזה צורך נכתב שליחות יד בשומר חנם ובשומר שכר

מה לומדים משליחות יד האמורה		מדוע היא לצורך / שלא לצורך	האם הפסוקים דשליחות יד נאמרו לצורך הדין עצמו		
בשומר שכר	בשומר חנם		בשומר שכר	בשומר חנם	
		בשומר שכר			לפי ר' יוסי בן נהוראי
		בשומר שכר			לפי ר' יוחנן
למאן דאמר שליחות יד אינה צריכה חסרון		בשומר שכר ובשומר חנם			לפי דברי רבא שאפשר ללמוד ש"ח וש"ש משואל
למאן דאמר שליחות יד צריכה חסרון					

סכס, האם שליחות יד צריכה חסרון, או לא:

לפי רב _____ לפי לוי _____

לפי ר' יוסי בן נהוראי _____ לפי ר' יוחנן _____

לפי רבא (גמ' ורש"י לקמן דף מג:) _____

בס"ד

בבא מציעא דף מ"ב ע"א - ע"ב

מתנ"י המפקיד מעות אצל חברו, צררן השומר בסודר, והפשילן לאחוריו

או שמסרם לבנו ולבתו הקטנים, ונעל בפניהם שלא כראוי, בפני מי (רש"י לעיל דף ל"ו) _____
ונגנבו או שאבדו, חייב השומר, משום שלא שימר כדרך השומרים, ואם שימר כדרך השומרים, פטור.

גמ' שואלת הגמ', מדוע חייב כשצררן והפשילן לאחוריו

בשלמא כולהו וכו' מה הם כולהו _____

מובן שמה הדין בהם _____ ומדוע זה מובן _____

אלא צררן והפשילן לאחוריו, מאי הוה ליה למיעבד, מדוע סברה הגמ' דהוי שמירה כראוי (רש"י) _____

משיבה הגמ', אמר רבא א"ר יצחק, אמר קרא "וְצִרְתָּ הַכֶּסֶף בְּיָדְךָ" מזה לומדים שאע"פ שצררין, בכל זאת יהיו בידך

לגבי איזה ענין נאמר פסוק זה _____

מה בא הפסוק לומר לפי פשוטו _____

ומה לומדים מלשון הפסוק לענין שמירת מעות _____

שים לב: המימרות דלהלן באים ללמד כיצד יתנהג אדם עם מעותיו, ואינם המשך לדיני שמירת מעות של פקדון.

וא"ר יצחק, לעולם יהא כספו של אדם מצוי בידו וכו', מה הכוונה "מצוי בידו" (רש"י) _____

מדוע טוב שיהא מצוי בידו (שם) _____

על איזה פסוק הסתמך ר' יצחק לומר כן _____

וא"ר יצחק, לעולם ישליש אדם את מעותיו, פרש _____

שליש בקרקע, פרש (מהרש"א ב' פירושם) _____

ושליש בפרקמטיא, תרגם "פרקמטיא" _____

ושליש תחת ידו, מדוע טוב שיהיו המעות תחת ידו (רש"י) _____

ואמר ר' יצחק, אין הברכה מצוייה אלא בדבר הסמוי (מכוסה) מן העין, שנאמר "יִצּוֹ ה' אֱתָךְ אֶת הַבְּרָכָה בְּאֶסְמֶיךָ".

תנא דבי רבי ישמעאל, אין הברכה מצויה אלא בדבר שאין העין שולטת בו, שנאמר "יִצּוֹ ה' אֱתָךְ אֶת הַבְּרָכָה

בְּאֶסְמֶיךָ", פרש "אסמך" לפי פשוטו _____

בשני המאמרים הנ"ל דורשים, שאין הברכה מצויה בדבר הגלוי לעין, איך משמע כן מ"אסמך" :

לפי ר' יצחק (רש"י) _____

לפי דבי ר' ישמעאל (רש"י ועיין מהרש"א) _____

המשך בבא מציעא דף מ"ב ע"א - ע"ב

תנו רבנן, ההולך למוד את גורנו, אומר, יהי רצון מלפניך ה' אלוהינו וכו'.

מדוע הוא מודד, הרי אין הברכה מצויה בדבר המדוד (מהרש"א).

מה הוא אומר: קודם שמתחיל למדוד.

משהתחיל למדוד.

מדד ואחר כך בירך, איזו ברכה (רש"י), ועיין גירסת הרמב"ם הל' ברכות פרק י' הלכה כ"ב).

הרי זה תפילת שוא, מדוע.

הגמ' חוזרת לדון בדיני שמירת מעות של פקדון.

אמר שמואל, כספים, אין להם שמירה אלא להטמינם בקרקע.

ומה הדין אם לא שמרם השומר בקרקע ונגנבו. ומדוע (רש"י).

ומודי שמואל, שאם קיבל אותם לשמור בערב שבת סמוך לבין השמשות, שאז מה הדין.

ומדוע (רא"ש).

ואי שהא למוצאי שבת, שיעור למקבריהו ולא קבריהו, מחייב, פרש.

ואי צורבא מרבנן הוא, מי הוא הצורבא מרבנן (רש"י).

במה הוא נזהר יותר משאר בני אדם (שם).

לפיכך סבר השומר, דלמא מיבעי ליה למפקיד זוזי לאבדלתא, ולכן לא קברם מיד.

וא"כ מה הדין אם נגנב.

אומרת הגמ' שלאחר זמנו של שמואל נשתנה אופן השמירה הראויה לכספים, ושוב אין מועילה שמירה בקרקע.

והאידנא, דשכיחי גשושאי, פרש (רש"י).

אין להן (לכספים) שמירה אלא בשמי קורה, פרש (רש"י).

והאידנא, דשכיחי פרומאי, פרש (רש"י).

אין להם שמירה אלא ביני אורבי, פרש "ביני אורבי" (ר"ח כאן ורש"י בב"ב דף ג).

אמר רבא, ומודה שמואל שאין צריך לשמרם ביני אורבי ממש, אלא די אם שמרם בכותל עצמו (ע"פ הרא"ש).

סכס, בזמן שהיו שומרים כספים בכותל, היכן בכותל צריך לשומרם:

לפי סתמא דגמ' ומה אמר רבא בשם שמואל.

והאידנא, דשכיחי טפוחאי, פרש (רש"י).

אין להם שמירה אלא בכותל בטפח הסמוך לקרקע, או בכותל בטפח הסמוך לשמי קורה.

סכס, מה היא השמירה הראויה לכספים בזמן שמצוים הגנבים הבאים:

שמגששין בקרקע.

ששוברים התקרה. אמר רבא ששמואל מודה שְׁדִי אם שמרם.

שמטפחים בכותל.

המשך בבא מציעא דף מ"ב ע"א - ע"ב

הגמ' דנה כעת באיזה עומק צריך השומר להטמין את מעות הפקדון בקרקע.

א"ל רב אחא בריה דרב יוסף לרב אשי

התם במסכת פסחים תנן, **חמץ שנפלה עליו מפולת, הרי הוא כמבוער**

ולכן מה הדין (רש"י) _____ ומדוע (שם) _____

רשב"ג אומר, כל שאין הכלב יכול לחפש אחריו, את מה הוא בא לפרש

מה השיעור של חפישת הכלב _____

הכא, לגבי מה _____ **מאי, באר את השאלה** _____

אמר ליה רב אשי, התם, היכן _____ **משום ריחא, פרש** _____

ולכן **בעינן שלושה טפחים, באר מדוע** (רש"י) _____

אבל **הכא, היכן** _____ **משום איכסויי מעינא, פרש** _____

ולכן **לא בעינן ג' טפחים**

שואלת הגמ', **וכמה, באר את השאלה** _____

אמר רפרם מסיכרא (שם מקום), **טפח.**

סכס :

בשמירת מעות, מה הוא השיעור שצריך להעמיק _____

בחמץ, באיזה עומק נחשב למבוער _____

ומה הסברא לחלק בין חמץ לשמירת מעות _____

ההוא גברא דאפקיד זוזי גבי חבריה, אותבינהו בצריפא דאורבני

פרש מה הוא "צריפא דאורבני" (רש"י) _____

וממה היה עשוי (שם) _____

"צריפא דאורבני", לענין מה הוי שמירה טובה _____ ומדוע (רש"י) _____

ולגבי מה לא הוי שמירה _____

מה היה הדין אילו נשרפו המעות _____ והטעם _____

ומה אירע למעות לבסוף _____

הוה תחלתו בפשיעה, מה היא הפשיעה _____ **שממה היה לו לחשוש** _____

וסופו באונס, איזה אונס אירע בסוף _____ **מדוע קוראים כאן לגניבה אונס** (רש"י) _____

ולכן מה דין השומר : לפי רב יוסף _____ והטעם _____

לפי האיכא דאמרי בדעת רב יוסף _____ והטעם _____

ומה הדין אליבא דהלכתא _____

ההוא גברא דאפקיד זוזי גבי חבריה, לאחר זמן אמר ליה המפקיד לשומר, הב לי זוזאי

אמר ליה השומר, לא ידענא היכא אותבינהו

אתא לקמיה דרבא, לשאול מה דינו

אמר ליה רבא, כל לא ידענא פשיעותא היא, ולכן זיל שלים.

לסיכום, שומר ששכח היכן הניח את הפקדון מה דינו _____

והטעם _____

המשך בבא מציעא דף מ"ב ע"א - ע"ב

ההוא גברא, דאפקיד זוזי גבי חבריה, אשלמינהו השומר לאימיה, פרש "אשלמינהו" (רש"י) _____
 ואותבינהו (הניחה) אמו את המעות בקרטליתא, ואיגנוב, פרש "קרטליתא" (רש"י) _____
 אמר רבא, היכי נדיינו דייני להאי דינא _____
 אם נימא ליה לדידיה, למי _____ זיל שלים, ומדוע שיהא חייב (רש"י) _____
 אמר (יכול השומר- הבן לומר) כל המפקיד על דעת אשתו ובניו הוא מפקיד
 פרש "על דעת אשתו ובניו הוא מפקיד" (רש"י) _____
 באר טענתו _____
 ואם נימא לה לאימיה זילי שלימי, מדוע (רש"י) _____
 אמרה (יכולה אמו לומר), לא אמר לי בני דלאו דידיה נינהו, דאקברינהו
 שאלת רשות: מדוע אם המעות הם של בנה אינה צריכה לקוברם (רא"ש ונמוק"י) _____
 ואם נימא ליה לבן, אמאי לא אמרת לה, מה היה לו לומר לה _____
 אמר (יכול הבן לומר) כל שכן דכי אמינא לה דדידי נינהו, טפי מזדהרא בהו
 באר טענתו _____

סיכום השקו"ט דרבא איך לדון דין זה

מאיזה טעם היה אפשר לחייבו/ה	מדוע באמת אי אפשר לחייב מטעם זה
נימא ליה לדידיה (לבן) זיל שלים	רש"י
נימא לה לאימיה זילי שלימי	רש"י
נימא ליה אמאי לא אמרת לה	

אלא אמר רבא שהדין בזה הוא, משתבע איהו (השומר - הבן) דהנהו זוזי אשלמינהו לאימיה

ומשתבעא אימיה, דהנהו זוזי אותבינהו בקרטליתא ואיגנוב, ופטור

אילו היה הבן מודיע לאמו שהם מעות פקדון מה היה דינה _____

סיכום פסק של רבא

מה הוא/היא נשבע	מה דינו/ה לאחר שנשבע/ת
משתבע איהו	
ומישתבעא אימיה	

המשך בבא מציעא דף מ"ב ע"א - ע"ב

ההוא אפוטרופא דיתמי, דזבן (קנה) להו תורא ליתמי, ומסריה לבקרא, לא הוה ליה ככי ושיני למיכל, ומית

סכס, מה עשה האפוטרופוס _____

ומה אירע לו אצל הרועה _____ וממה הוא מת _____

אמר רמי בר חמא, היכי נדיינו דייני להאי דינא

אם נימא ליה לאפוטרופא זיל שלים, הרי אמר (יכול לומר), אנא לבקרא (לרועה) מסרתיה

מדוע זו סיבה לפוטרו (רש"י) _____

ואם נימא ליה לבקרא זיל שלים, הרי אמר, אנא בהדי תורי אוקימתיה, אוכלא שדאי ליה, לא הוה ידעין דלא אכל

סכס, מדוע אין לחייב את: האפוטרופוס _____

הרועה _____

מקשה הגמ', מכדי, הרי בקרא שומר שכר דיתמי הוא, איבעי ליה לעיוני, מה היה לו לבדוק (רש"י) _____

וכיון שלא בדק מה צריך להיות דינו _____

מתרצת הגמ', אי איכא פסידא דיתמי, הכי נמי, אכן מה יהיה הדין _____

והכא במאי עסקינן, דליכא פסידא דיתמי, דמייירי דאשכחוהו למריה דתורא (המוכר), ושקול יתמי זוזי מיניה

מטעם איזה דין נתחייב המוכר להחזיר הכסף ליתומים (רש"י) _____

שואלת הגמ', אלא מאן קא טעין, פירוש, מאחר שאין הפסד ליתומים, מי תובע, שעל תביעתו אמר רמי בר חמא "היכי נדיינו"

משיבה הגמ', מריה דתורא (המוכר) קטעין

וטענתו היא, איבעי ליה לאודוען, מי היה להודיע לו _____ ומה היה לו להודיעו _____

מקשה הגמ', מאי מודעינן ליה, הרי מידע ידע המוכר דמקח טעות הוי

באר הקושיא _____

מתרצת הגמ', דאייירי בספסירא, דזבן מהכא ומזבין להכא באותו יום

באר התירוץ _____

סכס, מי הוא התובע: לפי ההו"א _____ לפי המסקנא _____ את מי הוא תובע _____

הלכך, דליכא פסידא דיתמי, והספסירא הוא התובע, הכריע רמי בר חמא

דמישתבע איהו, מי נשבע _____ דלא הוה ידע, שמה הוא לא ידע _____

ומשלם בקרא לספסירא דמי בשר בזול, מדין פשרה, בכמה הוא פחות מהמחיר הרגיל _____

מדוע לא חייב אותו רמי בר חמא לשלם את המחיר המלא (רש"י) _____

אם היתומים היו תובעים את הרועה (במקרה שלא היו יכולים לגבות מהספסירא), האם היה שייך לעשות פשרה _____

מדוע (שם) _____

סיכום דברי רמי בר חמא

	מי חייב לשלם	ומדוע	וכמה משלם	ומדוע
ליתומים				למה מה שהחסיר להם
לספסירא				(רש"י)

שאלת רשות: "ומשלם בקרא לספסירא דמי בשר בזול" מנין לרמי בר חמא שהרועה חייב לשלם לספסירא, הרי אין

הרועה שומר של הספסירא (רש"י) _____

בסוגייתנו, מי דומה: למשכיר _____ לשוכר _____ לשואל _____

המשך בבא מציעא דף מ"ב ע"א - ע"ב

סיכום השקו"ט ד"היכי נדיינו דיני להאי דינא"

מאיזו סיבה יהיה פטור לשלם	מדוע	למי	על מי לשלם	
				נימא ליה לאפוטרופא זיל שלים
				נימא ליה לבקרא זיל שלים
				מכדי בקרא ש"ש דיתמי הוא, איבעי ליה לעיוני
				מריה דתורא קטעין איבעי ליה לאודוען
*****				בספסירא דזבן מהכא ומזבין להכא

ההוא גברא, דאפקיד כשותא גבי חבריה, פרש "כשותא" (רש"י)

הוה ליה לדידיה (לשומר) נמי, כריא (ערימה) דכשותא

אמר ליה השומר לסרסיה, פרש "סרסיה" (רש"י)

מהאי רמי לתוך השכר, על איזה כרי הראה לו (רש"י)

אזל השמש ורמא מאידך, מאיזה (רש"י)

אמר רב עמרם, היכי נדיינו דיני להאי דינא

אם נימא ליה לדידיה (לשומר) זיל שלים, שהרי הכשותא נחסר אצלך

הרי אמר (יכול הוא לומר), אנא אמרי ליה, מהאי רמי ואין עלי להתחייב, שהרי לא חשבתי שהוא ישנה ממה שצייתיו

ואם נימא ליה לסרסיה זיל שלים, שלא ציית לדברי השומר, ואיבד את הכשות

הרי אמר (יכול הוא לומר), לא אמר לי מהאי רמי, ומהאי לא תירמי, וכיון שלא אמר לי "ומהאי לא תירמי" סבור הייתי

שאינו מקפיד שאקח דוקא מכשות זה, אלא שמראה מקום הוא לי שאפשר לקחת מזה.

סיכום הדינים היוצאים מדברי רב עמרם

שומר שאמר לסרסיה	מה דין השומר	ומדוע	מה דין הסריס	ומדוע
"מהאי רמי ומהאי לא תירמי"				
להטיל כשותא ולא אמר מהאי רמי				
"מהאי רמי" (מעשה דידן)				

המשך בבא מציעא דף מ"ב ע"א - ע"ב

מקשה הגמ', ואי דשהא הסריס שיעור משך זמן לאיתויי ליה מהכשות הקרוב, ולא אייתי ליה

לפי הבנת הגמ' בקושיא, היכן עמד הכרי: של השומר (רש"י) _____ של המפקיד (שם) _____

והאם הסריס המתין זמן כדי להביא מן הקרוב או מן הרחוק (שם) _____

וא"כ הרי גלי השומר אדעתיה דניחא ליה, מה ניחא ליה _____

במה גילה דעתו שניחא ליה (רש"י) _____

ולכן מה צריך להיות הדין _____

מתרצת הגמ', דמיירי דלא שהא, ולכן לא ידע השומר שלקח מהכשות של הפקדון.

מקשה הגמ', סוף סוף מאי פסידא איכא, והא קא משתירשי ליה, ולכן מי צריך להיות חייב _____

ומאיזה טעם יהיה חייב (רש"י) _____

אמר רב סמא בריה דרבא לתרץ את הקושיא, דאיירי דהוה שיכרא חלא, פרש "חלא" (רש"י) _____

באר התירוץ _____

רב אשי אמר תירוץ נוסף, דאיירי דהכשותא היה מעורב בכיסי, פרש "כיס" (רש"י) _____

ומשלם ליה השומר למפקיד רק דמי כיסי, דהיינו דמי השבח המועט שהשביח השכר ע"י כשות עם קוצים

שאלת רשות: מה החידוש שמשלם דמי כיסי, הרי פשוט שאין צריך לשלם יותר ממה שהיו שוות הכשות הגרועות

שהפקיד אצלו (תוס') _____

ביאור התירוץ מדוע השומר אינו חייב לשלם עבור הכשותא מדין נהנה

והטעם	ולכן האם השומר משלם, ואם כן, כמה	באיזה אופן מיירי	
			לפי תירוץ רב סמא בריה דרבא
			לפי תירוץ רב אשי

סכם, כמה משלם השומר: כשיצא שְׁכָר טוב _____

כשהחמיץ _____ בכיסי _____

בסוגייתנו הביאה הגמ' חמש מעשיות בענין חיובי שומרים, סכם מה הדין בכל אחד מהן:

א. בצריפא דאורבני _____

ב. כשהשומר אמר "לא ידענא היכא אותבינהו" _____

ג. היכא דאשלמינהו לאימיה ואותבינהו בקרטליתא _____

ד. במעשה דההוא אפוטרופא דיתמי _____

ה. במעשה דכשותא, לפי אוקימתא דרב סמא _____

לפי האוקימתא דרב אשי _____

בבא מציעא דף מ"ג ע"א

הקדמה: ישנם שלשה סוגי אנשים שמפקידים אצלם מעות לשמור: א. שולחני, ב. בעה"ב, ג. חנוני.
שולחני - רגיל להחליף ולפרוט מעות, וכשמפקידים אצלו, בדרך כלל זה על דעת שיוכל להשתמש בהן, מפני שהוא זקוק תמיד למעות כדי להחליף לאנשים.
בעל הבית - אינו רגיל כלל להחליף מעות, ולכן כשמפקידים אצלו, זה על דעת שלא ישתמש בהן.
חנוני - נוהג לפעמים להחליף מעות אך אינו רגיל בזה, ולכן נחלקו, אם יש לו דין כשולחני או כבעל הבית.

מתנני' המפקיד מעות אצל שולחני, אם הפקידן אצלו כשהן **צרורין**, **לא ישתמש בהן** השולחני, אף שהוא זקוק להשתמש במעות כדי להחליף לאנשים, מ"מ כיון שצררן, גילה המפקיד דעתו שאינו רוצה שישתמש בהן. ומכיון שאסור לו להשתמש במעות, **לפיכך, אם אבדו, אינו חייב באחריותן**, ודינו כשומר חנם ואם הפקידן אצלו כשהן **מותרין** (שאינם צרורין), **ישתמש בהן** (מותר לשולחני להשתמש בהן), כיון שהמפקיד יודע שהשולחני צריך תמיד למעות, אנו אומרים שעל דעת כן הפקידן שיוכל להשתמש בהן ומכיון שמותר לו להשתמש במעות, **לפיכך, אם אבדו, חייב באחריותן**, ודינו כשומר שכר

המפקיד מעות **אצל בעל הבית**, שבדרך כלל אינו מחליף מעות **בין** אם הפקידן **צרורין**, **בין** אם הפקידן **מותרין**, **לא ישתמש בהן** בעל הבית מדוע לבעה"ב אסור להשתמש אף במעות מותרין (רש"י מעילה דף כ"א:).
ומכיון שאסור לו להשתמש בהן, **לפיכך, אם אבדו, אינו חייב באחריותן**

המפקיד מעות אצל **חנוני**, (חנוני לפעמים מחליף, ולפעמים אינו מחליף) דינו **כבעל הבית**, כיון שאינו רגיל בחליפין כשולחני, **דברי ר' מאיר** לפי דבריו האם מותר לחנוני להשתמש במעות.
ר' יהודה אומר, חנוני דינו כשולחני, כיון דלפעמים נמי רגיל להחליף לפי דבריו האם מותר לו להשתמש במעות.

סיכום דין המפקיד מעות אצל חבירו

כשהמעות צרורין		כשהמעות מותרין		אם הפקיד אצל
והטעם	האם מותר לו להשתמש בהן	והטעם	האם מותר לו להשתמש בהן	
				שולחני
				בעל הבית
				לר"מ
				חנוני
				לר"י

המשך בבא מציעא דף מ"ג ע"א

גמ' שנינו במשנתנו, "המפקיד מעות אצל שולחני, אם צורין לא ישתמש בהן"

מקשה הגמ', וכי **משום צורין לא ישתמש בהן**

ביאור הקושיא :

מדוע במעות מותרין, מותר לשולחני להשתמש (רש"י)

א"כ קשה, שגם במעות צורין מה צריך להיות הדין (שם)

שהרי מה שהם צורין אינו הוכחה שאינו רוצה שישתמש בהן, מדוע

אמר רב אסי אמר רב יהודה לתרץ הקושיא, דמשנתנו **בצורין וחתומין שנו**

באר התירוץ

רב מרי אמר תירוץ אחר, שמשנתנו מיירי שקשרן **בקשר משונה**, ובזה גילה דעתו שאינו רוצה שישתמש במעות

איכא דאמרי, בעי רב מרי, קשר משונה מאי, מה הספק **תיקו**.

סכס, באיזה אופן איירי משנתנו :

לפי רב אסי

לפי רב מרי בלישנא קמא

סיכום הדינים, האם מותר לשולחני להשתמש במעות פקדון אם המעות היו :

מותרין

צורין סתם

צורין וחתומין

אם היו קשורין בקשר משונה, ל"ק דרב מרי

ל"ב

שנינו במשנתנו, שאם הפקיד אצל שולחני מעות כשהן **מותרין, ישתמש בהן, לפיכך אם אבדו חייב באחריותן**

אמר רב הונא, ואפילו נאנסו, על מה הוא אמר ש"אפילו נאנסו" (רש"י)

האם הוא חייב רק לאחר שנשתמש בהן, או אפילו אם לא נשתמש (שם)

ומדוע הוא חייב באונסין (שם)

מקשה הגמ', **והא "אבדו" קתני**, מה משמע מזה

ולפי רב הונא איך היה לתנא לשנות

מתרצת הגמ', **כדרבה** שמפרש שלשון "אבדו" דתנן במשנה בשקלים (פ"ב מ"א), היינו שאבדה באונס.

דאמר רבה, דהא דתני במשנה בשקלים **'נגנבו'**, היינו **בליסטים מזויין**, נמצא שיש גניבה שהיא אונס,

ומה דתני **'אבדו'** היינו **שטבעה ספינתו בים**, נמצא שיש אבידה שהיא אונס

לפי זה גם במשנתנו איך אפשר לפרש "אבדו"

ורב נחמן אמר לחלוק על רב הונא, דהא דתנן "לפיכך אם אבדו חייב באחריותן" הוא דוקא אבדו, אבל **נאנסו לא**, פירוש,

שכל זמן שלא נשתמש במעות, דינו כשומר שכר ואינו חייב באונסים

לפי דבריו : מה הפירוש "אבדו"

ומה הדין אם נאנסו

סכס, שומר שמותר להשתמש במעות שהפקידו אצלו, האם משום כך יש לו דין שואל מיד כשמקבל המעות, או

שדינו כשומר שכר עד שישתמש בהן : לפי רב הונא

לפי רב נחמן

המשך בבא מציעא דף מ"ג ע"א

אמר ליה רבא לרב נחמן, לדידך דאמרת "נאנסו לא", אלמא שהשולחני לא הוי שואל עליהו

וקשה, אי שואל לא הוי, אם כן שומר שכר נמי לא הוי, באר מדוע לא יחשב שומר שכר _____

אלא על כרחך מה שאתה נותן לו דין שומר שכר, הוא מפני שרשאי להשתמש במעות

א"כ, איזה שומר הוא צריך להיות, גם כשלא השתמש בהן _____

ומדוע (רש"י) _____

ומתרץ רב נחמן, דאמנם אין לו דין שואל מפני שעדיין לא נשתמש בהן, אך מ"מ יש לו דין שומר שכר

משום **דהואיל ונהנה, מְהֵנָה, פרש** _____

בההוא הנאה דאי מיתרמי ליה זבינא דאית ביה רווחא, זבן בהו (יקנה במעות אלו), **הוי עליהו שומר שכר.**

ביאור התירוץ: "הואיל ונהנה" מי נהנה _____

איזו הנאה יש לו קודם שנשתמש במעות _____

לכן "מהנה" מי מהנה את מי _____

איזו הנאה הוא מהנה אותו _____

סיכום דין שומר מעות הפקדון

לאחר שנשתמש	קודם שנשתמש	
		לפי רב הונא
		לפי רב נחמן

המשך בבא מציעא דף מ"ג ע"א

איתיביה רב נחמן לרב הונא, ממשנה במסכת מעילה

דתנן, המפקיד מעות אצל שולחני, מי הוא המפקיד _____

אלו מעות הפקיד _____ האם הגזבר ידע שהם מעות הקדש _____

אם הפקידן כשהן **צורין**, **לא ישתמש בהן** השולחני, **לפיכך, אם הוציא** השולחני את המעות, **לא מעל הגזבר**

ואם הפקידן כשהן **מותרין**, **ישתמש בהן** השולחני, **לפיכך, אם הוציא** השולחני את המעות, **מעל הגזבר**

דיני גזבר שהפקיד מעות הקדש אצל שולחני והשולחני השתמש במעות

ומדוע (רש"י)	לכן אם הוציא השולחני האם הגזבר מעל	האם זה נחשב שהשולחני קיבל רשות מהגזבר להשתמש במעות	
			כשהפקיד המעות כשהן צורין
	*		כשהפקיד המעות כשהן מותרין

*הערה: אף שבדרך כלל אין שליח לדבר עבירה, במעילה יש שליח לדבר עבירה (רמב"ם הלכות מעילה פרק ז' הלכה א')

ומקשה רב נחמן, **ואי אמרת** שהשולחני חייב **אפילו** אם **נאנסו**, משום שיש לו דין שואל

מאי איריא הוציא השולחני, **אפילו לא הוציא נמי**, שמה צריך להיות הדין גם בלא הוציא _____

ומדוע (רש"י) _____

סכס, האם קושיית רב נחמן על רב הונא, היא ממעות צורין או ממעות מותרין _____

מאיזו מילה מדייק רב נחמן דלא כרב הונא _____

אמר ליה רב הונא, **הוא הדין אע"ג דלא הוציא**, לפי זה מאימתי מעל הגזבר _____

א"כ מדוע תני "הוציא" _____

ומדוע ברישא תני "הוציא" (רש"י) _____

סיכום דין גזבר המפקיד מעות מותרין אצל שולחני

מדינת תני בסיפא "אם הוציא"	לפי זה האם "הוציא" דווקא	ומדוע	מאימתי מעל הגזבר	
				לפי רב הונא
				לפי רב נחמן

בבא מציעא דף מ"ג ע"א - מ"ג ע"ב

משנתנו איירי בשומר הפושט יד לקחת את הפקדון לעצמו, והוול הפקדון או נתייקר, ואח"כ הוציאו מן העולם נחלקו בית שמאי, בית הלל ורבי עקיבא כפי איזה זמן הוא משלם.

מתנאי השולח יד בפקדון, בית שמאי אומרים, ילקה השומר בחסר וביתר, דהיינו, שלעולם משלם כשעת היוקר ומה הדין אם הפקדון עדיין קיים (רש"י).

ובית הלל אומרים משלם כשעת הוצאה, ר' עקיבא אומר משלם כשעת התביעה.

ביאור דברי בית שמאי "ילקה בחסר וביתר"

במקרה שהפקדון היה שוה בשעה	שיצא מן העולם	ששלח בו יד	האם זה חסר או יתר	כמה הוא משלם לפי בית שמאי
	1	4		
	4	1		

גמ' אמר רבה, האי מאן דגזל חביתא דחמרא מחבריה

מעיקרא כשגזלה שויה זוזא (זוז אחד), **השתא** כשנשברה **שויה ארבעה** זוזים, דינו תלוי בדרך בה החבית נשברה.

אם **תברה** הגזלן (את החבית) בידים או **שתייה** (את היין שבה), **משלם ארבעה**

אבל אם **איתבר** החבית **ממילא** (מאלה), **משלם רק זוזא**

ומבאר רבה, **מאי טעמא** שאם איבדה בידים משלם ארבעה, **כיון דאי איתא** הגזילה (החבית) בעולם, **הדרא למרה בעינא** (היתה חוזרת לבעליה כמות שהיא עכשיו), נמצא **דההיא שעתא דקא שתי ליה או דקא תבר לה**, קא גזל מיניה את

החבית פעם נוספת, ובשעת גזילה זו היא שוה ד', **ותנן כל הגזלנין משלמין כשעת הגזילה**

אבל אם **איתבר ממילא, משלם** הגזלן **זוזא** בלבד, **מאי טעמא, השתא** כשנשברה (והיא שעת היוקר) הרי **לא עביד לה** הגזלן **ולא מידי**, וא"כ **אמאי מחייבת ליה**, הרי זה **אההיא שעתא דגזלה, ההיא שעתא זוזא** בלבד הוא דשויה.

לסיכום: כשתברה או שתייה, כמה פעמים הוא גזל את החבית

מדוע זה נחשב מעשה גזילה נוסף, הרי כבר גזלה היא בידו

לפי זה, אם נתיקרה החבית בין שתי הגזילות איזה מחיר הוא ישלם

ומדוע

ומה הדין אם הוזלה (ריטב"א) ומדוע (שם)

כמה מעשי גזילה יש באיתבר ממילא ולכן איזה מחיר הוא ישלם

ביאור מדוע שונה התשלום בתברה או שתייה מאיתבר ממילא

	האם יצאה מן העולם ע"י הגזלן	א"כ האם עשה בזה מעשה גזילה נוסף	ולכן כמה משלם ביתר
תברה או שתייה			
איתבר ממילא			

המשך בבא מציעא דף מ"ג ע"א - מ"ג ע"ב

תנן במשנתנו, השולח יד בפקדון, **בית הלל אומרים** שישלם כפי מה שהיה שוה **כשעת הוצאה**

מבררת הגמ', **מאי כשעת הוצאה**, לאיזו שעת הוצאה הכוונה, **אילימא** שמשלם כפי מה שהיה שווה **כשעת הוצאה מן**

העולם, ובמאי, פירוש, על איזה דין שאמרו בית שמאי חולקים בית הלל, האם על "ילקה בחסר" או על "ילקה ביתר"

אי על מה שאמרו "ילקה בחסר", דהיינו כגון שבשעת השליחות יד היה שוה ד', ובשעת הוצאה מן העולם היה שוה זוז

שאיזו כמה ישלם לפי בית שמאי _____ וכמה ישלם לפי בית הלל _____

א"א לומר כן, משום דמי **איכא למאן דאמר** שישלם הגזלן פחות ממה שהיה שוה בשעת הגזילה

והא תנן, כל הגזלנין משלמין כשעת הגזילה, ולכן ודאי שגם לפי בית הלל כמה ישלם _____

ואי נאמר שב"ה חולקים על מה שאמרו בית שמאי "ילקה ביתר" דהיינו שבשעת השליחות יד היה שוה זוז, ובשעת הוצאה מן

העולם היה שוה ארבעה, שאיזו כמה ישלם לפי ב"ש _____ וכמה ישלם לפי ב"ה _____

גם זה א"א לומר, דא"כ **היינו בית שמאי**, ויקשה במה נחלקו בית הלל על בית שמאי.

אלא פשיטא ש"כשעת הוצאה" הכוונה **כשעת הוצאה מבית בעלים** שהיא שעת השליחות יד

לפי זה, כמה ישלם אם בשעת הוצאה מבית בעלים היה שוה זוז, ובשעת הוצאה מן העולם היה שוה ארבעה:

לפי בית שמאי _____ ולפי בית הלל _____

א"כ קשה, וכי **לימא רבה דאמר כבית שמאי**, והרי ההלכה כב"ה, איזה דין יוצא שרבה אמר כב"ש _____

סיכום שקו"ט דגמ' לבאר במה נחלקו בית שמאי ובית הלל

מה קשה אם נפרש כן	כמה משלם		כמה היה שוה בשעת הוצאה		ובמאי	
	לפי ב"ה	לפי ב"ש	מן העולם	מבית בעלים		
	1	4	1	4	אי בחסר	אילימא כשעת הוצאה מן העולם
					אי ביתר	
					אי בחסר (מקרה זה לא נזכר בגמ')	אלא פשיטא כשעת הוצאה מבית בעלים שהוא שעת שליחות יד
					אי ביתר	

מתרצת הגמ', **אמר לך רבה, ביתר כולי עלמא לא פליגי**, שכמה הוא משלם _____

כי פליגי ב"ש וב"ה, **בחסר**, דהיינו דבשעת הוצאה מבית בעלים היה שווה ד', ובשעת הוצאה מן העולם היה שווה זוז

דלפי בית שמאי כפי איזו שעה הוא משלם _____

ומה היא "כשעת הוצאה" שאמרו בית הלל (רש"י) _____ וכמה משלם לפי זה _____

לפיי"ז איזו קושיא חוזרת (שם) _____

ולכן צריך לומר דמשנתנו לא איירי שגזלה ממש, אלא ששלח בו יד בלא חסרון, ונחלקו ב"ש וב"ה האם זה נחשב גזילה או לא

בית שמאי סברי, שליחות יד אינה צריכה חסרון, לפיי"ז האם השליחות יד נחשבת גזילה _____

ולכן **וכי חסר, הרי ברשותא דידה חסר, ברשות של מי** _____

ובית הלל סברי, שליחות יד צריכה חסרון ועדיין אין לו דין גזלן כל זמן שלא חסר, ולכן **וכי חסר, ברשותא דמריה**

(המפקיד) **חסר**, ורק אח"כ כשהוציאו מן העולם נעשה עליו גזלן, ומשלם כמה ששוה עכשיו בשעת הוצאה מן העולם.

סכום, לפי רבה מה דתני במשנתנו "השולח יד בפקדון" האם מיירי עם חסרון או בלי _____

ומתי נעשה השומר גזלן, כששלח בו יד או כשהוציאו מן העולם:

לפי בית שמאי _____ ולכן ברשות מי חסר _____ וא"כ כמה משלם _____

לפי בית הלל _____ ולכן ברשות מי חסר _____ וא"כ כמה משלם _____

המשך בבא מציעא דף מ"ג ע"א - מ"ג ע"ב

מקשה הגמ', אלא הא דאמר רבא (לעיל מא'): שליחות יד אינה צריכה חסרון

איך רואים שהוא סובר כן (רשי"י)

וכי לימא רבא דאמר כבית שמאי, והרי ההלכה כבית הלל

מכח קושיא זו מעמידה הגמ' את מחלוקת בית שמאי ובית הלל באופן אחר

אלא, הכא במאי עסקינן, כגון שטלטלה להביא עליה גזלות, ובשואל שלא מדעת קא מיפלגי, וכו'

שמה סוברים: בית שמאי. בית הלל.

מקשה הגמ', אלא הא דאמר רבא שואל שלא מדעת לרבנן גזלן הוי, לימא רבא דאמר כבית שמאי

סיכום האוקימתות לבאר מחלוקת ב"ש וב"ה והדיחוים

הדיחו	ולכן האם משלם 1 או 4	ואם כן ברשות מי נחסר הפקדון	ולכן מתי נעשה גזלן	מה הדין בזה		באיזה דין חולקים ב"ש וב"ה	
					לפי בית שמאי		אוקימתא א': אמר לך רבה וכו' כי פליגי בחסר
					לפי בית הלל		
					לפי בית שמאי		אוקימתא ב': הכא במאי עסקינן וכו'
					לפי בית הלל		

לפי כל המהלכים עד כאן מה פירוש "חסר ויתר"

מסקנת הגמ': אלא, הכא בית שמאי ובית הלל, בשבח של גזילה קמיפלגי, אם הוא שייך לבעלים או לגזלן

באר מה הוא "שבח גזילה"

פרש לפי מהלך זה: "חסר" (רשי"י) "יתר" (שם)

למי שייך שבח הגזילה: לפי ב"ש (שם) לפי ב"ה (שם)

ומה הפירוש "שעת הוצאה" שאמרו בית הלל (שם)

ובפלוגתא דהני תנאי, פירוש, דבית שמאי וב"ה נחלקו במחלוקת ר"מ ור' יהודה דברייטא דלהלן,

דתנאי, הגוזל את הרחל ואחר כך גזזה, או וילדה

משלם אותה ואת גיזותיה ואת ולדותיה, דהיינו את מה שגזל, וגם את מה שהשביחה, דברי ר' מאיר

ר' יהודה אומר, גזילה חוזרת בעיניה ללא הגיזות והולדות (אבל משלם כמה שהיה שוה הצמר והעובר בשעת הגזילה)

סיכום דין "הגוזל את הרחל גזזה וילדה"

למי שייכים הגיזות והולדות	מי מהתנאים שבמשנתנו סוברים כן
	לפי ר' מאיר
	לפי ר' יהודה

דיקא נמי, שמה (רשי"י)

דקתני בית שמאי אומרים, ילקה בחסר וביתר, ובית הלל אומרים כשעת הוצאה, שמע מינה.

מאלו מילים זה מדויק (שם)

מה היה צריך התנא לכתוב, אילו לא היה מדובר בגיזות וולדות (שם)

ביאור דברי בית הלל לפי מסקנת הגמ': הגמרא חוזרת ומעמידה ד"שעת הוצאה" שאמרו בית הלל היינו שעת הוצאה מבית בעלים, ודקשיא לך דא"כ רבה דאמר דתברה או שתייה משלם כשעת הוצאה מן העולם, סובר כבית שמאי.

על זה מתרצת הגמ': דמה שאמרו בית הלל כשעת הוצאה מבית בעלים, היינו דוקא בשבח גזילה דקנאו בשינוי, אבל אם הוקרה הגזילה עצמה, מודים בית הלל דמשלם כשעת הוצאה מן העולם, וכדברי רבה.

בס"ד

בבא מציעא דף מ"ג ע"ב

ר' עקיבא אומר כשעת התביעה

שנינו במשנתנו, **"רבי עקיבא אומר, השולח יד בפיקדון משלם כשעת התביעה"**
 דהיינו שגזלן חייב לשלם, כפי מה שהיתה הגזילה שוה בשעה שנתחייב בבית דין.
 לפי דבריו, גזל רחל שאינה טעונה ונטענה אצלו, למי שייכים הגיזות:

אם גזזה ואח"כ עמד בדין (ר"ף) _____

אם היתה טעונה בשעת העמדה בדין ואח"כ גזזה (שם) _____

אמר רב יהודה אמר שמואל, הלכה כרבי עקיבא הסובר שמשלם כשעת התביעה

ומודה ר' עקיבא במקום שיש עדים, שמה הם מעידים (רש"י) _____

שאז לפי איזה זמן ישלם (שם) _____

שכן **מאי טעמא**, שמה (רש"י) _____

הרי זה משום **דאמר קרא "לאֲשֹׁר הוּא לוֹ (לנגזל) יִתְּנֶנּוּ בְיוֹם אֲשֶׁמְתוֹ"**

וכיון דאיכא עדים שראו את הגזילה, לכן **מההוא שעתא** שגזל, הוא דאיחייב ליה **אשמה**

ובאיזה מקרה אמר ר"ע שמשלם "כשעת התביעה" (רש"י) _____

א"ל ר' אושעיא לרב יהודה, רבי, וכי אתה אומר כן, שמה _____

הרי **הכי אמר רב אסי אמר ר' יוחנן, חלוק היה ר"ע אפילו במקום שיש עדים**

שגם בזה מה הדין לפי ר' עקיבא _____

מאי טעמא, דאמר קרא "לאֲשֹׁר הוּא לוֹ יִתְּנֶנּוּ בְיוֹם אֲשֶׁמְתוֹ", ובי דינא הוא דקא מחייבי ליה **אשמה**, ולא העדים

סכס, מתי הוא "יום אשמתו" לר' עקיבא

כשנתחייב על פי עצמו	כשנתחייב על ידי עדים	
		לפי רב יהודה אמר שמואל
		לפי רב אסי אמר ר' יוחנן

המשך בבא מציעא דף מ"ג ע"ב

אמר ליה ר' זירא לר' אבא בר פפא, כי אזלת להתם, להיכן _____
אקיף אסולמא דצור, פרש (רשי"י) _____
ועול (והיכנס) לגביה דר' יעקב בר אידי, ובעי מיניה אי שמייעא ליה לר' יוחנן רבו, שהלכה כר' עקיבא או שאין הלכה
כר' עקיבא
אמר ליה, הכי אמר ר' יוחנן, הלכה כרבי עקיבא לעולם, מי כן אמר למי _____
שואלת הגמ', מאי לעולם, פירוש, מה בא ר' יוחנן לומר במה שאמר "לעולם"
אמר רב אשי, שאמר כן כדי שלא תאמר, הני מילי, שְׁמָה _____
היכא דליכא עדים, אבל היכא דאיכא עדים, לא, מה לא _____
אלא לפי איזה זמן ישלם _____
ועכשיו שאמר ר' יוחנן "הלכה כר' עקיבא לעולם" לפי איזה זמן ישלם אפילו כשיש עדים _____
ואי נמי שלכך אמר ר' יוחנן "לעולם"
ללמדנו שגם במקרה דאהדרה השומר את החבית לדוכתה אחר ששלח בה יד, ואיתברא, חייב
ובא ר' יוחנן בזה לאפוקי מר' ישמעאל, דאמר לא בעינן דעת בעלים אלא שהלכה כר"ע דאמר בעינן דעת בעלים.
סכס, שומר ששלח יד בפקדון, והחזירו למקומו בלי להודיע לבעלים, ואח"כ נשבר באונס, האם השומר חייב:
לר' ישמעאל _____ לר' עקיבא _____
כמו מי פסק ר' יוחנן _____ איך רואים כן מדבריו _____
סכס, איזה דין בא ר' יוחנן ללמדנו בזה שאמר "הלכה כר' עקיבא לעולם"
לפי לישנא קמא דרב אשי _____
לפי ה"אי נמי" _____
ורבא אמר לחלוק על מה שאמר שמואל ור' יוחנן, דהלכה כבית הלל, שמה הם סוברים (רשי"י) _____

סיכום מחלוקת תנאים דמשנתנו

השולח יד בפקדון ואח"כ הושבח הפקדון, למי השבח:

לפי בית שמאי _____
לפי בית הלל _____
לפי רבי עקיבא: עד שעת תביעה _____ לאחר התביעה _____
כמו מי ההלכה: לפי שמואל ור' יוחנן _____ לפי רבא _____

בס"ד

בבא מציעא דף מ"ג ע"ב - מ"ד ע"א

מתנני' החושב לשלוח יד בפקדון, באר "החושב" (רש"י) _____
איך אפשר להוכיח שזו היא כוונת התנא (תוס') _____
בית שמאי אומרים, חייב על כל אונס שיארע מאותו יום והלאה
ובית הלל אומרים, אינו חייב באונסין עד שישלח בו יד ממש, שנאמר "אם לא שלח ידו במלאכת רעהו".
דין נוסף: _____

הטה את החבית ונטל הימנה רביעית, ונשברה, מתי היא נשברה (רש"י) _____
אינו משלם אלא רביעית שנטל, מאיזה טעם חייב לשלם על הרביעית _____
ומדוע על השאר הוא פטור (רש"י) _____
אבל אם הגביה ונטל הימנה רביעית, ונשברה לאחר זמן, משלם דמי כולה, מדוע (רש"י) _____

סיכום ההבדל בין הטה את החבית להגביה

הטה את החבית ונטל הימנה רביעית, ונשברה		הגביה ונטל הימנה רביעית, ונשברה	
על הרביעית שנטל	מה הדין		
	והטעם		
על שאר החבית	מה הדין		
	והטעם		

סכס, האם הוי שליחות יד:

הטה את החבית _____ ומדוע _____
הגביה _____ ומדוע _____

המשך בבא מציעא דף מ"ג ע"ב - מ"ד ע"א

גמ' שואלת הגמ' מנהני מילי, שמה

דתנו רבנן, נאמר בשומר חנם "על כל דבר פשע"

בית שמאי אומרים, מלמד שחייב על המחשבה כמעשה, מאיזו מילה הם לומדים זאת

ובית הלל אומרים, אינו חייב עד שישלח בו יד, שנאמר "אם לא שלח ידו במלאכת רעהו"

סיכום מחלוקת בית שמאי ובית הלל

ומנא להו	החושב לשלוח יד בפקדון האם הוי שליחות יד	
		לפי בית שמאי
		לפי בית הלל

המשך הבריייתא:

אמרו להן בית שמאי לבית הלל, והלא כבר נאמר "על כל דבר פשע" דמשמע דחייב בדיבור לבד אף בלא מעשה

אמרו להן בית הלל לבית שמאי, והלא כבר נאמר "אם לא שלח ידו במלאכת רעהו"

ומבארים בית הלל, אם כן, מה תלמוד לומר "על כל דבר פשע", שיכול הייתי לומר אם לא היה כתוב פסוק זה, שאין לי

שיהא חייב השומר בשליחות יד אלא כאשר הוא עצמו שלח בו יד

אבל אם אמר לעבדו ולשלוחו, מה אמר לו (רש"י) והאם עשה שליחותו (שם)

מנין, שמה (רש"י)

ת"ל "על כל דבר פשע" ללמדנו שהשומר חייב גם אם אמר לאחר לשלוח יד

מאיזו מילה למדו זאת בית הלל

שים לב: אע"פ שבכל התורה אין שליח לדבר עבירה, מכל מקום בשליחות יד, יש שליח לדבר עבירה, וחייב המשלח.

שאלת רשות: היכן עוד מצאנו שיש שליח לדבר עבירה

סכס, אמר לשלוחו לעשות דבר עבירה, והשליח עשה שליחותו, האם השליח חייב או המשלח :

בכל התורה בשליחות יד

סכס, מה לומדים מ"על כל דבר פשע": לב"ש

לב"ה

מה לומדים מ"אם לא שלח ידו במלאכת רעהו" לבית הלל

המשך בבא מציעא דף מ"ג ע"ב - מ"ד ע"א

שנינו במשנתנו, "הטה את החבית ונטל הימנה רביעית, ונשברה אינו משלם אלא רביעית"

אמר רבה לא שנו, שמה (רש"י)

אלא אם נשברה החבית, אבל החמיצה, משלם את כולה, מאי טעמא, משום דגירי ידיה הוא דאהנו לה

מדוע בהחמיצה משלם את כולה (רש"י)

ומדוע נחשב כך (שם)

באר "גירי ידיה הוא דאהנו לה" (רש"י)

סכם, הטה את החבית ונטל ממנה רביעית

והטעם	האם חייב על שאר החבית	
		אם נשברה
		אם החמיצה

שנינו במשנתנו, "הגביהה ונטל הימנה רביעית, ונשברה, משלם דמי כולה"

אמר שמואל, לא נטל, "נטל" דתני במשנה, אין הכוונה נטל ממש, אלא כיון שהגביהה כדי ליטול ממנה רביעית, אע"פ

שלא נטל, גם כן מה הדין

שואלת הגמ', לימא קא סבר שמואל שליחות יד אינה צריכה חסרון

איך רואים זאת מדבריו

אמרי, לא, אין מכאן ראיה שכך סובר שמואל, דיתכן שהטעם שהוא חייב על כל החבית הוא משום, דשאני הכא, דניחא

ליה דתיהוי הא חבית כולה בסיס להא רביעית

מדוע נוח לו שתשאר הרביעית יחד עם שאר החבית (רש"י)

ולכן, על הרביעית חייב מדין גזלן, ועל שאר היין שבחבית חייב משום שנעשה שואל עליה

מדוע נעשה שואל על השאר (שם)

סכם, מאיזה טעם חייב על שאר היין שבחבית :

למ"ד שליחות יד אינה צריכה חסרון ולמ"ד צריכה חסרון

בעי רב אשי, הגביה ארנקי שהופקדה אצלו, כדי ליטול הימנה דינר

האם מיירי שנטל לבסוף את הדינר (רש"י)

מהו, האם גם בזה סובר שמואל שיהא חייב על כל הארנקי כמו בחבית, או לא

והצדדים הם:

חמרא (יין) הוא דלא מינטר (נשמר) אלא אגב חמרא, אבל זוזא מינטר

לפי צד זה האם חייב על כל הארנקי

או דלמא, שאני נטירותא דארנקי מנטירותא דדינר, תיקו.

מדוע הדינר נשמר בארנקי יותר מכשהוא לבדו (רש"י)

לפי צד זה על מה הוא חייב

באר מדוע

שאלת רשות : האם הספק של רב אשי הוא גם למ"ד שליחות יד אינה צריכה חסרון

ומדוע

תם ונשלם שבח לקל בורא עולם

”הדרן עֲלֵךְ”

אחר השלמת הפרק יאמר זה ויועיל לזכרון בעזרת השם יתברך:

הִדְרֵן עֲלֶיךָ פֶּרֶק הַמִּפְקִיד וְהַדְרֵךְ עָלָן	נחזור עליך פרק המפקיד ותחזורי עלינו
דַּעְתָּנוּ עֲלֶיךָ פֶּרֶק הַמִּפְקִיד וְדַעְתָּךְ עָלָן	דעתנו עליך פרק המפקיד ודעתך עלינו
לֹא נִתְנָשִׁי מִיְנֶךָ פֶּרֶק הַמִּפְקִיד וְלֹא תִתְנָשִׁי מִיָּנִי	לא נשכח ממך פרק המפקיד ולא תשכחי מאתנו
לֹא בַעֲלָמָא הָדִין וְלֹא בַעֲלָמָא דְאֵתִי. יֹאמֵר ג' פַּעֲמִים	לא בעולם הדין ולא בעולם הזה ולא בעולם הבא

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
שֶׁתִּהְיֶה תוֹרַתְךָ אֲמֻנָתָנוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְתִהְיֶה עִמָּנוּ לְעוֹלָם הַבָּא.
חֲנִינָא בְּרַ פֶּפֶּא, רְמִי בְּרַ פֶּפֶּא, נְחֻמֵּן בְּרַ פֶּפֶּא, אַחֲאִי בְּרַ פֶּפֶּא, אַבָּא מְרִי בְּרַ פֶּפֶּא, רַפְּרָם בְּרַ
פֶּפֶּא, רְכִישׁ בְּרַ פֶּפֶּא, סוֹרְחָב בְּרַ פֶּפֶּא, אֲדָא בְּרַ פֶּפֶּא, דְּרוּ בְּרַ פֶּפֶּא.
הַעֲרַב נָא, ה' אֱלֹהֵינוּ, אֶת דְּבָרֵי תוֹרַתְךָ בְּפִינוּ, וּבְפִיפּוּיֹת עִמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְנִהְיֶה כְּלָנוּ אֲנַחְנוּ
וְצִאצְאֵינוּ וְצִאצְאֵי עִמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל, יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ וְלוֹמְדֵי תוֹרַתְךָ.
מֵאוּיְבֵי תַחֲכַמְנִי מִצוֹתֶיךָ, כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי. יְהִי לְבִי תָמִיד בְּחֻקֶּיךָ, לְמַעַן לֹא אֲבוֹשׁ. לְעוֹלָם
לֹא אֶשְׁכַּח פְּקוּדֶיךָ, כִּי בָם חִיֵּיתִנִּי. בְּרוּךְ אַתָּה ה', לְמַדְנִי חֻקֶּיךָ. אָמֵן, אָמֵן, אָמֵן, סֵלָה וְעַד.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
שֶׁשִּׁמְתָּ חֻלְקָנוּ מִיּוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְבָּר, וְלֹא שִׁמְתָּ חֻלְקָנוּ מִיּוֹשְׁבֵי קְרָנוֹת:
שִׁאֲנוּ מִשְׁפִּימִים וְהֵם מִשְׁפִּימִים, אָנוּ מִשְׁפִּימִים לְדְבָרֵי תוֹרָה, וְהֵם מִשְׁפִּימִים לְדְבָרִים בְּטָלִים.
אָנוּ עֲמָלִים וְהֵם עֲמָלִים, אָנוּ עֲמָלִים וּמְקַבְּלִין שְׂכָר וְהֵם עֲמָלִים וְאֵינָם מְקַבְּלִים שְׂכָר.
אָנוּ רָצִים וְהֵם רָצִים, אָנוּ רָצִים לַחַיִּי הָעוֹלָם הַבָּא וְהֵם רָצִים לְבָאֵר שַׁחַת,
שֶׁנֶּאֱמַר, "וְאַתָּה אֱלֹהִים תוֹרִידֵם לְבָאֵר שַׁחַת, אֲנָשִׁי דָמִים וּמְרָמָה לֹא יִחְצוּ יְמֵיהֶם,
וְאֲנִי אֲבִטָּח בְּךָ".

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵי, כְּשֶׁשָּׁם שֶׁעֲזַרְתָּנִי לְסִים פֶּרֶק הַמִּפְקִיד,
כֵּן תַּעֲזָרְנִי לְהִתְחִיל (פֶּרֶקִים) מִסְכָּתוֹת וּסְפָרִים אַחֲרִים וּלְסִימָם,
לְלַמֵּד וּלְלַמֵּד, לְשִׁמּוֹר וּלְעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דְּבָרֵי תִלְמוּד תוֹרַתְךָ בְּאַהֲבָה,
וּזְכוּת כָּל הַתְּנָאִים וְאַמּוֹרָאִים וְתִלְמִידֵי חֻכְמִים,
יַעֲמוּד לִי וּלְזֶרְעִי, שְׁלֹא יִמוּשׁ הַתּוֹרָה מִפִּי, וּמִפִּי זֶרְעִי וְזֶרַע זֶרְעִי עַד עוֹלָם.

וְתִתְקִים בִּי:

”בְּהִתְהַלֵּכְךָ תִּנְחָה אֶתְךָ, בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ, וְהִקִּיצוֹתָ הִיא תִּשְׁיַחֲךָ.”
”כִּי בִי יִרְבוּ יְמִיךָ, וְיוֹסִיפוּ לָךְ שָׁנוֹת חַיִּים.” ”אֲרַךְ יָמִים בִּימִינֶה, בְּשִׁמְאֻלָּה עֶשֶׂר וְכָבוֹד.”
ה', עוֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן, ה' יְבָרֶךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

לפניך שלשה סיכומים על המחלוקות בפרק המפקיד:
א. מחלוקות התנאים במשניות שבפרק זה. ב. מחלוקות במשניות וברייתות המובאים בגמ'. ג. מחלוקות האמוראים.

סיכום המחלוקות במשניות

דף	המשנה	המחלוקת	מה הדין לפי	טעם / מקור הדין
לג:	שילם ולא רצה לישבע ואח"כ נמצא הגנב לפי שמואל לקמן דף לז.	למי משלם הגנב את הכפל	תנא קמא	
			ר' יוסי	
לה:	השוכר פרה מחבירו והשאילה לאחר ומתה כדרכה	למי משלם השואל	תנא קמא	
			ר' יוסי	
לז:	שנים שהפקידו אצל אחד זה מנה וזה מאתים זה אומר שלי מאתים וזה אומר שלי מאתים	מה לעשות עם המנה שיש בודאי לכל אחד ואחד	תנא קמא	
			ר' יוסי	
לח:	המפקיד פירות אצל חבירו והם נחסרים והולכים	האם השומר מוכן או לא	תנא קמא	לפי רב נחמן בר יצחק
			רשב"ג	
מ:	המפקיד אצל חבירו <u>עשרה כורים</u> בימות הגורן והחזיר לו בימות הגשמים	האם מוציא לו חסרונות, וא"כ כמה	תנא קמא	
			ר' יוחנן בן נורי	
			ר' יהודה	
מ:	המוכר לחבירו מאה לוג שמן סתם, ונותן ללוקח מעט מעט כל ימות השנה	האם הלוקח מקבל על עצמו לוג ומחצה שמרים	ר' יהודה	לפי רב פפא
			רבנן	
מז:	המפקיד אצל חבירו חבית וטלטלה <u>לצרכו</u> ונשברה לאחר שהניחה לפי ר' יוחנן	האם השומר חייב כשנשברה באונס	ר' ישמעאל	
			ר' עקיבא	
מג:	המפקיד מעות אצל חנוני והם מותרין	האם מותר לחנוני להשתמש במעות	ר' מאיר	
			ר' יהודה	
מג:	השולח יד בפקדון ואחר כך השביח	למי השבח	בית שמאי	
			בית הלל	
			ר' עקיבא	
מג:	שומר שאמר בפני עדים אטול פקדוני של פלוני	האם נחשב שליחות יד	בית שמאי	
			בית הלל	

בס"ד

מחלוקות במשניות וברייתות המובאים בגמ'

דף	המחלוקת	מה הדין לפי	טעם / מקור הדין
לג:	האם אדם מקנה דבר שלא בא לעולם (בעבידי דאתו)	חכמים:	* * *
		ר' מאיר:	
לז:	גזל אחד מחמשה ואינו יודע איזה מהן גזל זה אומר אותי גזל וכו'	ר' טרפון:	
		ר' עקיבא:	
לז:	נפל הבית עליו ועל אמו יורשי הבן אומרים וכו' ויורשי האם אומרים וכו'	ב"ש וב"ה:	* * *
		ר' עקיבא:	
לח:	המפקיד פירות אצל חבירו והקיבו וכו'	ר' מאיר:	
		חכמים:	
לח:	האם מוציאין אותו מידו	רבנן:	
		רשב"ג:	
מ:	אמר מכור לי צמדך ונתן לו מעות בשווי הצמד והבקר האם מכר לו גם את הבקר	ר' יהודה:	
		חכמים:	
מ:	הגונב טלה מן העדר וסלע מן הכיס	ר' ישמעאל:	* * *
		ר' עקיבא:	
מג:	דתניא הגוזל את הרחל גזזה וילדה וכו'	ר' מאיר:	
		ר' יהודה:	

סיכום מחלוקות האמוראים

דף	המחלוקת	מה הדין לפי	טעם / מקור הדין
לד.	מתי מקנה הבעלים את הפרה לשומר	ל"ק דרבא	* * *
		ל"ב דרבא	
לד.	האם הבעלים מקנה לשומר את הכפל	ל"ק דר"פ	
		ל"ב דר"פ	
		רב זביד	
לה.	במקרה שהמלוה כן נשבע שאינו ברשותו מי ישבע כמה היה שוה המשכון	רבא ורב אשי	
		אביי	
לה.	האם שומא הדר כשנותן המלוה מעות לאחר י"ב חודש	נהרדעי	* * *
		אמימר	* * *
		להלכה	
לה:	האם הקרקע חוזרת ללוה אם נתן מעות	חד אמר	
		חד אמר	
לה:	בי"ד ששמו קרקע למלוה מאימתי הקרקע נחשבת שלו לענין אכילת פירות	אביי	* * *
		רבה	
		רבא	
לה:	מתי קונה השוכר את הפרה	קושית ר"א בר אבין	* * *
		תירוצן אביי	
לה:	כמה פרות משלם הבעלים לשוכר	ר' זירא ורבינא	
		ר"א מדיפתי ומר בר ר"א	
לו.	שבועה שבי"ד משביעין אותו האם חייבים עליה משום שבועת ביטוי (חסאת)	רב ירמיה	* * *
		רבי אמי	
לו.	מה דין שומר הראשון	רב	
		רב יוחנן	לפי אביי לפי רבא

המשך סיכום מחלוקות האמוראים

דף		המחלוקת	מה הדין לפי	טעם / מקור הדין
לו:	אתמר פשע בה ויצאת לאגם ומתה כדרכה	האם חייב על האונס שמתה כדרכה או לא	אביי	
			רבא	
לז:	א"ל רב שמואל בר יהודה לרב יהודה וכו'	האם ר' יוסי חולק גם על משנה ראשונה	שמואל ור' אלעזר	
			רב יוחנן	
לז:	והלה מה טוען	לפי ר"ט מה הדין כשהנתבע (הגזלן) שותק	רב יהודה אמר רב	
			רב מתנה אמר רב	
לח:	מאי טעמא	מה הטעם של חכמים שאמרו לא יגע בהן	רב כהנא	***
			ר' נחמן בר יצחק	
לח:	אמר רב"ח אמר ר' יוחנן מחלוקת בכדי חסרון וכו'	אם החסיר יותר מכדי חסרון האם מוכן לפי חכמים	רבה בר בר חנה אר"י	
			רב נחמן בר יצחק	
לח:	אתמר ר' אבא בר יעקב וכו'	האם במשנתו הלכה כחכמים או כרשב"ג	רבי אבא בר יעקב	***
			רבא	
לח:	אמוראי ניהו ואליבא דרבי יוחנן	מה שאמר ר' יוחנן הלכה כרשב"ג האם אמר כלל בכל מקום או שרק במקומות מסוימים	רבי אבא בר יעקב אר"י	***
			רבה בר בר חנה אר"י	
לח:	אתמר שבוי שנשבה	האם מורידין קרוב לנכסיו	רב	
			שמואל	
לט:	ההיא סבתא	את מי מורידין לנכסי הסבתא כל זמן שלא שמעו שמתה	אביי	
			רבא	
	לסוף שמעו דשכיבא סבתא	את מי מורידין לנכסי האחות	אביי	
			רבא	
מ:	והא אי אפשר דלא בלע	קנקנים ישנים שאינם מזופפין האם בולעים	רב נחמן	***
			אביי	
מ:	אמר אביי כשתמצא לומר א"ל רב פפא לאביי אדרבא איפכא מסתברא	מה הטעם של ר' יהודה שמקבל	אביי	
			רב פפא	
		מה הטעם של רבנן שאינו מקבל	אביי	
			רב פפא	

המשך סיכום מחלוקות האמוראים

דף	המחלוקת	מה סובר	טעם / מקור הדין
מא.	אימא סיפא וכו' משהניחה, לצרכו חייב	רבי יוחנן	
		ג' האמוראים	
מא.	אתמר רב ולוי	רב	
		לוי	
מ"ב.	ההוא גברא וכו' אותבינהו בצריפא דאורבני איגנוב	רב יוסף	
		איכא דאמרי דרב יוסף	
מ"ג.	משום דצוררים לא ישתמש בהן	רב יהודה	* * *
		רב מרי בל"ק	
מ"ג.	אמר רב הונא ואפילו נאנסו וכו'	רב הונא	
		ר' נחמן	
מ"ג.	אמר רב יהודה אמר שמואל וכו'	שמואל	
		רבי יוחנן	
מ"ג.	אמר רב יהודה אמר שמואל וכו' ורבא אמר וכו'	שמואל ורבי יוחנן	* * *
		רבא	